

Ainevaldkond „Keel ja kirjandus“

Keele-ja kirjanduspädevus

Keele ja kirjanduse valdkonna õppeainete õpetamise eesmärgiks põhikoolis on kujundada õpilastes eakohane keele- ja kirjanduspädevus, see tähendab suutlikkus mõista eakohaseid ilukirjandustekste ja nende osatähtsust Eesti ja maailma kultuuriloos ning tajuda keelt ja kirjandust kui rahvusliku ja iseenda identiteedi alust; keeleteadlikkus ja oskus end vastavalt suhtlussituatsioonile ja keelekasutuseesmärkidele nii suuliselt kui ka kirjalikult väljendada; arusaamine, et lugemine teeb vaimselt rikkamaks.

Põhikooli lõpetaja:

1. väärtustab eesti keelt kui rahvuskultuuri kandjat ja avaliku suhtluse vahendit;
2. tajub keeleoskust õpioskuste alusena ning oma identiteedi olulise osana;
3. on omandanud põhiteadmised keelest ning õigekirjaoskuse;
4. on keeleteadlik, väljendab end selgelt ja asjakohaselt nii suuliselt kui ka kirjalikult, arvestades kultuuris väljakujunenud keelekasutustavasid;
5. kuulab, loeb ja kirjutab mõtestatult eri liiki tekste ning esitab teavet eri viisidel;
6. kasutab asjakohaselt eri suhtluskanaleid; suudab leida, kriitiliselt hinnata ning kasutada meedias ja internetis pakutavat teavet;
7. tunneb ja väärtustab nii rahvuskirjandust kui ka teiste rahvaste kirjandust, nii oma rahvuslikku pärimuskultuuri kui ka kodumaa kultuuritraditsioone ning kultuurilist mitmekesisust;
8. on lugenud eakohast väärtkirjandust, kujundanud kirjanduse kaudu oma kõlbelisi tõekspidamisi ning rikastanud mõtte- ja tundemaailma, arenenud isiksusena;
9. tajub kirjandusteost kui kunstiteost, mõistab teose sisu ning hindab selle kunstilisi väärtusi;
10. suudab kujundada ja väljendada oma isiklikku arvamust ning tunnustab ja arvestab teiste inimeste arvamust;
11. väärtustab ausust ja õiglust ning inimväärikat ja vastutustundelist käitumist;
12. oskab õppida, hangib teavet eri allikatest ning kasutab sõnaraamatuid ja käsiraamatuid

Ainevaldkonna kuuluvus, tunniarv

Ainevaldkonna õppeained on *eesti keel* ja *kirjandus*. Hiie kooli kõnepuudega laste osakonnas õpitakse eesti keelt kogu põhikooli vältel, kirjandust 6.–10. klassini.

Eesti keele ja kirjanduse nädalatunnid jaotuvad järgnevalt:

I kooliaste

Eesti keel – 32 nädalatundi

II kooliaste

Eesti keel – 14 nädalatundi

Kirjandus – 8 nädalatundi

III kooliaste

Eesti keel – 6 nädalatundi

Kirjandus – 9 nädalatundi

Ainevaldkonna kirjeldus ja korraldus

Keel on rahvuskultuuri ja rahvusliku identiteedi kandja ning tema valdamine kõnes ja kirjas on inimese mõtlemisvõime kujunemise, vaimse arengu ning sotsialiseerumise alus ja eeldusi. Eesti keele hea valdamine on eduka õppimise eeldus kõigis õppeainetes. *Eesti keele õpetamise põhiliseks eesmärgiks on korrigeerida õpilaste kõne- ja üldise arengu taset, saavutada eesti keele valdamine nii suulises kui kirjalikus kõnes, mis võimaldaks neil omandada põhikooli riikliku õppekava nõudmisi.*

Ainevaldkonna õppeained toetavad eeskätt õpilase emakeele- ja kirjanduspädevuse ning kommunikatiivsete oskuste arengut. Koolis toimub järjepidev ning süstemaatiline kommunikatsioonioskuse kujundamine (kõnelema ning õigesti hääldama õppimine, keeleliste väljendusvahendite kujundamine, õige ja teadliku lugemise ning võimalikult veatu kirjutamisoskuse õppimine), mis võimaldab õpilasel põhihariduse omandamist ja õpingute jätkamist pärast põhihariduse omandamist. Ainevaldkonna õppeainetes omandatakse keele- ja kirjandusteadmisi ning erinevaid lugemise, kirjutamise ja suhtlemise kogemusi. Teadmiste ning kogemuste alusel kujuneb õpilasest teadlik, aktiivne ja vastutustundlik lugeja, kirjutaja ning suhtleja. Ainevaldkonna õppeained toetavad ka õpilase identiteedi ja enesetunnetuse kujunemist ning kultuurilist ja sotsiaalset arengut.

1.–5. klassini on eesti keel õppeaine, mille õppimine arendab kõiki keelelisi osaoskusi (kõnelemine, kuulamine, lugemine, kirjutamine, õigekeelsus) nii teabe- ja tarbetekstide kui ka kirjandustekstide lugemise, reflekteerimise ja kirjutamise toel. Koolis kasutatakse ainevaldkonna tundides erimetoodikat. *Emakeele osaoskuste õpetamiseks jagunevad tunnid järgmiselt: keeleõpetus, lugemine ja kõnearendus. Lugemise, kõnearenduse ja keeleõpetuse tunnid on omavahel seotud. Lugemistunni teematikat käsitletakse ka kõnearenduse ja keeleõpetuse tundides, erinevus on tunni eesmärkides.*

Alates 6. klassist õpitakse aineid eesti keel ja kirjandus, kuid kõnepuudega õpilaste eripära arvestades tegeldakse ikkagi süsteemselt kõigi osaoskuste arendamisega. Kirjandus- ning keeleõpetuse tunnid on omavahel seotud. Kirjandusõpetus taotleb eeskätt õpilaste kirjandushuvi ja lugejavõimete kujunemist ning kõlbelis-emotsionaalset arengut kirjandusteoste lugemise ja mõtestamise toel, kirjandustundides vaadeldakse ka ilukirjanduskeele eripära. Kõnepuudega õpilaste erivajadusi arvestades arendatakse spetsiaalsete harjutustega nii suulist kui kirjalikku väljendusoskust. Funktsionaalse lugemisoskuse arendamine algab sõnavara laiendamisest, mida tehakse igas tunnis kogu koolipäeva vältel mitmekülgsete näitmaterjalide toel, IT vahendite kaasabil, selgituste, näitemängude ning vestlustega.

Ainevaldkonna õppeainete loomimise põhialus on käsitus tekstidest, hõlmates nii suulisi kui ka kirjalikke, tarbe- ja ilukirjandustekste, samuti pildilise, graafilise ning teiste tekstiliikide kombinatsioone. Ainevaldkonna õppeainete koostoiemes omandatakse teiste õppeainete õppimiseks vajalikke kuulumis-, kõnelemis-, lugemis- ja kirjutamisstrateegiaid, kujuneb soov ning oskus oma mõtteid väljendada.

Eesti keelt ja kirjandust õppides omandab õpilane keelelise suhtluse oskused ja vilumused, õpib oma mõtteid ning tundeid väljendama, kuulnud ja loetut analüüsima ning kogutud teavet üldistama. Kirjanduse lugemine ja käsitlemine tundides avardab õpilase kultuuri- ja elukogemusi, rikastab sõnavara, soodustab kirjandushuvi ning lugejavõimete ja isiksuse arengut. Ainevaldkonna õppeained tervikuna toetavad õpilaste keelepädevuse ja kommunikatiivsete oskuste kujunemist ning esteetilist, kultuurilist ja sotsiaalset arengut.

Üldpädevuste kujundamine ainevaldkonna õppeainetes

Õpilaste väärtuspädevuse kujundamisel on ainevaldkonnal väga oluline koht. Kirjandusõpetuses on peamine rõhk kõlbeliste ja esteetilis-emotsionaalsete väärtuste ning kultuuriväärtuste kujunemisel loetavate ilukirjandus- ja aimetekstide alusel. Ka keeleõpetus rõhutab vaimseid ja kultuuriväärtusi: keelt kui rahvuskultuuri kandjat, keeleoskust kui inimese identiteedi tähtsat osa. Keeleõpetus väärtustab funktsionaalset kirjaoskust ning teadlikku kriitilist suhtumist teabeallikatesse, sh meediasse. *Emakeele õpetamisel kasutatakse erimetoodikat: lugemispala analüüsitakse nii teksti baasi kui ka mõtte seisukohalt. Lugemistundides on olulisel kohal loo peamõtte sõnastamisel ning allteksti leidmisel. Sel viisil kujundatakse õpilase väärtusi ning hoiakuid.*

Keele- ja kirjandusõpetus arendavad olulisi õpipädevusi: kuulamis- ja lugemisoskust, eri liiki tekstide mõistmist, fakti ja arvamuse eristamist, eri allikatest teabe hankimist ja selle kriitilist kasutamist, eri liiki tekstide koostamist ning oma arvamuse kujundamist ja sõnastamist. Ainevaldkonna õppeained toetavad sotsiaalse pädevuse kujunemist, avardades õpilase maailmapilti ja ettekujutust inimsuhetest ning kujundades suhtluspädevust: suulise ja kirjaliku suhtluse oskusi, suhtluspartneri arvestamist ning sobiva käitumisviisi valikut, oma seisukohtade esitamise ja põhjendamise oskust. *Kõnepuudega laste kommunikatiivsete oskuste arendamisel on oluline suuliste ja kirjalike tekstide mõistmise õpetamine. Suhtlemisoskuse arendamine sisaldab teadmiste andmist suhtlemise strateegiast ja taktikast ning praktilisest harjutamisest. Teadmiste allikaks on igapäevased suhtlemissituatsioonid ja ilukirjandustekstid.*

Enesemääratluspädevuse ja ettevõtlikkuspädevuse ning vastutustunde kujunemist toetatakse nii meedia- ja kirjandustekstidest kui ka õpilaste igapäevaelust lähtuvate eakohaste probleemide arutamise, seisukohavõtu ja lahenduste otsimisega nii keele- ja kirjandustundides kui ka loovtöodes.

Enesekohase ja ettevõtlikkuspädevuse kujunemist soodustab õpilaste osalemine projektides, mis eeldavad õpilaste omaalgatust ja aktiivsust ning keele- ja kirjandusteadmiste rakendamist ning täiendamist eri allikatest.

Digipädevuse kujunemist toetab õpilase eesmärgipärane õppimisele suunatud uueneva digitehnoloogia kasutamine – digitaalsed õppematerjalid ja -keskkonnad; koostöö erinevates digikeskkondades; oskus kaitsta oma privaatsust, isikuandmeid ja digitaalset identiteeti; info leidmine ja säilitamine digivahendite abil; kriitiline suhtumine infosse; tekstilooma, jutustamiskavade, ettekannete jm koostamine digivahenditega.

Lõiming

Lõiming teiste valdkonnapädevuste ja ainevaldkondadega

Ainevaldkonna õppeained toetavad teiste valdkonnapädevuste saavutamist, sest keele- ja kirjandustundides arendavad õpilased oma suulist ja kirjalikku väljendusoskust ning suhtlusoskust, õpivad lugema ja mõistma eri liiki tekste, sh teabe- ja tarbetekste, arendavad kirjandustekste

lugedes oma sõnavara ning avardavad maailmapilti; õpivad kirjutama eri tüüpi tekste (sh arvamust, referaati, juhendit), kasutades kohaseid keelevahendeid ja sobivat stiili; õpivad koostama ning vormistama uurimistööd, kasutama allikaid ja viitama neile; harjuvad kasutama eri liiki sõnaraamatuid ning käsiraamatuid.

Võõrkeelte grammatilist süsteemi tundma õppides on toeks emakeeletundides omandatud keelemõisted, võõrsõnade õppimine soodustab võõrkeelte õppimist. Väliskirjanduse autorite ja teostega tutvumine tekitab huvi võõrkeelte õppimise vastu, õpitavas võõrkeeles kirjutavate autorite teoste lugemine ja arutamine süvendab huvi õpitava keele maa, selle kultuuri ning kirjanduse originaalkeeles lugemise vastu.

Matemaatika õppetekstide ja tekstülesannete mõistmist soodustab eesti keele ja kirjanduse tundides arendatav lugemisoskus. *Matemaatikatundide oluline osa on töö tekstülesande lahendamisel – analüüsitakse matemaatilise teksti sisu (situatsioonimudel) ning tuletatav info (matemaatiline situatsioonimudel).*

Loodusainete õppe- ja teabetekstide mõistmine eeldab samuti head lugemisoskust ja tekstitööd. Õpilane peab õppima õigesti kirjutama kohanimesid ning loodusnähtuste ja loodusobjektide nimetusi. Looduslased tekstid eesti keele õppekirjanduses ning loetavas ilukirjanduses aitavad loodust tundma õppida ja väärtustada. *Lugemise- ja kõnearendusetunnid toetavad paralleelselt loodusõpetuse ning matemaatika teemade ja sõnavara omandamist.*

Sotsiaalainete õpet toetab ainevaldkond mitmel moel. Ilukirjandusteoste lugemine ja analüüs toetavad maailmapildi kujunemist, ajaloosündmuste ja arengu mõistmist ning ühiskonnaelus ja inimsuhetes orienteerumist. Kirjandustekste valides ja käsitledes peetakse silmas ühiskonnaelus olulisi valdkondi: väärtused ja kõlblus; suhted kodus ja koolis; omakultuur ja kultuuriline mitmekesisus; kodanikuühiskond ja rahvussuhted. Samaaegu toetavad sotsiaallaineid õppides omandatud teadmised ajaloost, ühiskonna arengust ja toimimisest ning inimesest kirjandusteostes kajastatud ühiskonnaelu probleemide ja inimsuhete mõistmist. Keeletundides õpitakse riikide, ühenduste, organisatsioonide, ajalooliste isikute, ajaloosündmuste nimetuste õigekirja norme; ajaloo- ja ühiskonnatundides tuleb neid teadmisi konkreetsete näidete toel kinnistada. Arutlusoskust ning info hankimise, tõlgendamise ja kasutamise oskusi on tarvis ning neid arendatakse nii ainevaldkonna kui ka sotsiaalainete õppes sisult erinevate tekstidega töötades.

Kunstiainete õpet toetab kirjanduse kui kunstiaine õppimine. Kirjandusteose analüüs seostatuna illustratsioonide vaatlusega soodustab kunsti väljendusvahendite eripära mõistmist. *I kooliastmes on illustratsioonil oluline roll – see toetab teksti mõistmist ning taastamist (nt pildiseeria järgi jutustamisel).*

Kirjandusteose käsitluse illustreerimine vastava ajastu muusikaga soodustab arusaamist muusika emotsionaalsest mõjust ning kunstilistest väljendusvahenditest. Kirjanduse ja muusikaõpetuse ühisosa on (rahva)laul, selle tekst ja esitamine, mis eeldab aineõpetajate koostööd.

Läbivad teemad

Valdkonna õppeainete eesmärgiseade, õpitulemuste ning õppesisu kavandamisel on erineval määral silmas peetud kõiki õppekava läbivaid teemasid olenevalt kooliastmest, õppeaine spetsiifikast ja seostest ühe või teise läbiva teemaga.

Läbivad teemad „Väärtused ja kõlblus” ning „Kultuuriline identiteet” on ainevaldkonna õppeainetele eriomased teemad, mida käsitletakse läbivalt ilukirjandust ning kultuuriteemalisi teabetekste lugedes ja analüüvides, nende üle arutledes ning nende põhjal kirjutades. *Läbi tekstide analüüsimisel, peamõtte sõnastamisel ning allteksti leidmisel kujundatakse õpilase väärtusi ning hoiakuid; tekitatakse huvi kultuuri vastu.*

Läbiva teema „Elukestev õpe ja karjääri planeerimine” eesmärgiseadega on kooskõlas kõik ainevaldkonnas taotletavad pädevused: õpipädevus, funktsionaalne lugemisoskus, suuline ja kirjalik väljendusoskus ning tekstiloomine. Arendatakse õpilaste suhtlus- ja koostööoskusi, suutlikkust oma arvamust kujundada ja väljendada ning probleeme lahendada. Õpetegevus võimaldab õpilasel märgata oma ainespetsiifilisi kalduvusi ning arendada loomevõimeid. *Oluline on kommunikatiivsete oskuste arengu toetamine, et õpilane suudaks oma tulevat karjääri planeerida ning ellu viia.*

Läbivate teemade „Keskkond ja jätkusuutlik areng” ning „Tervis ja ohutus” käsitus taotleb õpilase kujunemist sotsiaalselt aktiivseks, keskkonnateadlikuks, vastutustundlikuks ning tervist ja turvalisust väärtustavaks inimeseks. Ainevaldkonna õppeainetes toetatakse neid arengusuundumusi teemakohaste tekstide, sh meediatekstide valiku ja analüüsi ning neis tõstatatud probleemide üle arutlemisega suulises ja kirjalikus vormis.

Läbiva teema „Teabekeskkond” käsitlemine ainevaldkonna õppeainetes hõlmab eri allikatest (sh internetist) teabe hankimist, selle kriitilist hindamist ja kasutamist nii keeleteadmiste ning õppeteemakohaste teadmiste laiendamiseks kui ka tekstiloomes.

Füüsiline õpikeskkond

1. Valdav osa õpet toimub klassis, kus saab mööblit sobivalt ümber paigutada liikumistegevusteks (nt dramatiseeringud, õppemängud), rühmatööks ning ümarlauavestlusteks.
2. Klassiruumis kasutatakse õigekeelsussõnaraamatuid ja võõrsõnade leksikoni.
3. Tundides kasutatakse internetiressursse, tänapäevastel info- ja kommunikatsioonitehnoloogiatel põhinevaid õpikeskkondi ning õppematerjale ja -vahendeid, sh netisõnaraamatuid.
4. Tunde peetakse vajaduse korral arvutiklassis, kooli raamatukogus ning väljaspool kooli.

Hindamine

Ainevaldkonna õppeainete hindamise täpsustatud tingimused ja kord sätestatakse kooli õppekavas, hindamisest teavitamine kooli kodukorras. Õpilase ainealaseid teadmisi ja oskusi võrreldakse õpilase õppe aluseks olevas ainekavas toodud oodatavate õpitulemustega ja tema õppele püstitatud eesmärkidega.

Eesti keel

Sissejuhatus

Eesti keele õpetamise põhiliseks eesmärgiks Tartu Hiie Koolis on korrigeerida õpilaste kõne- ja üldise arengu taset, saavutada eesti keele valdamine nii suulises kui kirjalikus kõnes, mis võimaldaks neil omandada põhikooli riikliku õppekava nõudmisi.

Eesti keele hea valdamine loob eeldused eesti kultuuri tundmaõppimiseks ja väärtustamiseks ning hõlbustab teiste õppeainete õppimist. Inimese suhtlemisel ümbritseva maailmaga on kesksel kohal teabevahetus, sealhulgas nii teiste inimeste arusaamade ja suhtumiste tunnetamine kui ka oma hinnangute ja suhtumiste väljendamine. Teabevahetuse ja inimsuhtlemise kandjateks üldisemas mõttes on suulised, kirjalikud ja pildilised tekstid.

Kõnepuudega laste kommunikatiivsete oskuste arendamisel on oluline suuliste ja kirjalike tekstide mõistmise õpetamine. Suhtlemisoskuse arendamine sisaldab teadmiste andmist suhtlemise strateegiast ja taktikast ning praktilisest harjutamisest. Teadmiste allikaks on igapäevased suhtlemissituatsioonid ja ilukirjandustekstid.

Eesti keelt õpitakse kommunikatiivse tunnetustegevuse käigus. Õpetamise sisuks on motiveeritud situatsioonülesanded, mis grupeeruvad järgmiste kõnefunktsioonide ümber:

1. tunnetuslik-kommunikatiivsed: väljendada teadmisi, edastada infot; küsida teavet, selgitusi, nõu; anda teavet, selgitusi, nõu; vahendada teavet; kirjeldada nähtut, loetut, kuuldut, kogetut; interpreteerida nähtut, loetut, kuulatut; tutvustada isikut, nähtut, loetut; esitada mitmesuguseid andmeid suuliselt ja kirjalikult;
2. regulatiiv-kommunikatiivsed: teha ettepanekuid ühistegevuseks; ärgitada midagi tegema; pöörduda taotluse, soovi, palve või ettepanekuga kellegi poole; anda korraldusi; pakkuda kellelegi midagi; reageerida ettepanekule, korraldusele, kutsele nõustumise, keeldumise, omapoolse ettepanekuga;
3. tundmuslik-kommunikatiivsed: avaldada rõõmu, vaimustust, kurbust; laita, kiita; väljendada sümpaatiat, antipaatiat; teha komplimente; väljendada rahulolu või rahulolematust; innustada; lohutada, avaldada kaastunnet, rahustada;
4. kõneetikett: tutvuda, tutvustada; kõnetada tuttavat, võõrast; esitleda ennast ja teisi; tänada ja paluda; õnnitleda; vabandada; pöörduda telefonitsi kellegi poole; pöörduda kirjalikult tuttava või ametiisiku poole; vastata tuttavale või ametiisikule.

Kõne- ja situatsioonülesannetega taotletakse kõigi kõne osaoskuste – kuulamise, kõnelemise, lugemise, kirjutamise arendamist. Õpilane saab tundides teavet suulisest ja kirjalikust tekstist (kuulamine, lugemine) ning teadmiste, mõtete, suhtumiste jm väljendamisest õpitavas keeles (dialoog, monoloog, kiri, teade jm).

Õpetamisel kasutatav tekstimaterjal –ilukirjanduslikud- (*I kooliastmel ja kohati ka II kooliastmel soovituslikult adapteeritud tekstid*), aime-, tarbe- ja meediatekstid, pildid, kaardid, skeemid, filmid- võimaldab õpilasel saada tervikliku pildi Eestimaast, tema ühiskonnaelust ja kultuurist.

Õppimisel-õpetamisel eristatakse konkreetse teema raames järgmisi etappe:

1. retseptiivne kõnetegevus: keelematerjali (häälduse, sõnavara, grammatika, õigekeelsusjuhiste) omandamine ja esmane kinnistamine kõneharjutuste abil;
2. reproduktiivne kõnetegevus: õpitud sõnade, sõnaühendite ja väljendite ühendamine seotud kõneks. Sel perioodil on õppekõne sisu antud ja harjutamine toimub kindlates või osaliselt piiritletud raamides. Peatähelepanu on suunatud automatiseeritud kõnevilumuste kujundamisele;
3. produktiivne (loominguline) kõne ehk suhtlemine. Sel etapil arendatakse õpilaste võimet suhelda reaalses suhtlusolukordades vastavalt kõne eesmärgile.

Eesti keel I kooliastmes

Tavakooli I kooliastme 3 õppeaasta materjal on jaotatud koolis 4 õppeaastale.

Eesti keele tundides kasutatakse erimetoodikat ja toimuvad eri tunnid emakeele osaoskuste õpetamiseks: keeleõpetus, lugemine ja kõnearendus. Lugemise, kõnearenduse ja keeleõpetuse tunnid on omavahel seotud. Lugemistunni teematikat käsitletakse ka kõnearenduse ja keeleõpetuse tundides, erinevus on tunni eesmärkides. Lugemise- ja kõnearendusetunnid toetavad paralleelselt ka loodusõpetuse ning matemaatika teemade ja sõnavara omandamist.

Kõne arengu ja puute korrigeerimise tempo võib olla igal õpilasel väga erinev, sõltudes kõnepuude olemusest ja sügavusest, logopeedilise ravi alustamise ajast, lapse üldine intellektuaalne võimekusest. Oluline on selgitada välja iga õpilase potentsiaalne arenguvald ja õpetada selle piirides, reguleerida raskusastet iga konkreetse lapse osaoskusi arvestades.

I kooliastmes on õpilase kõne arendamise üheks oluliseks osaks kognitiivsete oskuste (taju, mälu, mõtlemine) arendamine, millega tegeldakse kõigis õppetundides, kui ka tunnivälisel ajal. Oluline on kõnearengut soodustavate tingimuste loomine, reaalses situatsioonides maksimaalne kasutamine suhtlemiseks ja õpilaste abistamine suhtlussituatsioonides.

Lugemise *õppimise eelduseks on õpilaste kõne- ja lugemisoskuse arengule vastavate tekstide kasutamine õppetöös. Tekstid on lihtsustatud, kasutatakse erinevaid lugemise abivahendeid. Klassides on olemas tehnilised õppevahendid õppetöö mitmekesistamiseks, maksimaalse näitlikkuse kasutamiseks (tekstide erinev esitamine, pildid, videod, kuulamisülesanded, õppefilmid, mängud jne).*

Oluline on arvestada lugemistoimingu operatsioone eesti keeles:

1. *häälikute ja tähtede vastavuse määramine: tähekujude eristamine, grafeemide äratundmine ja kujutluse loomine segmentaalfoneemide järjendist, orientiiride leidmine sünteesiks (täishäälikute ja diftongide ning vältekandjate häälikute-tähtede leidmine);*
2. *sõna häälikkoostise taastamine: hüpoteesi loomine sõna kõlast, sõna hääldamine, enesekontroll tähenduse või sõna häälikulis-tähelise koostise põhjal.*

Lugema ja kirjutama õppimise lapsele lihtsamaks tegemiseks ning erinevate meelte kaasamiseks kasutatakse häälikute materialiseerimiseks noope:

- 1. valged noobid on häälikute arvu materialiseerimiseks;*
- 2. punased on täishäälikute märkimiseks;*
- 3. sinised suluta kaashäälikute märkimiseks;*
- 4. rohelised sulghäälikute asukoha ja pikkuste märkimiseks.*

Ka kõne arendamisel kasutatakse lausete ja sõnade materialiseerimiseks sõnanoope ja lauseskeeme.

Lugemistundides arendatakse lugemistehnikat ja lausetüübile vastava intonatsiooni kasutamist, lugemise tempot ja pauseerimist, laiendatakse ning aktiveeritakse sõnavara. Mõningaid tekstides esinevaid uusi sõnu selgitatakse esialgu vaid kontekstis, viies need aktiivsesse kõnesse järkjärgult, arvestades õpilase kõnelisi kogemusi, teadmisi ja oskusi.

Õpitakse lugemise teadlikustamist, teksti sisu mõistmist. Oluline on saada baasoskused tööks tekstiga: tekstis orienteerumine, olulise info leidmine, tekstide peamõtte mõistmine ja sõnastamine, sh õpikus väljendatu ümbersõnastamine; tekstide taastamine etteantud tugilause, sõnaühendite ja -sõnade alusel.

Kõnearendustundides arendatakse nii suulist kui kirjalikku väljendusoskust. Need tunnid ühendavad endas nii lugemise, keeleõpetuse kui ka koduloolise materjali. Kõnearenduse tundide eesmärgiks on õpetada õpilasi teksti sisu lahti mõtestama nii sõnade, lausete kui tervikteksti osas ja õpitud sõnavara aktiivselt kasutama.

Samal ajal toimub kõnearenduslik töö kõikides tundides. See töö toetub lapse varasematele kogemustele ja talle tuleb anda keelelised vahendid, mille abil saaks kõnelda. Peamine õppevorm on praktiline harjutamine koos näitlikustamisega. Esialgu tegeldakse lausemallide abil baaslausete ja lühikeste lihtlausete moodustamise ja mõistmisega. Sellele järgneb lihtsama laiendatud lihtlause, koondlause ja liitlase kasutamine.

Kõneliste kogemuste suurenemisel arenevad oskused vastata küsimustele, moodustada küsimusi, töötada lünk- ja deformeeritud tekstidega, süžee- ja seeriapiltidega, tekstilähedaselt jutustada, koostada kirjeldusi ning arendada vestlust.

Sõnavaraline töö lugemise- ja kõnearenduse tundides loob eeldused korrektse õigekirja aluste omandamiseks keeleõpetuse tundides.

Keeleõpetuse ja kõnearenduse tundide eesmärgiks on anda õpilastele keelelised vahendid suhtlemiseks ja õppetööks. Selleks on sõnavara laiendamine ja täpsustamine, erinevate lausetüüpide õpetamine nii suulises kui kirjalikus kõnes, toetudes analoogiale ja vastavalt väljatöötatud lauseskeemidele (lausemallidele), tekstiloomeskuste kujundamine.

Töö tempo ja materjali valikul arvestatakse õpilase suulise ja kirjaliku kõne taset ning juba omandatud oskusi ja teadmisi.

Avatud õpetus annab õpetajale võimaluse valida õppekavas materjali käsitlemise järjekorda, ulatust ja aega vastavalt õpilase kõnelistele erivajadustele ja erikooli tuleku ajale. Nii oleneb õpilase erikooli tuleku ajast ja kõnepuude raskusastmest, mil määral on vaja tegelda häälikupikkuste diferentseerimisega või lugemistehnika arendamisega.

Eriõppe käigus on õpilane pidevalt tähelepanu keskpunktis, saades vajaliku kindlustunde õpiharjumuste kujundamiseks.

Soovituslik lausemallide ja grammatiliste konstruktsioonide õpetamise järjekord

LAUSETÜÜP	LAUSEMALL JA LAUSELIHKMED	ÕPPESISU
Baaslause	A+Ö+S	Nimetav kääne: Mis? Kes? Mis see on? Kes see on? Mis need on? Kes need on?
	A+Ö+S	Omastav ja osastav kääne: Kelle? Mille? Keda? Mida? Tegusõna kolmanda pöörde ainsus ja mitmus
	A+Ö+M	Seesütlev, sisseütlev ja seestütlev kääne: Kus? Kuhu? Kust? Alalütlev, alaltütlev ja alaleütlev kääne? Kellel? Millel? Kellelt? Millelt? Kellele? Millele? Rajav kääne Kelleni? Milleni? Kaasaütlev kääne Kellega? Millega? Ilmaütlev Kelleta? Milleta?
	A+Ö+ÖT	Missugune?
	M+Ö+A	Millal?
	A+Ö+M	Saav ja olev kääne: Kelleks? Kellena?
Koondlause	A+Ö+S+S+S A+Ö+M+M+M	
Vähelaiendatud lihtlause		Kus? Missugune?

		Missugust? Millal? jne
Rindlause		Sidesõnad: ja, aga
Põimlause		Sidesõna: sest Põhjus-tagajärg seos
Keerulise struktuuriga lihtlause		Võrdluskonstruksioon

Tundide jagunemine 1. klassis

Tartu Hiie Koolis jagunevad kõnepuudega laste osakonna 1. klassi eesti keele tunnid järgnevalt:

- lugemine 3 tundi nädalas;
- kõnearendus 3 tundi nädalas;
- keeleõpetus 2 tundi nädalas.

Õppetegevused

Kuulamine: erinevate helide, häälte, häälikute eristamine. Õpetaja ja kaasõpilaste kuulamine. Suuliste instruksioonide täitmine; mitmeosaliste instruksioonide osadeks jaotamine, etapiviisiline täitmine.

Kõnearendus: hääldusharjutused. Sõnatähenduste selgitamine ja täpsustamine. Sõnavara omandamine. Lausemallide järgi lausete moodustamine. Sobivate kõnetuste valik suhtlemisel, eneseväljendus lihtsas dialoogis analoogia põhjal, erinevates suhtlusolukordades.

Lugemine: suurte trükitähtede tundmaõppimine, lugemistehnika arendamine erinevate abivahendite ja õpetaja juhendite järgi. Oma ja õpetaja käekirjalise sõna/lause lugemine klassitahvlilt ja vihikust. Sõna ja lause sisu mõistmine.

Keeleõpetus: sõnade ja lausete eristamine, häälimine (häälikute järjestikuline nimetamine ühtlases kõne kiirusele vastavas tempos), hääliku ja tähe vastavuse tundmine, häälikurühmade eristamine, võrdleva hääldamise abil häälikupikkuste muutmine, tegevuse abistamine materialiseerimisega (noopidega häälikupikkuste märkimine)

Täishäälikute ja suluta kaashäälikute pikkuste eristamine 1–2silbilistes sõnades, täishäälikute pikkuste õigekirjaoskuse saavutamine; suluta kaashäälikute pikkuste eristamine harjutamise tasandil, soovitatavalt ka sulghäälikute pikkuste eristamine tutvustaval tasandil (lugemine, võrdlev hääldus, ära kiri)

Kirjutamine: kirja eelharjutused, joonistähtede kirjutamine, väikeste kirjatähtede õppimine, tähtede seostamine. Töö vormistamine. Lause, sõna ning hääliku eristamisel on lapsel taas toeks materialiseerimine noopide abil. Lausenoobi, selle alla sõnanoopide, iga sõna alla häälikunoopide ladumine toetab arusaamist sõna ja lause koostisest ning aitab visualiseerida sõnavahede jätmise vajadust kirjutamisel.

IKT vahendite kasutamine: PowerPoint esitluste, erinevate programmidega koostatud ülesannete, harjutuste lahendamine ja lausete moodustamine sõnavara kinnistamiseks, mängud.

1.klass

Nädal	Õppesisu		Õpitulemused
	Laiem teema	Alateemad	
1.	Sissejuhatus.	<i>Aabitsa- ja keeleõpetus</i> Tutvumine õpilastega ning aine tutvustamine. Õpilaste ainealaste (eel)teadmiste väljaselgitamine. Kirjatehnilised harjutused.	Läbi aasta: osaleb aktiivselt arutelus, avaldab oma arvamust, väljendab end arusaadavalt, hääldab selgesti, kasutab õpitud termineid, sõnavara jms oma kõnes korrektselt, väärtustab uute teadmiste saamist. Tunneb oma klassikaaslasi ja õpetajat. Teab, et koolis peab õppima. Teab, mis on aabits. Teab üldiselt, mida õpitakse eesti keele tundides. Sooritab erinevaid kirjatehnilisi harjutusi.
	Kirjatehnilised harjutused.		
	Sõnavara laiendamine, jutustamine.	<i>Kõnearendus</i> Minu kool. Käitumisreeglid koolis ja tänaval. Õnnetuste vältimine. Käitumine õnnetuse korral. Vanavanemate päev.	Tahab vestelda erinevatel teemadel. Teab ja kasutab õpitud kooli ning liiklusega seotud sõnavara. Järgib koolis ja tänaval peamisi käitumisreegleid. Teab, kuidas käituda, kui on juhtunud õnnetus. Püüab õnnetustest hoiduda. Oskab selgitada, miks peetakse vanavanemate päeva ning mida võiks sel päeval teha. Väärtustab perega koos veedetud aega.
2.	Häälik, sõna ja lause.	<i>Aabitsa- ja keeleõpetus</i> Sõnade häälimine, foneemanalüüs. Lausete koostamine lauseskeemide järgi, lausete analüüsimine.	Oskab sõnu hääldada. Sooritab foneemanalüüsi lihtsamates õpitud sõnades. Oskab koostada korrektseid 2- kuni 3-sõnalisi lauseid piltide ja skeemide abil ning neid analüüsida.
		<i>Kõnearendus</i> Minu päev. Sügis. Suur-väike, suurem-väiksem, ühesuurused. Pikk-lühike, pikem-lühem,	Tahab vestelda erinevatel teemadel. Teab ja oskab kõnes kasutada õpitud suhteid tähistavat sõnavara. Oskab jutustada (seeria)piltide järgi kasutades etteantud lausemalle oma päevast ja sügisest.

		ühepikkused.	
3.	Diakriitiliste märkideta täishäälikud ja vastavad tähed (suur trükitäht ja väike kirjatäht). Lühike ja ülipikk täishäälik.	<i>Aabitsa- ja keeleõpetus</i> Häälikud I ja U. Suurte trükitähtede ja väikeste kirjatähtede kirjutamine. Lühike ja ülipikk I ning U. Õpitud tähtedega sõnade ladumine, lugemine ja kirjutamine (sh ärakiri ja harjutav etteütlus). <i>Kõnearendus</i> Puud metsas ja aias. Lai-kitsas, lai-em-kitsam, ühelaiused. Paks-õhuke, paksem-õhem, ühepakused.	Teab I ja U häälikuid ning vastavaid suuri trükitähti ja väikeseid kirjatähti, oskab neid kirjutada. Oskab teha ärakirja. Eristab lihtsamates sõnades toetudes võrdlevale hääldamisele lühikest ja ülipikka I ning U häälikut, oskab ladumisel valida õige noobi ning kirjutamisel õige arvu tähti. Kirjutab harjutavat etteütlust. Oskab lugeda ühesilbilisi õpitud tähtedega sõnu. Tahab vestelda erinevatel teemadel. Tunneb ära ja oskab nimetada õpitud puud metsas ja aias. Teab ja oskab kõnes kasutada õpitud suhteid tähistavat sõnavara. Oskab jutustada (seeria)piltide järgi kasutades etteantud lausemalle.
4.		<i>Aabitsa- ja keeleõpetus</i> Häälikud E ja O. Suurte trükitähtede ja väikeste kirjatähtede kirjutamine. Lühike ja ülipikk E ning O. Õpitud tähtedega sõnade ladumine, lugemine ja kirjutamine (sh ärakiri ja harjutav etteütlus). <i>Kõnearendus</i> Marjapõõsad metsas ja aias. Kõrge-madal, kõrgem-madalam, ühekõrgused, kõrgemal-madalamal. Muinasjutt „Kakuke“.	Teab E ja O häälikuid ning vastavaid suuri trükitähti ja väikeseid kirjatähti, oskab neid kirjutada. Oskab teha ärakirja. Eristab lihtsamates sõnades toetudes võrdlevale hääldamisele lühikest ja ülipikka E ning O häälikut, oskab ladumisel valida õige noobi ning kirjutamisel õige arvu tähti. Kirjutab harjutavat etteütlust. Oskab lugeda ühesilbilisi õpitud tähtedega sõnu. Tahab vestelda erinevatel teemadel. Tunneb ära ja oskab nimetada õpitud marjapõõsaid metsas ja aias. Teab, mis on muinasjutt. Teab ja oskab kõnes kasutada õpitud suhteid tähistavat sõnavara. Oskab jutustada (seeria)piltide järgi kasutades etteantud lausemalle.
5.		<i>Aabitsa- ja keeleõpetus</i> Häälik A. Suure trükitähe ja väikese kirjatähe kirjutamine. Lühike ja ülipikk A. Õpitud tähtedega sõnade ladumine, lugemine ja kirjutamine (sh ärakiri ja harjutav etteütlus).	Teab A häälikut ning vastavat suurt trükitähte ja väikest kirjatähte, oskab neid kirjutada. Oskab teha ärakirja. Eristab lihtsamates sõnades toetudes võrdlevale hääldamisele lühikest ja ülipikka A häälikut, oskab ladumisel valida õige noobi ning kirjutamisel õige arvu tähti. Kirjutab harjutavat etteütlust. Oskab lugeda ühesilbilisi õpitud tähtedega sõnu.

		Mida teeb? <i>Kõnearendus</i> Köögilviljad ja teraviljad. Üleval-all, üles-alla, ülemine-alumine. Muinasjutud „Naeris“.	Tahab vestelda erinevatel teemadel. Tunneb ära ja oskab nimetada õpitud köögivilju ja teravilju. Teab ja oskab kõnes kasutada õpitud suhteid tähistavat sõnavara. Oskab jutustada (seeria)piltide järgi kasutades etteantud lausemalle.
6.	Suluta kaashäälikud ja vastavad tähed (suur trükitäht ja väike kirjatäht). Lühike ja ülipikk suluta kaashäälik.	<i>Aabitsa- ja keeleõpetus</i> Häälik N. Suure trükitähe ja väikese kirjatähe kirjutamine. Lühike ja ülipikk N. Õpitud tähtedega sõnade ladumine, lugemine ja kirjutamine (sh ära kiri ja harjutav etteütlus).	Teab N häälikut ning vastavat suurt trükitähte ja väikest kirjatähte, oskab neid kirjutada. Oskab teha ära kirja. Eristab lihtsamates sõnades toetudes võrdlevale hääldamisele lühikest ja ülipikka N häälikut, oskab ladumisel valida õige noobi ning kirjutamisel õige arvu tähti. Kirjutab harjutavat etteütlust. Oskab lugeda ühesilbilisi õpitud tähtedega sõnu.
		<i>Kõnearendus</i> Kus? Lilled ja toataimed. Botaanikaaed. Kodused toimetused. Sünnipäev. Ees-taga, ette-taha.	Tahab vestelda erinevatel teemadel. Tunneb ära ja oskab nimetada õpitud lilli ja toataimi. Oskab selgitada, mis on botaanikaaed. Oskab jutustada kodustest toimetustest. Teab, kuidas planeerida oma sünnipäeva ja mida peab teadma, kui sind on sünnipäevale kutsutud. Teab ja oskab kõnes kasutada õpitud suhteid tähistavat sõnavara. Oskab jutustada (seeria)piltide järgi kasutades etteantud lausemalle.
7.		<i>Aabitsa- ja keeleõpetus</i> Häälik L. Suure trükitähe ja väikese kirjatähe kirjutamine. Lühike ja ülipikk L. Õpitud tähtedega sõnade ladumine, lugemine ja kirjutamine (sh ära kiri ja harjutav etteütlus).	Teab L häälikut ning vastavat suurt trükitähte ja väikest kirjatähte, oskab neid kirjutada. Oskab teha ära kirja. Eristab lihtsamates sõnades toetudes võrdlevale hääldamisele lühikest ja ülipikka L häälikut, oskab ladumisel valida õige noobi ning kirjutamisel õige arvu tähti. Kirjutab harjutavat etteütlust. Oskab lugeda ühesilbilisi õpitud tähtedega sõnu.
		<i>Kõnearendus</i> Kuhu? Seened. Parem-vasak, paremal-vasakul. Noor-vana, noorem-vanem.	Tahab vestelda erinevatel teemadel. Tunneb ära ja oskab nimetada õpitud seeni. Teab ja oskab kõnes kasutada õpitud suhteid tähistavat sõnavara. Oskab jutustada (seeria)piltide järgi kasutades etteantud lausemalle.
8.		<i>Aabitsa- ja keeleõpetus</i> Häälik M. Suure trükitähe ja väikese	Teab M häälikut ning vastavat suurt trükitähte ja väikest kirjatähte, oskab neid kirjutada. Oskab teha ära kirja. Eristab lihtsamates sõnades

		kirjätähe kirjutamine. Lühike ja ülipikk M. Õpitud tähtedega sõnade ladumine, lugemine ja kirjutamine (sh ära kiri ja harjutav etteütus).	toetudes võrdlevale hääldamisele lühikest ja ülipikka M häälikut, oskab ladumisel valida õige noobi ning kirjutamisel õige arvu tähti. Kirjutab harjutavat etteütust. Oskab lugeda ühesilbilisi õpitud tähtedega sõnu.
		<i>Kõnearendus</i> Missugune? Kus? Kuhu? Taimed, seened ja loomad.	Tahab vestelda erinevatel teemadel. Tunneb ära ja oskab nimetada õpitud taimi, seeni ja loomi. Oskab selgitada, mis on elusloodus. Teab ja oskab kõnes kasutada õpitud sõnavara. Oskab jutustada (seeria)piltide järgi kasutades etteantud lausemalle.
9.		<i>Aabitsa- ja keeleõpetus</i> Õpitud tähtedega sõnade ladumine, lugemine ja kirjutamine (sh ära kiri ja etteütus).	Teab õpitud häälikuid ning vastavaid suuri trükitähti ja väikeseid kirjätähti, oskab neid kirjutada. Oskab teha ära kirja. Eristab lihtsamates sõnades toetudes võrdlevale hääldamisele lühikest ja ülipikka õpitud suluta kaashäälikut, oskab ladumisel valida õige noobi ning kirjutamisel õige arvu tähti. Kirjutab harjutavat etteütust. Oskab lugeda ühesilbilisi õpitud tähtedega sõnu.
		<i>Kõnearendus</i> Kust? Ränd- ja paigalinnud. Mardipäev. Isadepäev.	Tahab vestelda erinevatel teemadel. Tunneb ära ja oskab nimetada õpitud ränd- ja paigalinde. Oskab jutustada ränd- ja paigalindude elust. Teab, miks peetakse isadepäeva ning mida võiks sel päeval teha. Väärtustab perega koos veedetud aega. Oskab kirjeldada mardipäeva rahvakombeid. Teab ja oskab kõnes kasutada õpitud sõnavara. Oskab jutustada (seeria)piltide järgi kasutades etteantud lausemalle.
10.		<i>Aabitsa- ja keeleõpetus</i> Häälik S. Suure trükitähe ja väikese kirjätähe kirjutamine. Lühike ja ülipikk S. Õpitud tähtedega sõnade ladumine, lugemine ja kirjutamine (sh ära kiri ja etteütus).	Teab S häälikut ning vastavat suurt trükitähte ja väikest kirjätähte, oskab neid kirjutada. Oskab teha ära kirja. Eristab lihtsamates sõnades toetudes võrdlevale hääldamisele lühikest ja ülipikka S häälikut, oskab ladumisel valida õige noobi ning kirjutamisel õige arvu tähti. Kirjutab harjutavat etteütust. Oskab lugeda ühesilbilisi õpitud tähtedega sõnu.
		<i>Kõnearendus</i> Kuhu? Kust? Metsloomad.	Tahab vestelda erinevatel teemadel. Tunneb ära ja oskab nimetada õpitud metsloomi. Oskab jutustada metsloomade elust. Teab ja oskab kõnes kasutada õpitud sõnavara. Oskab jutustada (seeria)piltide järgi

		Muinasjutt „Vapper jänes“.	kasutades etteantud lausemalle.
11.		<i>Aabitsa- ja keeleõpetus</i> Häälik R. Suure trükitähe ja väikese kirjatähe kirjutamine. Lühike ja ülipikk R. Õpitud tähtedega sõnade ladumine, lugemine ja kirjutamine (sh ära kiri ja harjutav etteütlus).	Teab R häälikut ning vastavat suurt trükitähte ja väikest kirjatähte, oskab neid kirjutada. Oskab teha ära kiri. Eristab lihtsamates sõnades toetudes võrdlevale hääldamisele lühikest ja ülipikka R häälikut, oskab ladumisel valida õige noobi ning kirjutamisel õige arvu tähti. Kirjutab harjutavat etteütlust. Oskab lugeda ühesilbilisi õpitud tähtedega sõnu.
		<i>Kõnearendus</i> Kuhu? Kus? Kust? Mis see on? Kes need on? Koduloomad. Kadripäev.	Tahab vestelda erinevatel teemadel. Tunneb ära ja oskab nimetada õpitud koduloomi. Oskab jutustada koduloomade elust. Oskab kirjeldada kadripäeva rahvakombeid. Teab ja oskab kõnes kasutada õpitud sõnavara. Oskab jutustada (seeria)piltide järgi kasutades etteantud lausemalle.
12.		<i>Aabitsa- ja keeleõpetus</i> Õpitud tähtedega sõnade ladumine, lugemine ja kirjutamine (sh ära kiri ja harjutav etteütlus).	Teab õpitud häälikuid ning vastavaid suuri trükitähti ja väikeseid kirjatähti, oskab neid kirjutada. Oskab teha ära kiri. Eristab lihtsamates sõnades toetudes võrdlevale hääldamisele lühikest ja ülipikka õpitud suluta kaashäälikut, oskab ladumisel valida õige noobi ning kirjutamisel õige arvu tähti. Kirjutab harjutavat etteütlust. Oskab lugeda ühesilbilisi õpitud tähtedega sõnu.
		<i>Kõnearendus</i> Millega? Lemmikloomad. Muinasjutt „Kass ja hiir“. 1.advent.	Tahab vestelda erinevatel teemadel. Tunneb ära ja oskab nimetada õpitud lemmikloomi. Oskab jutustada sellest, kuidas lemmikloomade peab hoolitsema. Oskab kirjeldada adventiaja kombeid. Teab ja oskab kõnes kasutada õpitud sõnavara. Oskab jutustada (seeria)piltide järgi kasutades etteantud lausemalle.
13.		<i>Aabitsa- ja keeleõpetus</i> Õpitud tähtedega sõnade ladumine, lugemine ja kirjutamine (sh ära kiri ja harjutav etteütlus).	Teab õpitud häälikuid ning vastavaid suuri trükitähti ja väikeseid kirjatähti, oskab neid kirjutada. Oskab teha ära kiri. Eristab lihtsamates sõnades toetudes võrdlevale hääldamisele lühikest ja ülipikka õpitud suluta kaashäälikut, oskab ladumisel valida õige noobi ning kirjutamisel õige arvu tähti. Kirjutab harjutavat etteütlust. Oskab lugeda ühesilbilisi õpitud tähtedega sõnu.
		<i>Kõnearendus</i> Kellele?	Tahab vestelda erinevatel teemadel. Oskab selgitada, mis on loomaaed ning mis loomad seal elavad. Oskab kirjeldada adventiaja

		Kellega? Kes? Mis? Loomaaed. 2.advent.	kombeid. Teab ja oskab kõnes kasutada õpitud sõnavara. Oskab jutustada (seeria)piltide järgi kasutades etteantud lausemalle.
14.		<i>Aabitsa- ja keeleõpetus</i> Häalik V. Suure trükitähe ja väikese kirjatähe kirjutamine. Lühike ja ülipikk V. Kaashälikuühend sõnades. Õpitud tähtedega sõnade ladumine, lugemine ja kirjutamine (sh ära kiri ja harjutav etteütus).	Teab V häälikut ning vastavat suurt trükitähte ja väikest kirjatähte, oskab neid kirjutada. Oskab teha ära kirja. Eristab lihtsamates sõnades toetudes võrdlevale hääldamisele lühikest ja ülipikka V häälikut, oskab ladumisel valida õige noobi ning kirjutamisel õige arvu tähti. Oskab laduda ja kirjas märkida suluta kaashälikute ühendiga sõnu. Kirjutab harjutavat etteütust. Oskab lugeda ühe- ja kahesilbilisi õpitud tähtedega sõnu.
		<i>Kõnearendus</i> Talv. Rahad. Kallis, odav. Kallim, odavam. Poes. 3.advent.	Tahab vestelda erinevatel teemadel. Oskab jutustada muutustest, mis toimuvad looduses ja inimeste elus seoses talve saabumisega. Teab meil käibel olevat raha. Oskab võrrelda hindu (<i>kallim ja odavam</i>). Oskab jutustada sellest, kuidas poes käituma peaks. Oskab kirjeldada adventiaja kombeid. Teab ja oskab kõnes kasutada õpitud sõnavara. Oskab jutustada (seeria)piltide järgi kasutades etteantud lausemalle.
15.	Diakriitiliste märkidega täishäälikud ja vastavad tähed (suur trükitäht ja väike kirjatäht). Lühike ja ülipikk täishäälik.	<i>Aabitsa- ja keeleõpetus</i> Häalik Õ. Suure trükitähe ja väikese kirjatähe kirjutamine. Lühike ja ülipikk Õ. Õpitud tähtedega sõnade ladumine, lugemine ja kirjutamine (sh ära kiri ja harjutav etteütus).	Teab Õ häälikut ning vastavat suurt trükitähte ja väikest kirjatähte, oskab neid kirjutada. Oskab teha ära kirja. Eristab lihtsamates sõnades toetudes võrdlevale hääldamisele lühikest ja ülipikka Õ häälikut, oskab ladumisel valida õige noobi ning kirjutamisel õige arvu tähti. Kirjutab harjutavat etteütust. Oskab lugeda ühe- ja kahesilbilisi õpitud tähtedega sõnu. Tunneb ära luuletuse. Oskab esitada peast ühe jõululuuletuse.
		<i>Kõnearendus</i> Jõululuuletused. Kes? Mis? 4.advent. Jõulud ja aastavahetus.	Tahab vestelda erinevatel teemadel. Oskab esitada sõna kohta küsimust (Kes? Mis?). Oskab kirjeldada adventiaja, jõulude ja aastavahetuse kombeid. Teab ja oskab kõnes kasutada õpitud sõnavara. Oskab jutustada (seeria)piltide järgi kasutades etteantud lausemalle.
16.	Suluga kaashäälikud ja	<i>Aabitsa- ja keeleõpetus</i> Häalik P. Suure trükitähe ja väikese	Teab P häälikut ning vastavat suurt tugevat trükitähte ja väikest tugevat kirjatähte, oskab neid kirjutada. Oskab teha ära kirja. Eristab

17.	vastavad tähed (suur trükitäht ja väike kirjatäht). Lühike, pikk ja ülipikk suluga kaashäälik.	kirjatähe kirjutamine (tugev täht). Pikk ja ülipikk P. Õpitud tähtedega sõnade ladumine, lugemine ja kirjutamine (sh ära kiri ja harjutav etteütus).	lihtsamates sõnades toetudes võrdlevale hääldamisele pikka ja ülipikka P häälikut, oskab ladumisel valida õige noobi ning kirjutamisel õige arvu tähti. Kirjutab harjutavat etteütust. Oskab lugeda ühe- ja kahesilbilisi õpitud tähtedega sõnu.
		<i>Kõnearendus</i> Päevaplaan. Tegevused päeval. Muinasjutt „Õõ ja päev“.	Tahab vestelda erinevatel teemadel. Oskab kirjeldada oma päevaplaani. Teab ja oskab kõnes kasutada õpitud sõnavara. Oskab jutustada (seeria)piltide järgi kasutades etteantud lausemalle.
		<i>Aabitsa- ja keeleõpetus</i> Häälik P. Suure trükitähe ja väikese kirjatähe kirjutamine (nõrk täht). Lühike, pikk ja ülipikk P.	Teab P häälikut ning vastavat suurt trükitähte ja väikest nõrka kirjatähte, oskab neid kirjutada. Oskab teha ära kirja. Eristab lihtsamates sõnades toetudes võrdlevale hääldamisele lühikest, pikka ja ülipikka P häälikut, oskab ladumisel valida õige noobi ning kirjutamisel õige arvu tähti. Oskab vastata küsimusele mida teeb, proovib abiga leida lausest tegusõna, kirjutab tegusõna lõppu -b. Kirjutab harjutavat etteütust. Oskab lugeda ühe- ja kahesilbilisi õpitud tähtedega sõnu.
18.	Diakriitiliste märkidega täishäälikud ja vastavad tähed (suur trükitäht ja väike kirjatäht). Lühike ja ülipikk täishäälik.	<i>Kõnearendus</i> Mida teeb? Õpitud tähtedega sõnade ladumine, lugemine ja kirjutamine (sh ära kiri ja harjutav etteütus). Aastaajad ja kuud. Kalender.	Tahab vestelda erinevatel teemadel. Teab ja kasutab oma kõnes aastaegade ja kuude nimetusi. Oskab selgitada, milleks on vaja kalendrit. Teab ja oskab kõnes kasutada õpitud sõnavara. Oskab jutustada (seeria)piltide järgi kasutades etteantud lausemalle.
		<i>Aabitsa- ja keeleõpetus</i> Häälik Ä. Suure trükitähe ja väikese kirjatähe kirjutamine. Lühike ja ülipikk Ä. Õpitud tähtedega sõnade ladumine, lugemine ja kirjutamine (sh ära kiri ja harjutav etteütus).	Teab Ä häälikut ning vastavat suurt trükitähte ja väikest kirjatähte, oskab neid kirjutada. Oskab teha ära kirja. Eristab lihtsamates sõnades toetudes võrdlevale hääldamisele lühikest ja ülipikka Ä häälikut, oskab ladumisel valida õige noobi ning kirjutamisel õige arvu tähti. Kirjutab harjutavat etteütust. Oskab lugeda ühe- ja kahesilbilisi õpitud tähtedega sõnu.
		<i>Kõnearendus</i> Kell ja kellaaeg. Vara, hilja. Varem, hiljem.	Tahab vestelda erinevatel teemadel. Oskab selgitada, milleks meil on vaja kella. Oskab öelda ja märkida kellal täis- ja pooltunde. Oskab võrrelda täistunde (<i>varem, hiljem</i>). Teab ja oskab kõnes kasutada

			õpitud sõnavara. Oskab jutustada (seeria)piltide järgi kasutades etteantud lausemalle.
19.		<i>Aabitsa- ja keeleõpetus</i> Häälik Ö. Suure trükitähe ja väikese kirjatähe kirjutamine. Lühike ja ülipikk Ö. Õpitud tähtedega sõnade ladumine, lugemine ja kirjutamine (sh ärakiri ja harjutav etteütlus). <i>Kõnearendus</i> Plaan. Tee küsimine ja juhatamine.	Teab Ö häälikut ning vastavat suurt trükitähte ja väikest kirjatähte, oskab neid kirjutada. Oskab teha ärakirja. Eristab lihtsamates sõnades toetudes võrdlevale hääldamisele lühikest ja ülipikka Ö häälikut, oskab ladumisel valida õige noobi ning kirjutamisel õige arvu tähti. Kirjutab harjutavat etteütlust. Oskab lugeda ühe- ja kahesilbilisi õpitud tähtedega sõnu. Tahab vestelda erinevatel teemadel. Oskab selgitada, mis on plaan ja milleks seda vaja on. Oskab teed küsida. Oskab plaani järgi teed juhatada. Oskab koostada ja kirjeldada kergemat plaani. Teab ja oskab kõnes kasutada õpitud sõnavara. Oskab jutustada (seeria)piltide järgi kasutades etteantud lausemalle.
20.		<i>Aabitsa- ja keeleõpetus</i> Häälik Ü. Suure trükitähe ja väikese kirjatähe kirjutamine. Lühike ja ülipikk Ü. Õpitud tähtedega sõnade ladumine, lugemine ja kirjutamine (sh ärakiri ja harjutav etteütlus). <i>Kõnearendus</i> Kaart. Tee küsimine ja juhatamine.	Teab Ü häälikut ning vastavat suurt trükitähte ja väikest kirjatähte, oskab neid kirjutada. Oskab teha ärakirja. Eristab lihtsamates sõnades toetudes võrdlevale hääldamisele lühikest ja ülipikka Ü häälikut, oskab ladumisel valida õige noobi ning kirjutamisel õige arvu tähti. Kirjutab harjutavat etteütlust. Oskab lugeda ühe- ja kahesilbilisi õpitud tähtedega sõnu. Tahab vestelda erinevatel teemadel. Oskab selgitada, mis on kaart ja milleks seda vaja on. Oskab teed küsida. Oskab kaardi järgi teed juhatada. Teab ja oskab kõnes kasutada õpitud sõnavara. Oskab jutustada (seeria)piltide järgi kasutades etteantud lausemalle.
21.	Suluga kaashäälikud ja vastavad tähed (suur trükitäht ja väike kirjatäht). Lühike, pikk ja ülipikk suluga	<i>Aabitsa- ja keeleõpetus</i> Häälik T. Suure trükitähe ja väikese kirjatähe kirjutamine (tugev täht). Pikk ja ülipikk T. Õpitud tähtedega sõnade ladumine, lugemine ja kirjutamine (sh ärakiri ja harjutav etteütlus).	Teab T häälikut ning vastavat suurt tugevat trükitähte ja väikest tugevat kirjatähte, oskab neid kirjutada. Oskab teha ärakirja. Eristab lihtsamates sõnades toetudes võrdlevale hääldamisele pikka ja ülipikka T häälikut, oskab ladumisel valida õige noobi ning kirjutamisel õige arvu tähti. Kirjutab harjutavat etteütlust. Oskab lugeda ühe- ja kahesilbilisi õpitud tähtedega sõnu.

	kaashäälik.	<i>Kõnearendus</i> Kodukoht (Tartumaa). <i>Sõltub õpilase kodu asukohast.</i> Sõbrapäev.	Tahab vestelda erinevatel teemadel. Oskab jutustada oma kodukohast (linn, tänav, maja ja korteri number, küla, talu jne). Oskab oma kodukohta kaardil näidata. Teab, miks peetakse sõbrapäeva ning oskab kirjeldada levinumaid sõbrapäeva kombeid. Teab ja oskab kõnes kasutada õpitud sõnavara. Oskab jutustada (seeria)piltide järgi kasutades etteantud lausemalle.
22.		<i>Aabitsa- ja keeleõpetus</i> Häälik T. Suure trükitähe ja väikese kirjatähe kirjutamine (nõrk täht). Lühike, pikk ja ülipikk T. Mitmus. Õpitud tähtedega sõnade ladumine, lugemine ja kirjutamine (sh ärakiri ja harjutav etteütlus).	Teab T häälikut ning vastavat suurt nõrka trükitähte ja väikest nõrka kirjatähte, oskab neid kirjutada. Oskab teha ära kirja. Eristab lihtsamates sõnades toetudes võrdlevale hääldamisele lühikest, pikka ja ülipikka T häälikut, oskab ladumisel valida õige noobi ning kirjutamisel õige arvu tähti. Kirjutab mitmuses sõna lõppu -d. Kirjutab harjutavat etteütlust. Oskab lugeda ühe- ja kahe silbilisi õpitud tähtedega sõnu.
		<i>Kõnearendus</i> Kodukoht Eesti. Eesti Vabariigi aastapäev.	Tahab vestelda erinevatel teemadel. Oskab jutustada, kus ta elab (Eesti Vabariigis, ... maakonnas jne). Oskab nimetada ja tunneb ära Eesti Vabariigi sümbolid. Oskab jutustada, mida tehakse Eesti Vabariigi aastapäeval. Teab ja oskab kõnes kasutada õpitud sõnavara. Oskab jutustada (seeria)piltide järgi kasutades etteantud lausemalle.
23.		<i>Aabitsa- ja keeleõpetus</i> Häälik K. Suure trükitähe ja väikese kirjatähe kirjutamine (tugev täht). Pikk ja ülipikk K. Õpitud tähtedega sõnade ladumine, lugemine ja kirjutamine (sh ärakiri ja harjutav etteütlus).	Teab K häälikut ning vastavat suurt tugevat trükitähte ja väikest tugevat kirjatähte, oskab neid kirjutada. Oskab teha ära kirja. Eristab lihtsamates sõnades toetudes võrdlevale hääldamisele pikka ja ülipikka K häälikut, oskab ladumisel valida õige noobi ning kirjutamisel õige arvu tähti. Kirjutab harjutavat etteütlust. Oskab lugeda ühe- ja kahe silbilisi õpitud tähtedega sõnu.
		<i>Kõnearendus</i> Rahad. Raha teenimine. Elukutsed. Kehaosad.	Tahab vestelda erinevatel teemadel. Teab meil käibel olevat raha. Oskab jutustada, kuidas me raha saame ja miks raha vaja on. Oskab nimetada elukutseid. Oskab lühidalt jutustada, mida levinumate elukutsete esindajad tegema peavad. Jutustab oma lemmikelukutsest. Oskab nimetada ja näidata inimese kehaosi. Teab ja oskab kõnes kasutada õpitud sõnavara. Oskab jutustada (seeria)piltide järgi

			kasutades etteantud lausemalle.
24.		<i>Aabitsa- ja keeleõpetus</i> Häälik K. Suure trükitähe ja väikese kirjatähe kirjutamine (nõrk täht). Lühike, pikk ja ülipikk K. Õpitud tähtedega sõnade ladumine, lugemine ja kirjutamine (sh ära kiri ja harjutav etteütetus). <i>Kõnearendus</i> Meeleelundid silm ja kõrv. Pikkuse mõõtmine. Vastlapäev.	Teab K häälikut ning vastavat suurt nõrka trükitähte ja väikest nõrka kirjatähte, oskab neid kirjutada. Oskab teha ära kiri. Eristab lihtsamates sõnades toetudes võrdlevale hääldamisele lühikest, pikka ja ülipikka K häälikut, oskab ladumisel valida õige noobi ning kirjutamisel õige arvu tähti. Kirjutab harjutavat etteütlust. Oskab lugeda ühe- ja kahesilbilisi õpitud tähtedega sõnu. Tahab vestelda erinevatel teemadel. Oskab selgitada, milleks on inimesel silmad ja kõrvad ning mis juhtub, kui inimene ei näe ja/või ei kuule. Oskab selgitada, mida me saame mõõta sentimeetrites ja mida meil mõõtmiseks vaja on. Jutustab vastlapäeva rahvakommetest. Teab ja oskab kõnes kasutada õpitud sõnavara. Oskab jutustada (seeria)piltide järgi kasutades etteantud lausemalle.
25.		<i>Aabitsa- ja keeleõpetus</i> Suluga kaashäälikud häälikuühendis. Õpitud tähtedega sõnade ladumine, lugemine ja kirjutamine (sh ära kiri ja harjutav etteütetus). <i>Kõnearendus</i> Meeleelundid nina ja nahk. Pikkuse mõõtmine. Emakeelepäev.	Teab õpitud suluga kaashäälikuid ning vastavaid suuri trükitähti ja väikeseid kirjatähti, oskab neid kirjutada. Oskab teha ära kiri. Eristab lihtsamates sõnades toetudes võrdlevale hääldamisele lühikest, pikka ja ülipikka suluga kaashäälikut, oskab ladumisel valida õige noobi ning kirjutamisel õige arvu tähti. Kirjutab kaashäälikuühendis tähed ühekordselt. Kirjutab harjutavat etteütlust. Oskab lugeda ühe- ja kahesilbilisi õpitud tähtedega sõnu. Tahab vestelda erinevatel teemadel. Oskab selgitada, milleks on inimesel nina ja nahk ning mis juhtub, kui inimene ei tunne lõhna või naha tundlikkus kaoks. Oskab selgitada, mida me saame mõõta detsimeetrites ja mida meil mõõtmiseks vaja on. Teab, miks peetakse emakeelepäeva ja oskab kirjeldada emakeelepäeva levinumaid kombeid. Teab ja oskab kõnes kasutada õpitud sõnavara. Oskab jutustada (seeria)piltide järgi kasutades etteantud lausemalle.
26.		<i>Aabitsa- ja keeleõpetus</i> Lühike ja ülipikk suluga kaashäälik ülipika täishääliku järel sõna lõpus. Õpitud tähtedega sõnade ladumine,	Teab õpitud suluga kaashäälikuid ning vastavaid suuri trükitähti ja väikeseid kirjatähti, oskab neid kirjutada. Oskab teha ära kiri. Eristab lihtsamates sõnades toetudes võrdlevale hääldamisele lühikest, pikka ja ülipikka suluga kaashäälikut, oskab ladumisel valida õige noobi

		lugemine ja kirjutamine (sh ära kiri ja harjutav etteütetus).	ning kirjutamisel õige arvu tähti. Oskab lihtsamates sõnades ülipika täishääliku järele sõna lõpus kirjutada õige tähe (kas tugeva või nõrga suluga kaashääliku). Kirjutab harjutavat etteütust. Oskab lugeda ühe- ja kahe silbilisi õpitud tähtedega sõnu.
		<i>Kõnearendus</i> Meeleelund keel. Võrra rohkem, võrra vähem.	Tahab vestelda erinevatel teemadel. Oskab selgitada, milleks on inimesel keel ning mis juhtub, kui inimene ei tunne maitset. Teab ja oskab kõnes kasutada õpitud sõnavara. Oskab jutustada (seeria)piltide järgi kasutades etteantud lausemalle.
27.	Suluta kaashäälikud ja vastavad tähed (suur trükitäht ja väike kirjatäht). Lühike suluta kaashäälik.	<i>Aabitsa- ja keeleõpetus</i> Häälik J. Suure trükitähe ja väikese kirjatähe kirjutamine. Lühike J. Õpitud tähtedega sõnade ladumine, lugemine ja kirjutamine (sh ära kiri ja harjutav etteütetus).	Teab J häälikut ning vastavat suurt trükitähte ja väikest kirjatähte, oskab neid kirjutada. Oskab teha ära kirja. Eristab lihtsamates sõnades toetudes hääldamisele I ja J. Teab, et J on tavaliselt lühike häälik, oskab ladumisel valida õige noobi ning kirjutamisel õige arvu tähti. Kirjutab harjutavat etteütust. Oskab lugeda ühe- ja kahe silbilisi õpitud tähtedega sõnu.
		<i>Kõnearendus</i> Toit ja toiduained. Tervislikud eluviisid.	Tahab vestelda erinevatel teemadel. Eristab, mis on toit ja mis on toiduaine. Oskab kirjeldada tervislikke eluviise. Teab ja oskab kõnes kasutada õpitud sõnavara. Oskab jutustada (seeria)piltide järgi kasutades etteantud lausemalle.
28.		<i>Aabitsa- ja keeleõpetus</i> Häälik H. Suure trükitähe ja väikese kirjatähe kirjutamine. Lühike H. Õpitud tähtedega sõnade ladumine, lugemine ja kirjutamine (sh ära kiri ja harjutav etteütetus).	Teab H häälikut ning vastavat suurt trükitähte ja väikest kirjatähte, oskab neid kirjutada. Oskab teha ära kirja. Tajub lihtsamates sõnades toetudes hääldamisele H olemasolu. Teab, et H on tavaliselt lühike häälik, oskab ladumisel valida õige noobi ning kirjutamisel õige arvu tähti. Kirjutab harjutavat etteütust. Oskab lugeda ühe- ja kahe silbilisi õpitud tähtedega sõnu.
		<i>Kõnearendus</i> Arstid ja ravimine. Muinasjutt „Kolm põrsakest“.	Tahab vestelda erinevatel teemadel. Oskab jutustada sellest, millal tasub ja millal ei tasu arsti juurde minna ning teab, et erinevate haiguste ravimiseks on erinevad arstid. Teab ja oskab kõnes kasutada õpitud sõnavara. Oskab jutustada (seeria)piltide järgi kasutades etteantud lausemalle.
29.	Pikk häälik.	<i>Aabitsa- ja keeleõpetus</i>	Teab õpitud täishäälikuid ning vastavaid suuri trükitähti ja väikeseid

		Pikk täishäälik. Õpitud tähtedega sõnade ladumine, lugemine ja kirjutamine (sh ära kiri ja harjutav etteütus).	kirjatahti, oskab neid kirjutada. Oskab teha ära kirja. Eristab lihtsamates sõnades toetudes võrdlevale hääldamisele pikka täishäälikut oskab ladumisel valida õige noobi ning kirjutamisel õige arvu tähti. Kirjutab harjutavat etteütust. Oskab lugeda ühe- ja kahesilbilisi õpitud tähtedega sõnu.
		<i>Kõnearendus</i> Kevad inimeste elus. Munadepühad.	Tahab vestelda erinevatel teemadel. Jutustab sellest, milliseid muutusi toob inimeste ellu kevad. Teab munadepühade erinevaid nimetusi. Teab, miks peetakse munadepühi ja kirjelda erinevaid munadepühade kombeid. Teab ja oskab kõnes kasutada õpitud sõnavara. Oskab jutustada (seeria)piltide järgi kasutades etteantud lausemalle.
30.		<i>Aabitsa- ja keeleõpetus</i> Pikk suluta kaashäälik. Õpitud tähtedega sõnade ladumine, lugemine ja kirjutamine (sh ära kiri ja harjutav etteütus).	Teab õpitud suluta kaashäälikuid ning vastavaid suuri trükitähti ja väikeseid kirjatahti, oskab neid kirjutada. Oskab teha ära kirja. Eristab lihtsamates sõnades toetudes võrdlevale hääldamisele pikka suluta kaashäälikut oskab ladumisel valida õige noobi ning kirjutamisel õige arvu tähti. Kirjutab harjutavat etteütust. Oskab lugeda ühe- ja kahesilbilisi õpitud tähtedega sõnu.
		<i>Kõnearendus</i> Kevad looduses.	Tahab vestelda erinevatel teemadel. Jutustab sellest, milliseid muutusi toob kevad taimede, loomade ja lindude ellu. Teab ja oskab kõnes kasutada õpitud sõnavara. Oskab jutustada (seeria)piltide järgi kasutades etteantud lausemalle.
31.	Väikesed trükitähed.	<i>Aabitsa- ja keeleõpetus</i> Väikesed trükitähed. Väikeste trükitähtedega lühemate tekstide lugemine. Õpitud tähtedega sõnade lugemine ja kirjutamine (sh ära kiri ja harjutav etteütus).	Teab õpitud häälikuid ja tähti. Eristab väikeseid kirjatahti ja suuri ning väikeseid trükitähti, oskab neid kirjutada. Oskab teha ära kirja. Eristab lihtsamates sõnades toetudes võrdlevale hääldamisele lühikest, pikka ja ülipikka häälikut, oskab ladumisel valida õige noobi ning kirjutamisel õige arvu tähti. Kirjutab harjutavat etteütust. Oskab lugeda ühe- kuni kolmesilbilisi sõnu õpitud ulatuses. Harjutab väikeste trükitähtedega tekstide lugemist. Harjutab kõnetaktide või lühemate sõnade haaval lugemist.
		<i>Kõnearendus</i> erge, raske. Kergem, raskem. Tahke, vedel.	Tahab vestelda erinevatel teemadel. Kirjeldab volbriöö kombeid. Teab ja oskab kõnes kasutada õpitud suhteid väljendavat sõnavara. Oskab jutustada (seeria)piltide järgi kasutades etteantud lausemalle.

		Volbriöö, kevadpüha.	
32.		<i>Aabitsa- ja keeleõpetus</i> Väikeste trükitähtedega lühemate tekstide lugemine. Õpitud tähtedega sõnade lugemine ja kirjutamine (sh ära kiri ja harjutav etteütetus). <i>Kõnearendus</i> Külm, kuum. Vesi ja jää. Emadepäev.	Teab õpitud häälikuid ja tähti. Eristab väikeseid kirjatähti ja suuri ning väikeseid trükitähti, oskab neid kirjutada. Oskab teha ära kirja. Eristab lihtsamates sõnades toetudes võrdlevale hääldamisele lühikest, pikka ja ülipikka häälikut, oskab ladumisel valida õige noobi ning kirjutamisel õige arvu tähti. Kirjutab harjutavat etteütlust. Oskab lugeda ühe- kuni kolmesilbilisi sõnu õpitud ulatuses. Harjutab väikeste trükitähtedega tekstide lugemist. Harjutab kõnetaktide või lühemate sõnade haaval lugemist. Tahab vestelda erinevatel teemadel. Kirjeldab, mida tehakse tavaliselt emadepäeval ning miks emadepäeva peetakse. Väärtustab häid peresuhteid. Oskab jutustada veega kaasnevatest ohtudest. Teab ja oskab kõnes kasutada õpitud suhteid väljendavat sõnavara. Oskab jutustada (seeria)piltide järgi kasutades etteantud lausemalle.
33.	Kordamine.	<i>Aabitsa- ja keeleõpetus</i> Häälikud ja tähed (suured ja väikesed trükitähed, väikesed kirjatähed). Lühike, pikk ja ülipikk häälik. Õpitud tähtedega sõnade lugemine ja kirjutamine (sh ära kiri ja harjutav etteütetus). <i>Kõnearendus</i> Õhk Ajaühikud meie elus. Muinasjutt „Päikesele külla“.	Teab õpitud häälikuid ja tähti. Eristab väikeseid kirjatähti ja suuri ning väikeseid trükitähti, oskab neid kirjutada. Oskab teha ära kirja. Eristab lihtsamates sõnades toetudes võrdlevale hääldamisele lühikest, pikka ja ülipikka häälikut, oskab ladumisel valida õige noobi ning kirjutamisel õige arvu tähti. Oskab lugeda ühe- kuni kolmesilbilisi sõnu õpitud ulatuses. Kirjutab harjutavat etteütlust. Oskab lugeda väikeste trükitähtedega tekste. Harjutab kõnetaktide või lühemate sõnade haaval lugemist. Tahab vestelda erinevatel teemadel. Oskab selgitada, milleks on meil vaja õhku ja elektrit, kuidas neid säästa ning mis ohud nendega kaasnevad. Teab ja kasutab oma kõnes õpitud ajaühikuid (nädalapäevad, kuud, aastaajad, täis- ja pooltunnid). Teab ja oskab kõnes kasutada õpitud sõnavara. Oskab jutustada (seeria)piltide järgi kasutades etteantud lausemalle.
34.		<i>Aabitsa- ja keeleõpetus</i> Häälikud ja tähed (suured ja väikesed trükitähed, väikesed kirjatähed). Lühike, pikk ja ülipikk häälik.	Teab õpitud häälikuid ja tähti. Eristab väikeseid kirjatähti ja suuri ning väikeseid trükitähti, oskab neid kirjutada. Oskab teha ära kirja. Eristab lihtsamates sõnades toetudes võrdlevale hääldamisele lühikest, pikka ja ülipikka häälikut, oskab ladumisel valida õige noobi

		Õpitud tähtedega sõnade lugemine ja kirjutamine (sh ära kiri ja harjutav etteütetus). Õpitud grammatikareeglite kordamine.	ning kirjutamisel õige arvu tähti. Teab ja rakendab kirjutamisel õpitud grammatikareegleid (3. pöörde lõpp –b, mitmuse tunnus –d, häälikuühend). Kirjutab harjutavat etteütlust. Oskab lugeda ühe- kuni kolmesilbilisi sõnu õpitud ulatuses. Oskab lugeda väikeste trükitähtedega tekste. Harjutab kõnetaktide või lühemate sõnade haaval lugemist.
		<i>Kõnearendus</i> Mõõdühikud meie elus.	Tahab vestelda erinevatel teemadel. Oskab nimetada õpitud mõõdühikuid, selgitab mida nendes mõõdetakse ning mida me mõõtmiseks vajame. Põhjendab, miks on vaja mõõta. Teab ja oskab kõnes kasutada õpitud sõnavara. Oskab jutustada (seeria)piltide järgi kasutades etteantud lausemalle.
35.		<i>Aabitsa- ja keeleõpetus</i> Häälikud ja tähed (suured ja väikesed trükitähed, väikesed kirjatähed). Lühike, pikk ja ülipikk häälik. Õpitud tähtedega sõnade lugemine ja kirjutamine (sh ära kiri ja harjutav etteütetus).	Teab õpitud häälikuid ja tähti. Eristab väikeseid kirjatähti ja suuri ning väikeseid trükitähti, oskab neid kirjutada. Oskab teha ära kirja. Eristab lihtsamates sõnades toetudes võrdlevale hääldamisele lühikest, pikka ja ülipikku häälikut, oskab ladumisel valida õige noobi ning kirjutamisel õige arvu tähti. Kirjutab harjutavat etteütlust. Oskab lugeda ühe- kuni kolmesilbilisi sõnu õpitud ulatuses. Oskab lugeda väikeste trükitähtedega tekste. Harjutab kõnetaktide või lühemate sõnade haaval lugemist.
		<i>Kõnearendus</i> Suvi. Lastekaitsepäev.	Tahab vestelda erinevatel teemadel. Jutustab sellest, millised muutused toimuvad looduses ning inimeste elus suvel. Teab, et laste on õigused ja kohustused. Teab, miks peetakse lastekaitsepäeva ning kirjeldab, mida sellel päeval on kombeks teha. Teab ja oskab kõnes kasutada õpitud sõnavara. Oskab jutustada (seeria)piltide järgi kasutades etteantud lausemalle.
36.		<i>Aabitsa- ja keeleõpetus</i> Häälikud ja tähed (suured ja väikesed trükitähed, väikesed kirjatähed). Lühike, pikk ja ülipikk häälik. Õpitud tähtedega sõnade lugemine ja kirjutamine (sh ära kiri ja harjutav etteütetus).	Teab õpitud häälikuid ja tähti. Eristab väikeseid kirjatähti ja suuri ning väikeseid trükitähti, oskab neid kirjutada. Oskab teha ära kirja. Eristab lihtsamates sõnades toetudes võrdlevale hääldamisele lühikest, pikka ja ülipikku häälikut, oskab ladumisel valida õige noobi ning kirjutamisel õige arvu tähti. Kirjutab harjutavat etteütlust. Oskab lugeda ühe- kuni kolmesilbilisi sõnu õpitud ulatuses. Oskab lugeda väikeste trükitähtedega tekste. Oskab lugeda kõnetaktide haaval.

			Harjutab lühemate sõnade haaval lugemist.
		<i>Kõnearendus</i> Kuidas käitun looduses. Geomeetrilised kujundid meie elus.	Tahab vestelda erinevatel teemadel. Jutustab sellest, kuidas peab käituma looduses. Oskab hoiduda ohtudest ning teab, mida teha, kui on juhtunud õnnetus. Teab ja nimetab õpitud geomeetrilisi kujundeid ning toob näiteid, kuidas me kasutame geomeetrilisi kujundeid oma igapäevaelus. Teab ja oskab kõnes kasutada õpitud sõnavara. Oskab jutustada (seeria)piltide järgi kasutades etteantud lausemalle.

Õpitulemused 1. klassis

Õpilane:

Suuline kõne

1. väljendab end suhtlusolukordades selgelt, arusaadavalt ja viisakalt.
2. hääldab selgelt (va rasked häälduspuuded).
3. avaldab arvamust kuuldu, vaadeldu ja loetu kohta.
4. tahab vestelda erinevatel teemadel (nt inimene ja teda ümbritsev keskkond, tähtpäevad jms) sõnavara rikastamiseks ning teadmiste täpsustamiseks.
5. kirjeldab eset, olendit ja olukorda ning jutustab endast ja oma lähiümbruses toimunut.
6. kuulab eakohast teksti ning töötab tekstiga õpetaja suuliste juhiste alusel.
7. jutustab abiküsimuste, lauseskeemide, pildi või pildiseeria toel.
8. esitab õpitud luuletust peast.

Lugemine

1. oskab lugeda suuri ja väikeseid trükitähti ning väikeseid kirjatähti.
2. loeb õpitud teksti kõnetaktide ja/või lühemate sõnade haaval.
3. töötab tekstiga suuliste ja lihtsamate kirjalike juhiste alusel.
4. vastab suulistele ja ka lihtsamatele kirjalikele küsimustele loetu kohta.
5. tunneb ära jutustuse, luuletuse ja muinasjutu.

Kirjutamine

1. püüab kirjutada õpitud keelendite piires õigesti.
2. kasutab kirjutades õigeid tähekujusid ja -seoseid ning kirjutab loetava käekirjaga.
3. oskab kirjutada suurte trükitähtedega ning väikeste kirjatähtedega.
4. kirjutab tahvlilt ja õpikust õigesti ära.
5. paigutab teksti korrektselt paberile ning vormistab vihiku/õpilaspäeviku nõuetekohaselt.

6. eristab häälikut ja tähte, täis- ja kaashäälikut, häälikuühendit, sõna ja lauset.
7. eristab lühikesi, pikki ja ülipikki täishäälikuid, märgib need kirjas õigesti vastavalt ühe või kahe tähega.
8. märgib kirjas õigesti ainsuse 3. pöörde lõpu – b.
9. kirjutab mitmuses olevate sõnade lõppu –d.
10. paneb jutustava lause lõpu punkti.
11. kirjutab etteütlemise järgi sisult tuttavat teksti (umbes 20 sõna).

1.klassi eesti keele teemad ja seos ainete vahel

	Eesti keel (8 tundi)		Loodusõpetus (2 tundi)	Matemaatika (5 tundi)
	<i>Aabitsa- ja keeleõpetus</i>	<i>Kõnearendus</i>		
1.	Sissejuhatus. Tutvumine õpilastega ning aine tutvustamine. Õpilaste ainealaste (eel)teadmiste väljaselgitamine. Kirjatehnilised harjutused. Kirjatehnilised harjutused.	Sõnavara laiendamine, jutustamine piltide järgi. Minu kool. Käitumisreeglid koolis ja tänaval. Õnnetuste vältimine. Käitumine õnnetuse korral. Tähtpäevad. Vanavanemate päev.	Sissejuhatus. Tutvumine õpilastega ning aine tutvustamine. Õpilaste ainealaste (eel)teadmiste väljaselgitamine. Õppemängud looduses.	Sissejuhatus. Tutvumine õpilastega ning aine tutvustamine. Õpilaste ainealaste (eel)teadmiste väljaselgitamine. Kirjatehnilised harjutused.
2.	Häälik, sõna ja lause. Sõnade häälimine, foneemanalüüs. Lausete koostamine lauseskeemide järgi, lausete analüüsimine.	Sõnavara laiendamine, (seeria)piltide ja lauseskeemide järgi jutustamine. Minu päev. Sügis. Suur-väike, suurem-väiksem, ühesuurused. Pikk-lühike, pikem-lühem, ühepikkused.	Loodus sügisel. Ilma vaatlemine. Suvest saab sügis. Sügise tunnused. Ilma vaatlemine. Elusloodus: taimed. Lehtpuud.	Hulgad. Hulkade leidmine ja moodustamine. Hulkade võrdlemine ja võrdsustamine. Geomeetrilised kujundid. Ring.
3.	Diakriitiliste	Puud metsas ja aias.	Okaspuud.	Arvud ja numbrid 0-9. Arvude

	märkideta täishäälikud ja vastavad tähed (suur trükitäht ja väike kirjatäht). Lühike ja ülipikk täishäälik. Häälikud I ja U. Suurte trükitähtede ja väikeste kirjatähtede kirjutamine. Lühike ja ülipikk I ning U. Õpitud tähtedega sõnade ladumine, lugemine ja kirjutamine (sh ärakiri ja etteütlus).	Lai-kitsas, laiem-kitsam, ühelaiused. Paks-õhuke, paksem-õhem, ühepaksused.	Viljapuud koduaias.	(sh nimega arvude) võrdlemine, liitmine ja lahutamine. Arv ja number 1. Kolmnurk.
4.	Häälikud E ja O. Suurte trükitähtede ja väikeste kirjatähtede kirjutamine. Lühike ja ülipikk E ning O. Õpitud tähtedega sõnade ladumine, lugemine ja kirjutamine (sh ärakiri ja etteütlus).	Marjapõõsad metsas ja aias. Muinasjutt „Kakuke“. Kõrge-madal, kõrgem-madalam, ühekõrgused, kõrgemal-madalamal.	Marjapõõsad koduaias. Marjapõõsad metsas.	Arv ja number 2. Järgarvud esimene ja teine. Arvude võrdlemine (>, <, =). Nelinurk (ristkülik, sh ruut).
5.	Häälik A. Suure trükitähe ja väikese kirjatähe kirjutamine. Lühike ja ülipikk A. Õpitud tähtedega sõnade ladumine, lugemine ja kirjutamine (sh ärakiri ja	Mida teeb? Köögilviljad ja teraviljad. Üleval-all, üles-alla, ülemine-alumine. Muinasjutt „Naeris“.	Köögilviljad. Teraviljad.	Arv ja number 3. Arv ja number 4. Järgarvud kolmas ja neljas. Kera.

	etteütlus).			
6.	Suluta kaashäälikud ja vastavad tähed (suur trükitäht ja väike kirjatäht). Lühike ja ülipikk suluta kaashäälik. Häälik N. Suure trükitähe ja väikese kirjatähe kirjutamine. Lühike ja ülipikk N. Õpitud tähtedega sõnade ladumine, lugemine ja kirjutamine (sh ära kiri ja etteütlus).	Kus? Lilled ja toataimed. Botaanikaaed. Sünnipäev. Kodused toimetused. Ees-tag, ette-taha.	Lilled. Toataimed.	Arv ja number 5. Järgarv viies. Liitmine 5 piires. Ühetehtelise hulkade ühendamise tekstülesande lahendamine. Püramiid.
7.	Häälik L. Suure trükitähe ja väikese kirjatähe kirjutamine. Lühike ja ülipikk L. Õpitud tähtedega sõnade ladumine, lugemine ja kirjutamine (sh ära kiri ja etteütlus).	Kuhu? Seened. Parem-vasak, paremal-vasakul. Noor-vana, noorem-vanem.	Elusloodus: seened. Söödavad ja mürgised kübarseened. Õpitud taimede ja seente kordamine.	Arv ja number 0. Lahutamine 5 piires. Ühetehtelise hulkade eraldamise tekstülesande lahendamine. Risttahukas, sh kuup. Rahad. Eurod (eurod ja sendid, paberrahad ja mündid 5 piires). Eurode liitmine ja lahutamine 5 piires. Kallim, odavam.
8.	Häälik M. Suure trükitähe ja väikese kirjatähe kirjutamine. Lühike ja ülipikk M. Õpitud tähtedega sõnade ladumine, lugemine ja kirjutamine (sh ära kiri ja	Missugune? Kus? Kuhu? Taimed, seened ja loomad.	Elusloodus: loomad. Taimed, seened, loomad – elusloodus.	Arv ja number 6. Järgarv kuues. Liitmise ja lahutamise seos. Liitmine ja lahutamine 6 piires.

	etteütlus).			
9.	Õpitud tähtedega sõnade ladumine, lugemine ja kirjutamine (sh ära kiri ja etteütlus).	Kust? Ränd- ja paigalinnud. Mardipäev. Isadepäev.	Ränd- ja paigalinnud.	Arv ja number 7. Järgarv seitsmes. Liitmine ja lahutamine 7 piires. Punkt, sirgjoon, kõverjoon.
10.	Häälik S. Suure trükitähe ja väikese kirjatähe kirjutamine. Lühike ja ülipikk S. Õpitud tähtedega sõnade ladumine, lugemine ja kirjutamine (sh ära kiri ja etteütlus).	Kuhu? Kust? Metsloomad. Muinasjutt „Vapper jänes“.	Metsloomad.	Arv ja number 8. Järgarv kaheksas. Liitmine ja lahutamine 8 piires. Kõverjoon ja ringjoon.
11.	Häälik R. Suure trükitähe ja väikese kirjatähe kirjutamine. Lühike ja ülipikk R. Õpitud tähtedega sõnade ladumine, lugemine ja kirjutamine (sh ära kiri ja etteütlus).	Kuhu? Kus? Kust? Mis see on? Kes need on? Koduloomad. Kadripäev.	Koduloomad.	Arv ja number 9. Järgarv üheksas. Liitmine ja lahutamine 9 piires. Sirgjoon ja sirglõik.
12.	Õpitud tähtedega sõnade ladumine, lugemine ja kirjutamine (sh ära kiri ja etteütlus).	Millega? Lemmikloomad. Muinasjutt „Kass ja hiir“. 1.advent.	Lemmikloomad.	Arv 10. Arvude (sh nimega arvude) liitmine ja lahutamine 10 piires. Arv 10 ja selle kirjutamine. Järgarv kümnes. Liitmine ja lahutamine 10 piires.
13.	Õpitud tähtedega sõnade ladumine, lugemine ja kirjutamine (sh ära kiri ja etteütlus).	Kellele? Kellega? Kes? Mis? Loomaaed. 2.advent.	Võõramaa loomad. Loomaaed.	Liitmine ja lahutamine 10 piires.

14.	Häälik V. Suure trükitähe ja väikese kirjatähe kirjutamine. Lühike ja ülipikk V. Kaashäälikuühend sõnades. Õpitud tähtedega sõnade ladumine, lugemine ja kirjutamine (sh ära kiri ja etteütus).	Talv. Loomad ja linnud talvel. Rahad. Kallis, odav. Kallim, odavam. Poes. 3.advent.	Õpitud loomade ja lindude kordamine. Loodus talvel. Loomad ja linnud talvel.	Rahad. Eurod (eurod ja sendid, paberrahad ja mündid 10 piires). Eurode liitmine ja lahutamine 10 piires järguühikut ületamata. Kallim, odavam.
15.	Diakriitiliste märkidega täishäälikud ja vastavad tähed (suur trükitäht ja väike kirjatäht). Lühike ja ülipikk täishäälik. Häälik Ö. Suure trükitähe ja väikese kirjatähe kirjutamine. Lühike ja ülipikk Ö. Õpitud tähtedega sõnade ladumine, lugemine ja kirjutamine (sh ära kiri ja etteütus).	Jõululuuletused. Kes? Mis? 4. advent. Jõulud ja aastavahetus.	Sügisest saab talv. Talve tunnused.	Kordamine. Arvud 0-10 ning nende kirjutamine. Arvude võrdlemine 10 piires. Liitmine ja lahutamine 10 piires. Rahade arvutamine. Geomeetrilised kujundid. Ühetehtelise hulkade eraldamise või hulkade ühendamise tekstülesande lahendamine.
16.	Suluga kaashäälikud ja vastavad tähed (suur trükitäht ja väike kirjatäht). Lühike, pikk ja ülipikk suluga kaashäälik.	Päevaplaan. Tegevused päeval. Muinasjutt „Öö ja päev“.	Ajaühikud. Öö ja päev. Päevaplaan	Arvurida 1-10. Ajaühikud. Ühe- ja kahekohalised arvud 1-10. Järgarvud 1.-10. Paaris- ja paaritud arvud 1-10. Arvu järgud. Nädalapäevad.

	Häälik P. Suure trükitähe ja väikese kirjatähe kirjutamine (tugev täht). Pikk ja ülipikk P. Õpitud tähtedega sõnade ladumine, lugemine ja kirjutamine (sh ära kiri ja etteütus).			
17.	Häälik P. Suure trükitähe ja väikese kirjatähe kirjutamine (nõrk täht). Lühike, pikk ja ülipikk P. Mida teeb? Õpitud tähtedega sõnade ladumine, lugemine ja kirjutamine (sh ära kiri ja etteütus).	Aastaajad ja kuud. Kalender.	Aastaajad ja kuud.	Arvud 11-20. Arvude (sh nimega arvude) liitmine ja lahutamine 20 piires järguühikut ületamata. Arvud 11 ja 12 ning nende kirjutamine. Liitmine ja lahutamine 12 piires järguühikut ületamata. Aastaajad ja kuud.
18.	Diakriitiliste märkidega täishäälikud ja vastavad tähed (suur trükitäht ja väike kirjatäht). Lühike ja ülipikk täishäälik. Häälik Ä. Suure trükitähe ja väikese kirjatähe kirjutamine. Lühike ja ülipikk Ä.	Kell ja kellaaeg. Vara, hilja. Varem, hiljem.	Kell ja kellaaeg (täis- ja pooltunnid). Ajaühikute kordamine.	Arvud 13 ja 14 ning nende kirjutamine. Liitmine ja lahutamine 14 piires järguühikut ületamata. Kell. Kellaaeg (täistund ja pooltund). Varem, hiljem.

	Õpitud tähtedega sõnade ladumine, lugemine ja kirjutamine (sh ära kiri ja etteütlus).			
19.	Häälik Õ. Suure trükitähe ja väikese kirjatähe kirjutamine. Lühike ja ülipikk Õ. Õpitud tähtedega sõnade ladumine, lugemine ja kirjutamine (sh ära kiri ja etteütlus).	Plaan. Tee küsimine ja juhatamine.	Plaan ja kaart. Plaan.	Arvud 15 ja 16 ning nende kirjutamine. Liitmine ja lahutamine 16 piires järguühikut ületamata.
20.	Häälik Ü. Suure trükitähe ja väikese kirjatähe kirjutamine. Lühike ja ülipikk Ü. Õpitud tähtedega sõnade ladumine, lugemine ja kirjutamine (sh ära kiri ja etteütlus).	Kaart. Tee küsimine ja juhatamine.	Kaart.	Arvud 17 ja 18 ning nende kirjutamine. Liitmine ja lahutamine 18 piires järguühikut ületamata.
21.	Suluga kaashäälikud ja vastavad tähed (suur trükitäht ja väike kirjatäht). Lühike, pikk ja ülipikk suluga kaashäälik. Häälik T. Suure trükitähe ja väikese kirjatähe kirjutamine (tugev täht). Pikk ja ülipikk T. Õpitud tähtedega sõnade	Kodukoht (Tartumaa). <i>Sõltub õpilase kodu asukohast.</i> Sõbrapäev.	Kodukoht. Kodukoht (Tartumaa). <i>Sõltub õpilase kodu asukohast.</i>	Arvud 19 ja 20 ning nende kirjutamine. Liitmine ja lahutamine 20 piires järguühikut ületamata.

	ladumine, lugemine ja kirjutamine (sh ära kiri ja etteütus).			
22.	Häälil T. Suure trükitähe ja väikese kirjatähe kirjutamine (nõrk täht). Lühike, pikk ja ülipikk T. Mitmus. Õpitud tähtedega sõnade ladumine, lugemine ja kirjutamine (sh ära kiri ja etteütus).	Kodukoht Eesti. Eesti Vabariigi aastapäev.	Kodukoht Eesti.	Arvurida 1-20. Ühe- ja kahekohalised arvud 1-20. Järgarvud 1.-20. Paaris- ja paaritud arvud 1-20. Arvu järgud, arvu esitamine järkarvude summana. Liitmine ja lahutamine 20 piires järguühikut ületamata.
23.	Häälil K. Suure trükitähe ja väikese kirjatähe kirjutamine (tugev täht). Pikk ja ülipikk K. Õpitud tähtedega sõnade ladumine, lugemine ja kirjutamine (sh ära kiri ja etteütus).	Rahad. Raha teenimine. Elukutsed. Kehaosad.	Inimene ja tervis. Inimese kehaosad (pea osad). Inimese kehaosad (kere osad).	Rahad. Eurod (eurod ja sendid, paberrahad ja mündid 20 piires). Eurode liitmine ja lahutamine 20 piires järguühikut ületamata. Kallim, odavam.
24.	Häälil K. Suure trükitähe ja väikese kirjatähe kirjutamine (nõrk täht). Lühike, pikk ja ülipikk K. Õpitud tähtedega sõnade ladumine, lugemine ja kirjutamine (sh ära kiri ja etteütus).	Meeleelundid silm ja kõrv. Pikkuse mõõtmine. Vastlapäev.	Silm ja nägemine. Kõrv ja kuulmine.	Pikkusühikud, mõõtmine. Sentimeeter (cm). Joonlauaga mõõtmine. Sentimeetrite võrdlemine. Sentimeetrite liitmine ja lahutamine 20 piires järguühikut ületamata.

	etteütlus).			
25.	Suluga kaashäälikud häälikuühendis. Õpitud tähtedega sõnade ladumine, lugemine ja kirjutamine (sh ära kiri ja etteütlus).	Meeleelundid nina ja nahk. Pikkuse mõõtmine. Emakeelepäev.	Nina ja haistmine. Nahk ja kompimine.	Detsimeeter (dm). Joonlauaga mõõtmine. Sentimeetrite teisendamine detsimeetriteks jvp (10cm=1dm, 1dm=10cm). Sentimeetrite ja detsimeetrite võrdlemine. Senti- ja detsimeetrite liitmine ja lahutamine 20 piires järguühikut ületamata. Ühetehtelise hulkade eraldamise või hulkade ühendamise tekstülesande koostamine ja lahendamine.
26.	Lühike ja ülipikk suluga kaashäälik ülipika täishääliku järel sõna lõpus. Õpitud tähtedega sõnade ladumine, lugemine ja kirjutamine (sh ära kiri ja etteütlus).	Meeleelund keel. Võrra rohkem, võrra vähem.	Keel ja maitsmine. Inimese kehaosade (sh meeleelundite) kordamine.	Arvude suurendamine ja vähendamine ... võrra rohkem, ... võrra vähem. Arvude suurendamine ja vähendamine ... võrra rohkem, ... võrra vähem. Ühetehtelise hulkade võrdlemise tekstülesande lahendamine.
27.	Häälik J. Suure trükitähe ja väikese kirjatähe kirjutamine. Lühike J. Õpitud tähtedega sõnade ladumine, lugemine ja kirjutamine (sh ära kiri ja etteütlus).	Toit ja toiduained. Tervislikud eluviisid.	Tervislik toit. Tervise eest hoolitsemine: pesemine, liikumine ja uni.	Tehtekomponentide nimetused. Liitmine 20 piires järguühikut ületamata. Tehtekomponentide nimetused liitmisel: liidetav, liidetav, summa. Summa arvutamine.
28.	Häälik H. Suure	Arstid ja ravimine.	Tervise eest hoolitsemine:	Lahutamine 20 piires järguühikut

	trükitähe ja väikese kirjatähe kirjutamine. Lühike H. Õpitud tähtedega sõnade ladumine, lugemine ja kirjutamine (sh ära kiri ja etteütus).	Muinasjutt „Kolm põrsakest“.	ravimine ja arsti juures käimine. Tervise eest hoolitsemise kordamine.	ületamata. Tehtekomponentide nimetused lahutamisel: vähendatav, vähendaja, vahe. Vahe arvutamine.
29.	Pikk häälik. Pikk täishäälik. Õpitud tähtedega sõnade ladumine, lugemine ja kirjutamine (sh ära kiri ja etteütus).	Kevad inimeste elus. Munadepühad.	Loodus kevadel. Talvest sai kevad. Kevade tunnused. Taimed kevadel.	20 piires järguühikut ületamata liitmise ja lahutamise kinnistamine ja süvendamine. Liitmine ja lahutamine 20 piires järguühikut ületamata. Summa ja vahe arvutamine.
30.	Pikk suluta kaashäälik. Õpitud tähtedega sõnade ladumine, lugemine ja kirjutamine (sh ära kiri ja etteütus).	Kevad looduses.	Linnud kevadel. Loomad kevadel.	Mitme arvu liitmine ja lahutamine 20 piires järguühikut ületamata.
31.	Väikesed trükitähed. Väikesed trükitähed. Väikeste trükitähtedega lühemate tekstide lugemine. Õpitud tähtedega sõnade lugemine ja kirjutamine (sh ära kiri ja etteütus).	Kerge, raske. Kergem, raskem. Tahke, vedel. Volbriöö, kevadpüha.	Eluta loodus. Kerged ja rasked esemed. Tahked ja vedelad ained.	Arvude võrdlemise kinnistamine ja süvendamine. Summa või vahe võrdlemine arvuga. Arvu võrdlemine summa või vahega. Summa ja vahe võrdlemine.
32.	Väikeste trükitähtedega tekstide lugemine. Õpitud tähtedega sõnade lugemine ja kirjutamine (sh ära kiri ja etteütus).	Külm, kuum. Vesi ja jää. Emadepäev.	Külm, soe, kuum. Vesi ja jää.	Aasta jooksul õpitu kordamine. Arvurida 1-20. Liitmine ja lahutamine 20 piires järguühikut ületamata. Ühetehtelise hulkade võrdlemise tekstülesande koostamine ja

				lahendamine.
33.	Kordamine. Häälikud ja tähed (suured ja väikesed trükitähed, väikesed kirjätähed). Lühike, pikk ja ülipikk häälik. Õpitud tähtedega sõnade lugemine ja kirjutamine (sh ära kiri ja etteütus).	Õhk. Elekter. Ajaühikud meie elus. Muinasjutt „Päikesele külla“.	Õhk. Elekter.	Ajaühikud.
34.	Häälikud ja tähed (suured ja väikesed trükitähed, väikesed kirjätähed). Lühike, pikk ja ülipikk häälik. Õpitud tähtedega sõnade lugemine ja kirjutamine (sh ära kiri ja etteütus). Õpitud grammatikareeglite kordamine.	Mõõtühikud meie elus.	Eluta looduse teemade kordamine.	Pikkusühikud.
35.	Häälikud ja tähed (suured ja väikesed trükitähed, väikesed kirjätähed). Lühike, pikk ja ülipikk häälik. Õpitud tähtedega sõnade lugemine ja kirjutamine (sh ära kiri ja etteütus).	Suvi. Lastekaitsepäev. Kuidas käitun looduses. Geomeetrilised kujundid meie elus.	Loodus suvel. Kevadest saab suvi. Suve tunnused. Kuidas käitun looduses. Üksi metsas. Õppekäik loodusesse.	Rahad. Geomeetrilised kujundid.

Soovituslikud materjalid

Aabitsa- ja keeleõpetus:

1. K. Karlep, A. Kontor, E. Vihm "Aabits"
2. K. Karlep, A. Kontor, E. Vihm „Eesti keele töövihik 1. klassile“ I, II ja III osa
3. E. Hiiepuu "Kirjatehnika" I osa

Kõnearendus:

1. K. Karlep, A. Kontor, E. Vihm "Aabits"
2. E. Värvi "Mõttele ja arvuta. Matemaatika eelkooliealistele." I ja II osa (suhteid väljendav sõnavara)
3. U. Sellenberg, R. Rom "Liiklusaabits 1. klassile"
4. K. Karlep, A. Kontor „Kuulates lugema“
5. L. Krikk „Eesti keel tirtsudele ja põnnidele“ II osa (õpetajale)
6. L. Kivi, M. Roosleht „Aabits“ (õpetajale)
7. L. Eisen, E. Hiie „Lugemik-õpik I klassile“ (õpetajale)

Matemaatika:

1. E. Värvi "Mõttele ja arvuta. Matemaatika eelkooliealistele" I ja II osa
2. E. Värvi "Matemaatika tööraamat II klassile" I ja II osa
3. K. Belials, T. Lõhmus „Matemaatika 1. klassile“ 1. osa (2. klassis liiga palju kordamist)

Loodusõpetus:

1. H. Karik, A. Saar, K. Sirel "Loodusõpetuse tööraamat I klassile" 1. ja 2. osa (õpetajale)

Soovituslikud õppekäigud:

1. Botaanikaaed
2. Loodusmuuseum
3. Põllumajandusmuuseum
4. Elistvere loomapark

Soovituslikud projektid:

1. Loodusprojekt "Tere, kevad!" (õpetajate koolitus tavaliselt veebruaris või märtsis, projekt kestab märtsist maini).
2. e-Twinningu projektid erinevatel teemadel.

Tundide jagunemine 2.klassis

Tartu Hiie Koolis jagunevad kõnepuudega laste osakonna 2. klassi eesti keele tunnid järgnevalt:

- lugemine 3 tundi nädalas;
- kõnearendus 2 tundi nädalas;
- keeleõpetus 3 tundi nädalas.

Õppetegevused

Kuulamine: erinevate helide, häälte, häälikute eristamine. Õpetaja ja kaasõpilaste kuulamine. Erinevate töökorralduste kuulamine ja täitmine.

Kõnearendus: Hingamis-ja hääleharjutused. Intonatsiooniharjutused. Rütmisalmide ja luuletuste lugemine koos liigutustega. Sõnavara: Sõnatähenduste selgitamine ja täpsustamine. Sõnavara omandamine ja kõnesse viimine erinevate ülesannete abil. Lause : Etteantud pikkusega ja erinevat tüüpi lausete moodustamine. Lausete laiendamine küsimuste ja skeemide abil Oma mõtete väljendamine võimetekohaselt arenenud lausekasutusoskusele toetudes, kasutades : liht- või liitlauseid. Sobivate kõnetuste valik suhtlemisel, eneseväljendus lihtsas dialoogis analoogia põhjal, erinevates suhtlusolukordades. Tekst: Loetud või kuulatud tekstide jutustamine tugisõnade ja skeemide järgi. Küsimuste moodustamine. Oma mõtete avaldamine toetudes võimetekohaselt arenenud lausekasutusoskusele. Loetud tekstide abivahendite abil jutustamine, loole uue alguse või lõpu mõtlemine. Analoogilise teksti koostamine. Luuletuse ja dialoogi ilmekas esitamine. Hinnangu andmine enda ja kaaslaste esitusele. Esinemisoskuse ja julguse harjutamine.

Lugemine: lugemistehnika arendamine õpetaja juhendite järgi. Oma ja õpetaja käekirjalise sõna/lause lugemine klassitahvlilt ja vihikust. Sõna ja lause sisu mõistmine.

Keeleõpetus: häälimine, võrdleva hääldamise abil häälikupikkuste muutmine, noopidega häälikupikkuste märkimine(1-2 silbilistes sõnades)

Kirjutamine: kirja eelharjutused, joonistähtede kirjutamine, väikeste ja suurte kirjatähtede õppimine, tähtede seostamine. Töö vormistamine (töö puhtus, käekirja loetavus)

IKT vahendite kasutamine: PowerPoint esitluste, erinevate programmidega koostatud ülesannete, harjutuste lahendamine ja lausete moodustamine sõnavara kinnistamiseks, mängud.

Lugemine ja kõnearendus

Õppetekstid valitakse vastavalt klassi õpilaste kõnepuude astmele ja lugemis-ja kirjutamisoskuste tasemele.

Õppetulemused läbi aasta:

Õpilane:

1. teab, mida õpitakse eesti keele tundides (lugemises, keeleõpetuses, kõnearenduses)
2. oskab täita õpilaspäevikut;
3. osaleb aktiivselt arutelus;
4. avaldab oma arvamust;

5. väljendab end arusaadavalt;
6. hääldab selgesti, kasutab õpitud termineid, sõnavara jms oma kõnes korrektselt;
7. väärtustab uute teadmiste saamist;
8. tunneb huvi raamatute lugemise vastu;
9. harjutab teksti lühemate sõnade haaval lugemist;
10. oskab leida tekstist küsimusele vastust ning ise küsimusi esitada;
11. oskab teksti põhjal sooritada erinevaid harjutusi;
12. oskab õpitud teksti jutustada lausete lõpetamise teel;
13. jutustab tekstilähedaselt.
14. teab ja oskab kõnes kasutada õpitud sõnavara, kõnekäande ning lausemalle.

Läbivad teemad:

<i>Väärtused ja kõlblus</i> 1. Ausus 2. Erinevus teistest, sallivus 3. Minu hobid ja huvid 4. Rikkus ja vaesus 5. Käitumine ja selle tagajärjed	<i>Kodu ja kool:</i> 1. Kool ja reeglid 2. Sõbrad ja sõpruse hoidmine 3. Üksteisest hoolimine ja teiste aitamine 4. Perekond 5. Kodu turvalisus	<i>Mängiv inimene:</i> 1. Mängulust 2. Sõnamängud	<i>Elukestev õpe ja karjääri planeerimine</i> 1. Töökus ja abivalmidus 2. Õppimine 3. Ametid ja raha 4. Ekskursioonid ja õppekäigud	<i>Keskkond ja jätkusuutlik areng</i> 1. Asjade väärtus 2. Prügi 3. Säästmine
<i>Kultuuriline identiteet</i> 1. Tähtpäevad eesti rahvakalendris (mardipäev, kadripäev, hingedepäev, jõulud, lihavõtted, jaanipäev) 2. Kodukoht	<i>Aeg ja ajaarvamine</i> 1. Aastaajad meie elus 2. Kalender 3. Kell ja kellaaeg 4. Aja planeerimine	<i>Teabekeskkond, infotehnoloogia ja innovatsioon</i> 1. arvuti ja teler kui silmaringi avardaja.	<i>Tervis ja ohutus</i> 1. Tervislikud eluviisid 2. Ohud kodus, koolis ja õues 3. Käitumine õnnetuse korral	<i>Orienteerumine</i> 1. Plaani lugemine ja koostamine 2. Kaart ja kaardi lugemine 3. Orienteerumine

2.klass

Keeleõpetus

Nädal	Õppesisu	Õpitulemused
1.	Kõnearenduslik teema: <u>Kool ja reeglid</u> Häälikud ja tähed. Häälikute rühmad. Häälimine. Foneemanalüüs. Häälikud A ja E. Suure ja väikese kirjatähe kirjutamine. Ärakirja tegemine.	Teab häälikute rühmi. Oskab häälida. Eristab võrdleval hääldamisel lühikest, pikka ja ülipikka häälikut. Teab A ja E häälikuid ning vastavaid trüki- ning kirjatähti. Eristab õpitud häälikuid ja tähti teiste seast. Oskab teha ärakirja.
2.	Kõnearenduslik teema: <u>Perekond</u> Sõnad ja laused. Punkt lause lõpus. Täishäälikuühend. Häälikud I ja O. Suure ja väikese kirjatähe kirjutamine. Ärakirja tegemine.	Teab, et lause koosneb sõnadest. Oskab öelda, mitu sõna on lauses. Paneb kirjutamisel lause lõppu punkti. Kirjutab täishäälikuühendis tähed ühekordselt. Teab I ja O häälikuid ning vastavaid trüki- ning kirjatähti. Eristab õpitud häälikuid ja tähti teiste seast. Oskab teha ärakirja.
3.	Kõnearenduslik teema: <u>Kodu turvalisus</u> Häälikud U ja Ü. Suure ja väikese kirjatähe kirjutamine. Ärakirja tegemine.	Teab U ja Ü häälikuid ning vastavaid trüki- ning kirjatähti. Eristab õpitud häälikuid ja tähti teiste seast. Oskab teha ärakirja.
4.	Kõnearenduslik teema: <u>Sõbrad ja sõpruse hoidmine</u> Lühike, pikk ja ülipikk A. Ainsuse 3. pöörde lõpp –b. Harjutava etteütlu kirjutamine. Häälikud Õ ja Ö. Suure ja väikese kirjatähe kirjutamine. Ärakirja tegemine.	Eristab lihtsamates 2-silbilistes sõnades toetudes võrdlevale hääldamisele lühikest, pikka ja ülipikka A häälikut, oskab valida õige noobi ning kirjutamisel õige arvu tähti. Kirjutab ainsuse 3. Pöördes oleva sõna lõppu –b. Kirjutab harjutavat etteütlust. Teab Õ ja Ö häälikuid ning vastavaid trüki- ning kirjatähti. Eristab õpitud häälikuid ja tähti teiste seast. Oskab teha ärakirja.
5.	Kõnearenduslik teema: <u>Üksteisest hoolimine ja teiste aitamine</u> Nimede õigekiri. Lühike, pikk ja ülipikk E. Harjutava etteütlu kirjutamine.	Tunneb ära nimed ja kirjutab need suure algustähega. Eristab lihtsamates 2-silbilistes sõnades toetudes võrdlevale hääldamisele lühikest, pikka ja ülipikka E häälikut, oskab valida õige noobi ning kirjutamisel õige arvu tähti. Kirjutab harjutavat etteütlust. Teab Ä häälikut ning vastavaid trüki- ning kirjatähti. Eristab õpitud häälikuid ja

	Häälik Ä. Suure ja väikese kirjatähe kirjutamine. Ärakirja tegemine.	tähti teiste seast. Oskab teha ära kirja.
6.	Kõnearenduslik teema: Töökus ja abivalmidus Suur täht lause alguses. Lühike, pikk ja ülipikk I. Harjutava etteütuse kirjutamine. Häälikud L ja M. Suure ja väikese kirjatähe kirjutamine. Ärakirja tegemine.	Teab, et lause algab suure tähega. Eristab lihtsamates 2-silbilistes sõnades toetudes võrdlevale hääldamisele lühikest, pikka ja ülipikka I häälikut, oskab valida õige noobi ning kirjutamisel õige arvu tähti. Kirjutab harjutavat etteütust. Teab L ja M häälikuid ning vastavaid trüki- ning kirjatähti. Eristab õpitud häälikuid ja tähti teiste seast. Oskab teha ära kirja.
7.	Kõnearenduslik teema: <u>Õppimine</u> Lühike, pikk ja ülipikk A, E, I. Harjutava etteütuse kirjutamine. Häälikud N ja R. Suure ja väikese kirjatähe kirjutamine. Ärakirja tegemine.	Eristab lihtsamates 2-silbilistes sõnades toetudes võrdlevale hääldamisele lühikest, pikka ja ülipikka A, E, I häälikut, oskab valida õige noobi ning kirjutamisel õige arvu tähti. Kirjutab harjutavat etteütust. Teab N ja R häälikuid ning vastavaid trüki- ning kirjatähti. Eristab õpitud häälikuid ja tähti teiste seast. Oskab teha ära kirja.
8	Kõnearenduslik teema: <u>Ametid ja raha</u> Kes? Mis? Lühike, pikk ja ülipikk O. Harjutava etteütuse kirjutamine. Häälikud S ja V. Suure ja väikese kirjatähe kirjutamine. Ärakirja tegemine.	Eristab lihtsamates 2-silbilistes sõnades toetudes võrdlevale hääldamisele lühikest, pikka ja ülipikka O häälikut, oskab valida õige noobi ning kirjutamisel õige arvu tähti. Kirjutab harjutavat etteütust. Oskab nimetada sõnu, mille kohta saame küsida <i>kes?</i> või <i>mis?</i> . Teab S ja V häälikuid ning vastavaid trüki- ning kirjatähti. Eristab õpitud häälikuid ja tähti teiste seast. Oskab teha ära kirja.
9.	Kõnearenduslik teema: <u>Ausus</u> Lühike, pikk ja ülipikk U. Mitmuse lõpp –d. Harjutava etteütuse kirjutamine. Häälikud H ja J. Suure ja väikese kirjatähe kirjutamine.	Eristab lihtsamates 2-silbilistes sõnades toetudes võrdlevale hääldamisele lühikest, pikka ja ülipikka U häälikut, oskab valida õige noobi ning kirjutamisel õige arvu tähti. Kirjutab mitmuses oleva sõna lõppu –d. Kirjutab harjutavat etteütust. Teab H ja J häälikuid ning vastavaid trüki- ning kirjatähti. Eristab õpitud häälikuid ja tähti teiste seast. Oskab teha ära kirja.
10.	Kõnearenduslik teema: <u>Erinevus teistest, sallivus</u> Lühike, pikk ja ülipikk Õ. Mitmuse 3. pöörde lõpp –vad. Harjutava etteütuse kirjutamine	Eristab lihtsamates 2-silbilistes sõnades toetudes võrdlevale hääldamisele lühikest, pikka ja ülipikka Õ häälikut, oskab valida õige noobi ning kirjutamisel õige arvu tähti. Kirjutab mitmuse 3. pöördes oleva sõna lõppu –vad. Kirjutab harjutavat etteütust.

	Häälik P. Suure ja väikese, nõrga ning tugeva kirjatähe kirjutamine. Ära kirja tegemine.	Teab P häälikut ning vastavaid trüki- ning kirjatähti. Eristab õpitud häälikuid ja tähti teiste seast. Oskab teha ära kirja.
11.	Kõnearenduslik teema: <u>Minu hobid ja huvid</u> , <u>Sügisese tähtpäevad rahvakalendris</u> Lühike, pikk ja ülipikk Ö. Harjutava etteütuse kirjutamine. Häälik T. Suure ja väikese, nõrga ning tugeva kirjatähe kirjutamine. Ära kirja tegemine.	Eristab lihtsamates 2-silbilistes sõnades toetudes võrdlevale hääldamisele lühikest, pikka ja ülipikka Ö häälikut, oskab valida õige noobi ning kirjutamisel õige arvu tähti. Kirjutab harjutavat etteütust. Teab T häälikut ning vastavaid trüki- ning kirjatähti. Eristab õpitud häälikuid ja tähti teiste seast. Oskab teha ära kirja.
12.	Kõnearenduslik teema: <u>Rikkus ja vaesus</u> Lühike, pikk ja ülipikk Ä. K, p, t sõna alguses. Harjutava etteütuse kirjutamine. Häälik K. Suure ja väikese, nõrga ning tugeva kirjatähe kirjutamine. Ära kirja tegemine.	Eristab lihtsamates 2-silbilistes sõnades toetudes võrdlevale hääldamisele lühikest, pikka ja ülipikka Ä häälikut, oskab valida õige noobi ning kirjutamisel õige arvu tähti. Kirjutab oma sõnade algusesse k, p, t. Kirjutab harjutavat etteütust. Teab K häälikut ning vastavaid trüki- ning kirjatähti. Eristab õpitud häälikuid ja tähti teiste seast. Oskab teha ära kirja.
13.	Kõnearenduslik teema: <u>Käitumine ja selle tagajärjed</u> Lühike, pikk ja ülipikk Ü. K, p, t s-i ja h kõrval. Harjutava etteütuse kirjutamine. Häälikud C, Q, F ja W. Väikese trükitähe tutvustamine. Suure trükitähe, suure ja väikese kirjatähe kirjutamine. Ära kirja tegemine.	Eristab lihtsamates 2-silbilistes sõnades toetudes võrdlevale hääldamisele lühikest, pikka ja ülipikka Ü häälikut, oskab valida õige noobi ning kirjutamisel õige arvu tähti. Kirjutab harjutavat etteütust. Teab võõrhäälikuid C, Q, F, W ning vastavaid trüki- ning kirjatähti. Eristab õpitud häälikuid ja tähti teiste seast. Oskab teha ära kirja.
14.	Kõnearenduslik teema: <u>Mängulust, sõnamängud</u> Lühike, pikk ja ülipikk täishäälik. Harjutava etteütuse kirjutamine. Häälikud Š, Ž ja Ž. Väikese trükitähe tutvustamine. Suure trükitähe, suure ja väikese kirjatähe kirjutamine.	Eristab lihtsamates 2-silbilistes sõnades toetudes võrdlevale hääldamisele lühikest, pikka ja ülipikka täishäälikut, oskab valida õige noobi ning kirjutamisel õige arvu tähti. Kirjutab harjutavat etteütust. Teab võõrhäälikuid Š, Ž, Ž ning vastavaid trüki- ning kirjatähti. Eristab õpitud häälikuid ja tähti teiste seast. Oskab teha ära kirja.

	Ärakiirja tegemine	
15.	Kõnearenduslik teema: <u>Jõulud</u> Lühike, pikk ja ülipikk täishäälik. Harjutava etteütlu kirjutamise. Häälikud X ja Y. Väikese trükitähe tutvustamine. Suure trükitähe, suure ja väikese kirjatähe kirjutamise. Ärakiirja tegemine.	Eristab lihtsamates 2-silbilistes sõnades toetudes võrdlevale hääldamisele lühikest, pikka ja ülipikka täishäälikut, oskab valida õige noobi ning kirjutamisel õige arvu tähti. Kirjutab harjutavat etteütlust. Teab võõrhäälikuid X ja Y ning vastavaid trüki- ning kirjatähti. Eristab õpitud häälikuid ja tähti teiste seast. Oskab teha ärakiirja.
16.	Kõnearenduslik teema: <u>Aastaajad meie elus, kalender</u> Lauselõpumärgid (punkt, hüüumärk, küsimärk). Lühike ja ülipikk L. Lühike ja pikk L. Harjutava etteütlu kirjutamise.	Teab ja kasutab kirjutamisel lauselõpumärke punkt, hüüumärk ja küsimärk. Eristab lihtsamates 2-silbilistes sõnades toetudes võrdlevale hääldamisele lühikest ja ülipikka ning lühikest ja pikka L häälikut, oskab valida õige noobi ning kirjutamisel õige arvu tähti. Kirjutab harjutavat etteütlust.
17.	Kõnearenduslik teema: <u>Aastaajad meie elus, kalender</u> Pikk ja ülipikk L. Lühike, pikk ja ülipikk L. Harjutava etteütlu kirjutamise.	Eristab lihtsamates 2-silbilistes sõnades toetudes võrdlevale hääldamisele pikka ja ülipikka ning lühikest, pikka ja ülipikka L häälikut, oskab valida õige noobi ning kirjutamisel õige arvu tähti. Kirjutab harjutavat etteütlust.
18.	Kõnearenduslik teema: <u>Kell ja kellaeg</u> Lühike ja ülipikk M. Lühike ja pikk M. Harjutava etteütlu kirjutamise.	Eristab lihtsamates 2-silbilistes sõnades toetudes võrdlevale hääldamisele lühikest ja ülipikka ning lühikest ja pikka M häälikut, oskab valida õige noobi ning kirjutamisel õige arvu tähti. Kirjutab harjutavat etteütlust.
19.	Kõnearenduslik teema: <u>Aja planeerimine</u> Pikk ja ülipikk M. Lühike, pikk ja ülipikk M. Harjutava etteütlu kirjutamise.	Eristab lihtsamates 2-silbilistes sõnades toetudes võrdlevale hääldamisele pikka ja ülipikka ning lühikest, pikka ja ülipikka M häälikut, oskab valida õige noobi ning kirjutamisel õige arvu tähti. Kirjutab harjutavat etteütlust.
20.	Kõnearenduslik teema: <u>Rahvakalender</u> Lühike ja ülipikk N. Lühike ja pikk N. Harjutava etteütlu kirjutamise.	Eristab lihtsamates 2-silbilistes sõnades toetudes võrdlevale hääldamisele lühikest ja ülipikka ning lühikest ja pikka N häälikut, oskab valida õige noobi ning kirjutamisel õige arvu tähti. Kirjutab harjutavat etteütlust.
21.	Kõnearenduslik teema: <u>Kodukoht</u>	Eristab lihtsamates 2-silbilistes sõnades toetudes võrdlevale hääldamisele pikka ja

	Pikk ja ülipikk N. Lühike, pikk ja ülipikk N. Harjutava etteütlu kirjutamise.	ülipikka ning lühikest, pikka ja ülipikka N häälikut, oskab valida õige noobi ning kirjutamisel õige arvu tähti. Kirjutab harjutavat etteütlust.
22.	Kõnearenduslik teema: <u>Asjade väärtus</u> Lühike ja ülipikk R. Lühike ja pikk R. Harjutava etteütlu kirjutamise.	Eristab lihtsamates 2-silbilistes sõnades toetudes võrdlevale hääldamisele lühikest ja ülipikka ning lühikest ja pikka R häälikut, oskab valida õige noobi ning kirjutamisel õige arvu tähti. Kirjutab harjutavat etteütlust.
23.	Kõnearenduslik teema: <u>Prügi</u> Pikk ja ülipikk R. Lühike, pikk ja ülipikk R. Harjutava etteütlu kirjutamise.	Eristab lihtsamates 2-silbilistes sõnades toetudes võrdlevale hääldamisele pikka ja ülipikka ning lühikest, pikka ja ülipikka R häälikut, oskab valida õige noobi ning kirjutamisel õige arvu tähti. Kirjutab harjutavat etteütlust.
24.	Kõnearenduslik teema: <u>Säästmine</u> Lühike ja ülipikk S. Lühike ja pikk S. Harjutava etteütlu kirjutamise.	Eristab lihtsamates 2-silbilistes sõnades toetudes võrdlevale hääldamisele lühikest ja ülipikka ning lühikest ja pikka S häälikut, oskab valida õige noobi ning kirjutamisel õige arvu tähti. Kirjutab harjutavat etteütlust
25.	Kõnearenduslik teema: <u>Arvuti ja teler silmaringi avarajana</u> Pikk ja ülipikk S. Lühike, pikk ja ülipikk S. Harjutava etteütlu kirjutamise.	Eristab lihtsamates 2-silbilistes sõnades toetudes võrdlevale hääldamisele pikka ja ülipikka ning lühikest, pikka ja ülipikka S häälikut, oskab valida õige noobi ning kirjutamisel õige arvu tähti. Kirjutab harjutavat etteütlust.
26.	Kõnearenduslik teema: <u>Tervislikud eluviisid</u> Lühike ja ülipikk V. Lühike ja ülipikk H. Lühike ja ülipikk J. Harjutava etteütlu kirjutamise.	Eristab lihtsamates 2-silbilistes sõnades toetudes võrdlevale hääldamisele lühikest ja ülipikka V, H, J häälikut, oskab valida õige noobi ning kirjutamisel õige arvu tähti. Kirjutab harjutavat etteütlust.
27.	Kõnearenduslik teema: <u>Ohud kodu</u> Tähestik. Sõnade tähestikuliselt järjekorda panemine.	Teab, mis on tähestik. Teab, et kus tähestikku kasutatakse. Oskab ise nimesid ja sõnu tähestikuliselt järjekorda panna.
28.	Kõnearenduslik teema: <u>Ohud koolis</u> Tiivik. Veaohtlik koht. Täishäälikute ja suluta kaashäälikute pikkuste kordamine.	Tutvub tiivikuga. Harjutab veaohtliku koha leidmist lihtsamates sõnades. Harjutab tiiviku kasutamist. Eristab lihtsamates 2-silbilistes sõnades toetudes võrdlevale hääldamisele lühikest, pikka ja ülipikka täis- ning suluta kaashäälikut, oskab valida õige skeemi ning kirjutamisel õige arvu tähti. Kirjutab harjutavat

	Harjutava etteütluse kirjutamine.	etteütlust.
29.	Kõnearenduslik teema: <u>Ohud õues</u> Täishäälikute ja suluta kaashäälikute pikkuste kordamine. Suluta kaashäälikuühend. Harjutava etteütluse kirjutamine.	Tutvub tiivikuga. Harjutab veaohtliku koha leidmist lihtsamates sõnades. Harjutab tiiviku kasutamist. Eristab lihtsamates 2-silbilistes sõnades toetudes võrdlevale hääldamisele lühikest, pikka ja ülipikka täis- ning suluta kaashäälikut, oskab valida õige skeemi ning kirjutamisel õige arvu tähti. Kirjutab kaashäälikuühendis tähed ühekordselt. Kirjutab harjutavat etteütlust.
30.	Kõnearenduslik teema: <u>Käitumine õnnetuse korral</u> Lühike ja ülipikk K. Lühike ja pikk K. Pikk ja ülipikk K. Harjutava etteütluse kirjutamine.	Eristab lihtsamates 2-silbilistes sõnades toetudes võrdlevale hääldamisele lühikest ja ülipikka, lühikest ja pikka ning pikka ja ülipikka K häälikut, oskab valida õige noobi ning kirjutamisel õige arvu tähti. Kirjutab harjutavat etteütlust.
31.	Kõnearenduslik teema: <u>Plaani lugemine ja koostamine</u> Lühike, pikk ja ülipikk K. Lühike ja ülipikk P. Lühike ja pikk P. Harjutava etteütluse kirjutamine.	Eristab lihtsamates 2-silbilistes sõnades toetudes võrdlevale hääldamisele lühikest, pikka ja ülipikka K häälikut ning lühikest ja ülipikka ning lühikest ja pikka P häälikut, oskab valida õige noobi ning kirjutamisel õige arvu tähti. Kirjutab harjutavat etteütlust.
32.	Kõnearenduslik teema: <u>Plaani lugemine ja koostamine</u> Pikk ja ülipikk P. Lühike, pikk ja ülipikk P. Lühike ja ülipikk T. Harjutava etteütluse kirjutamine.	Eristab lihtsamates 2-silbilistes sõnades toetudes võrdlevale hääldamisele pikka ja ülipikka ning lühikest, pikka ja ülipikka P häälikut ning lühikest ja ülipikka T häälikut, oskab valida õige noobi ning kirjutamisel õige arvu tähti. Kirjutab harjutavat etteütlust.
33.	Kõnearenduslik teema: <u>Kaart ja kaardi lugemine</u> Lühike ja pikk T. Pikk ja ülipikk T. Lühike, pikk ja ülipikk T. Harjutava etteütluse kirjutamine.	Eristab lihtsamates 2-silbilistes sõnades toetudes võrdlevale hääldamisele lühikest ja pikka, pikka ja ülipikka ning lühikest, pikka ja ülipikka T häälikut, oskab valida õige noobi ning kirjutamisel õige arvu tähti. Kirjutab harjutavat etteütlust.
34.	Kõnearenduslik teema: <u>Orienteerumine</u> Lühike, pikk ja ülipikk suluga kaashäälik. Harjutava etteütluse kirjutamine.	Eristab lihtsamates 2-silbilistes sõnades toetudes võrdlevale hääldamisele lühikest, pikka ja ülipikka suluga kaashäälikut, oskab valida õige noobi ning kirjutamisel õige arvu tähti. Kirjutab harjutavat etteütlust Teab kõiki häälikuid ja vastavaid tähti, oskab neid kirjutada. Kasutab kirjutamisel õpitud ortograafiaeegleid. Eristab lihtsamates 2-silbilistes sõnades toetudes

35.	Kõnearenduslik teema: <u>Ekskursioon</u> Lühike, pikk ja ülipikk suluga kaashäälik. Kaashäälikuühend, k, p, t - s-i ja h kõrval Harjutava etteütuse kirjutamine. Õpitud häälikute, tähtede ja ortograafiareeglite kordamine. Lühike, pikk ja ülipikk häälik. Harjutava etteütuse kirjutamine.	võrdlevale hääldamisele lühikest, pikka ja ülipikka häälikut, oskab valida õige noobi ning kirjutamisel õige arvu tähti. Kirjutab s-i ja h kõrvale k, p, t. Kirjutab harjutavat etteütust.
-----	---	--

Õpitulemused 2. klassis

Õpilane

Suuline kõne

1. väljendab end suhtlusolukordades selgelt, arusaadavalt ja viisakalt.
2. hääldab selgelt (va rasked häälduspuuded).
3. avaldab arvamust kuuldu, vaadeldu ja loetu kohta.
4. tahab vestelda erinevatel teemadel (nt inimene ja teda ümbritsev keskkond, tähtpäevad jms) sõnavara rikastamiseks ning teadmiste täpsustamiseks.
5. leiab väljendumiseks lähedase ja vastandtähendusega sõnu.
6. kirjeldab eset, olendit ja olukorda ning jutustab endast ja oma lähiümbruses toimunud etteantud skeemi järgi.
7. kuulab eakohast teksti ning töötab tekstiga õpetaja suuliste ja kirjalike juhiste alusel.
8. jutustab pildi, pildiseeria, tugisõnade, küsimuste, skeemi või ühiselt koostatud kava toel.
9. jutustab teksti tekstilähedaselt
10. esitab õpitud luuletust peast.

Lugemine

1. oskab lugeda suuri ja väikeseid trükitähti ning suuri ja väikeseid kirjatahti (sh võõrtähti).
2. loeb õpitud teksti sõna- või süntagma haaval.
3. püüab lugeda õpitud teksti sobiva intonatsiooniga.
4. töötab tekstiga suuliste ja kirjalike juhiste alusel.
5. vastab suulistele ja kirjalikele küsimustele loetu kohta.
6. tunneb ära jutustuse, luuletuse, muinasjutu, näidendi ja kõnekäanu.
7. mõistab lihtsat tabelit, skeemi, plaani ja kaarti.
8. on lugenud läbi 4 raamatut, kõneleb loetud raamatust.

9. teab nimetada mõnd lastekirjanikku.

Kirjutamine

1. püüab kirjutada õpitud keelendite piires õigesti.
2. kasutab kirjutades õigeid tähekujusid ja -seoseid ning kirjutab loetava käekirjaga.
3. oskab kirjutada suurte trükitähtedega ning väikeste ja suurte kirjatähtedega.
4. oskab kirjutada ka võõrtähti.
5. kirjutab tahvlilt ja õpikust õigesti ära.
6. paigutab teksti korrektselt paberile ning vormistab vihiku/õpilaspäeviku nõuetekohaselt.
7. eristab häälikut ja tähte, täis- ja kaashäälikut, häälikuühendit, sõna ja lauset.
8. eristab lühikesi, pikki ja ülipikki suluta häälikuid, märgib need kirjas õigesti vastavalt ühe või kahe tähega.
9. kirjutab häälikuühendis tähed ühekordselt.
10. märgib kirjas õigesti ainsuse 3. pöörde lõpu – b ja mitmuse 3. pöörde lõpu – vad.
11. kirjutab mitmuses olevate sõnade lõppu –d.
12. paneb jutustava lause lõppu punkti, küsilause lõppu küsimärgi ja hüüdlause lõppu hüüumärgi.
13. kirjutab lausete algused ja nimed suure algustähega.
14. kirjutab omasõnade algusesse k, p, t.
15. kirjutab s-i ja h kõrvale k, p, t.
16. kirjutab etteütlemise järgi sisult tuttavat teksti (umbes 30 sõna).
17. oskab kasutada tähestikku sõnade tähestikuliselt järjekorda panemiseks.

2.klassi eesti keele teemad ja seos ainete vahel

	Eesti keel (8 tundi)		Inimeseõpetus (1 tund)	Loodusõpetus (2 tundi)	Matemaatika (5 tundi)
	<i>Lugemine</i>				
	<i>Keeleõpetus</i>	<i>Kõnearendus</i>			
1.	Sissejuhatus. Tutvumine õpilastega ning aine tutvustamine. Õpilaste ainealaste (eel)teadmiste väljaselgitamine. Häälikud, tähed, sõnad ja	Sõnavara laiendamine, jutustamine. Sügis. Käitumine koolis ja tänaval. Ohtude vältimine.	Sissejuhatus. Tutvumine õpilastega ning aine tutvustamine. Õpilaste ainealaste (eel)teadmiste väljaselgitamine. Turvalisus.	Sissejuhatus. Tutvumine õpilastega ning aine tutvustamine. Õpilaste ainealaste (eel)teadmiste väljaselgitamine. Loodus sügisel.	Sissejuhatus. Tutvumine õpilastega ning aine tutvustamine. Õpilaste ainealaste (eel)teadmiste väljaselgitamine. Arvurida 1-9. Arvude

	laused. Häälikud ja tähed. Häälikute rühmad. Häälimine. Foneemanalüüs. Täishäälikud ja vastavad kirjatähed. Häälikud A ja E. Suure ja väikese kirjatähe kirjutamine. Ära kirja tegemine. Häälikujuttude lugemine. Õpitud teksti lühemate sõnade haaval lugemine.	Kodulugemine. Tähtpäevad. Vanavanemate päev.	Häire koolis. Liiklemine kooliteel. Ohud maal ja linnas. Tähtpäevad. Vanavanemate päev.	Ilma vaatlemine. Suvest saab sügis. Sügise tunnused. Ilma vaatlemine.	võrdlemine, liitmine ja lahutamine 9 piires. Arvurida 1-9. Järgarvud 1.-10. Paaris- ja paaritud arvud 1-10. Arvude võrdlemine. Liitmine ja lahutamine 9 piires. Tehtekomponentide nimetused liitmisel ja lahutamisel. Summa ja vahe arvutamine. Ühetehteliste hulkade ühendamise ja hulkade eraldamise tekstülesannete lahendamine.
2.	Sõnad ja laused. Ortograafiareeglid. Punkt lause lõpus. Täishäälikuühend. Häälikud I ja O. Suure ja väikese kirjatähe kirjutamine. Ära kirja tegemine. Õpitud teksti lühemate sõnade haaval lugemine.	Lehtpuud. Sõprus ja sallivus. Inimese enesehinnang ja individuaalsus. Pead kaotama. Säh sulle kooki moosiga!	Mina ja teised. Mina ja minu sõbrad ning klassikaaslased. Sõprus ja sõpruse hoidmine. Sallivus. Enesehinnang. Igaühe individuaalsus ja väärtuslikkus. Inimeste mitmekesisus.	Elusloodus: taimed. Lehtpuud (sh viljapuud koduaias).	Arvurida 1-20. Arvude võrdlemine, liitmine ja lahutamine 20 piires järguühikut ületamata. Arvud 1-20. Ühe- ja kahekohalised arvud 1-20. Järgarvud 1.-20. Paaris- ja paaritud arvud 1-20. Arvu järgud, arvu esitamine järkarvude summana.

					Arvude võrdlemine. Liitmine ja lahutamine 20 piires järguühikut ületamata.
3.	Nimede õigekiri. Kaashäälikuühend. Häälikud U ja Ü. Suure ja väikese kirjatähe kirjutamine. Ärakirja tegemine. Õpitud teksti lühemate sõnade haaval lugemine.	Okaspuud. Tegevused koolis ja väljaspool kooli. Kohusetunne. Jänes põues.	Minu kool ja huvialad. Minu kool. Tegevused koolis. Huvialad (sh väljaspool kooli). Kohusetunne.	Okaspuud.	Liitmine ja lahutamine 20 piires järguühikut ületamata. Ühetehtelise hulkade võrdlemise tekstülesande lahendamine.
4.	Täishäälikute pikkused. Lühike, pikk ja ülipikk A. Ainsuse 3. pöörde lõpp –b. Harjutava etteütluse kirjutamine. Häälikud Õ ja Ö. Suure ja väikese kirjatähe kirjutamine. Ärakirja tegemine. Õpitud teksti lühemate sõnade haaval lugemine.	Marjapõõsad. Käitumine kodus, koolis, külas ja internetis. Triibulised püksid.	Viisakas käitumine. Käitumisreeglid kodus, koolis ja külas. Käitumine internetis.	Marjapõõsad metsas ja aias.	Arvude liitmine 20 piires üleminekuga ühest järguühikust teise. 9-le liitmine 20 piires üleminekuga ühest järguühikust teise.
5.	Lühike, pikk ja ülipikk E. Harjutava etteütluse kirjutamine. Häälik Ä. Suure ja väikese kirjatähe kirjutamine. Ärakirja tegemine. Õpitud teksti lühemate sõnade haaval lugemine.	Rohttaimed. Käitumine teatris, kinos ja muuseumis. Kärbseid pähe ajama.	Käitumine söögilauas. Käitumine teatris, kinos, muuseumis.	Rohttaimed (lilled, kõögiviljad, teraviljad).	8-le ja 7-le liitmine 20 piires üleminekuga ühest järguühikust teise.
6.	Lühike, pikk ja ülipikk I.	Seened.	Sünnipäeva pidamine.	Elusloodus: seened.	6-le ja 5-le liitmine 20

	Harjutava etteütluse kirjutamine. Suluta kaashäälikud ja vastavad kirjatähed. Häälikud L ja M. Suure ja väikese kirjatähe kirjutamine. Ära kirja tegemine. Õpitud teksti lühemate sõnade haaval lugemine.	Sünnipäeva pidamine ja sünnipäeval käimine. Sobilik riietumine. Ninapidi vedama.	Sünnipäeval käimine. Sobilik riietumine.	Söödavad ja mürgised kübarseened.	piires üleminekuga ühest järguühikust teise.
7.	Lühike, pikk ja ülipikk A, E, I. Harjutava etteütluse kirjutamine. Häälikud N ja R. Suure ja väikese kirjatähe kirjutamine. Ära kirja tegemine. Õpitud teksti lühemate sõnade haaval lugemine.	Taimed, seened, loomad – elusloodus. Viisakus. Ohutu käitumine. Õpitud kõnekäändude kordamine.	Enda, sõprade, kooli ja viisaka/ohutu käitumisega seotud teemade kordamine.	Õpitud taimede ja seente kordamine. Taimed, seened, loomad – elusloodus.	20 piires üleminekuga ühest järguühikust teise liitmise kordamine.
8.	<i>Kes? Mis?</i> Lühike, pikk ja ülipikk O. Harjutava etteütluse kirjutamine. Häälikud S ja V. Suure ja väikese kirjatähe kirjutamine. Ära kirja tegemine. Õpitud teksti sõnahaaval lugemine.	Ränd- ja paigalinnud. Minu pere ja sugulased.	Mina ja minu pere. Minu pere ja sugulased. Muutused peres (uus pereliige, pereliikme lahkumine, lein).	Elusloodus: loomad. Ränd- ja paigalinnud.	Arvude lahutamine 20 piires üleminekuga ühest järguühikust teise. 11-st ja 12-st lahutamine 20 piires üleminekuga ühest järguühikust teise. Ühetehtelise hulkade võrdlemise tekstülesande lahendamine.

					Lahenduse vormistamine. Geomeetrilised kujundid. Sirgjoon, sirglõik, kõverjoon, punkt.
9.	Lühike, pikk ja ülipikk U. Mitmuse lõpp – d. Harjutava etteütluse kirjutamine. Häälikud H ja J. Suure ja väikese kirjatähe kirjutamine. Ära kirja tegemine. Õpitud teksti sõnahaaval lugemine.	Metsloomad. Vaba aja tegevused. Ohud kodus. Isadepäev. Mardipäev.	Tegevused kodus. Vaba aja tegevused. Ohud kodus. Tähtpäevad. Isadepäev. Mardipäev.	Metsloomad.	13-st ja 14-st lahutamine 20 piires üleminekuga ühest järguühikust teise. Ring ja kera.
10.	Lühike, pikk ja ülipikk Õ. Mitmuse 3. pöörde lõpp – vad. Harjutava etteütluse kirjutamine. Suluga kaashäälikud ja vastavad kirjatähed. Häälik P. Suure ja väikese, nõrga ning tugeva kirjatähe kirjutamine. Ära kirja tegemine. Õpitud teksti sõnahaaval lugemine.	Koduloomad. Tööd ja elukutsed.	Töö. Pereliikmete tööd kodus. Vanemate elukutsed.	Koduloomad.	15-st ja 16-st lahutamine 20 piires üleminekuga ühest järguühikust teise. Kolmnurk ja püramiid.
11.	Lühike, pikk ja ülipikk Õ. Harjutava etteütluse kirjutamine.	Lemmikloomad. Minu ja meie oma. Lapsed ja haridus	Lapsed ning haridus ja/või töö. Asjad.	Lemmikloomad.	17-st ja 18-st lahutamine 20 piires üleminekuga ühest

	Häälik T. Suure ja väikese, nõrga ning tugeva kirjatähe kirjutamine. Ära kirja tegemine. Õpitud teksti sõnahaaval lugemine.	ja/või töö. Kadripäev.	Minu oma, meie oma. Tähtpäevad. Kadripäev.		järguühikust teise. Ristkülik ja risttahukas (sh ruut ja kuup).
12.	Lühike, pikk ja ülipikk Ä. K,p,t sõna alguses. Harjutava etteütluse kirjutamine. Häälik K. Suure ja väikese, nõrga ning tugeva kirjatähe kirjutamine. Ära kirja tegemine. Õpitud teksti sõnahaaval lugemine.	Loomade toitumine. Asjade väärtus. Prügi. 1.advent.	Asja väärtus ja hind. Asjad ja prügi. Tähtpäevad. Advendiaeg.	Loomade toitumine.	Liitmine ja lahutamine 20 piires üleminekuga ühest järguühikust teise. Silinder.
13.	Lühike, pikk ja ülipikk Ü. K,p,t s-i ja h kõrval. Harjutava etteütluse kirjutamine. Võõrhäälikud ja vastavad tähed. Häälikud C, Q, F ja W. Väikese trükitähe tutvustamine. Suure trükitähe, suure ja väikese kirjatähe kirjutamine. Ära kirja tegemine. Õpitud teksti sõnahaaval lugemine.	Talv. Pidupäevad kodus. 2.advent. Pikkuse mõõtmine.	Pidupäevad kodus. Advendiaeg.	Loodus talvel. Sügisest saab talv. Talve tunnused. Taimed talvel.	Pikkusühikud, mõõtmine. Sentimeeter (cm). Detsimeeter (dm). Joonlauaga mõõtmine. Sentimeetrite teisendamine detsimeetriteks jvp (10cm=1dm, 1dm=10cm). Õpitud pikkusühikute võrdlemine. Senti- ja detsimeetrite liitmine ja lahutamine 20 piires üleminekuga ühest järguühikust teise.

14.	Lühike, pikk ja ülipikk täishäälik. Harjutava etteütelse kirjutamine. Häälikud Š, Z ja Ž. Väikese trükitähe tutvustamine. Suure trükitähe, suure ja väikese kirjatähe kirjutamine. Ärakiirja tegemine. Õpitud teksti sõnahaaval lugemine.	Rahad. <i>Kallim, odavam.</i> Poes käimine. Jõulud. 3.advent.	Jõulud.	Loomad ja linnud talvel.	Rahad. Eurod (eurod ja sendid, paberrahad ja mündid 20 piires). Eurode liitmine ja lahutamine 20 piires üleminekuga ühest järguühikust teise.
15.	Lühike, pikk ja ülipikk täishäälik. Harjutava etteütelse kirjutamine. Häälikud X ja Y. Väikese trükitähe tutvustamine. Suure trükitähe, suure ja väikese kirjatähe kirjutamine. Ärakiirja tegemine. Õpitud teksti sõnahaaval lugemine.	4.advent. Aastavahetus.	Pere, asjade väärtuse ning tähtpäevade teemade kordamine. Aastavahetus.	Õpitud loomade ja lindude kordamine.	20 piires üleminekuga ühest järguühikust teise liitmise ja lahutamise kordamine. Ühetehtelise hulkade võrdlemise tekstülesande koostamine ja lahendamine. Lahenduse vormistamine.
16.	Lauselõpumärgid (punkt, hüüumärk, küsimärk). Suluta kaashäälikute pikkused. Lühike ja ülipikk L. Lühike ja pikk L. Harjutava etteütelse kirjutamine.	Õö ja päev. Nädalapäevad. Päevaplaan.	Aeg ja aja planeerimine. Õö ja päev. Päevaplaan. Aja planeerimine.	Ajaühikud. Õö ja päev erinevatel aastaegadel.	Arvurida 1-100. Arvurida 1-100. Arvu järgud, arvu esitamine järkade summana. Arvude võrdlemine. Ajaühikud. Õöpäev=24 tundi.

	Õpitud teksti sõna- või süntagmahaaval lugemine.				Kellaaeg (täistunnid, 24 tundi).
17.	Pikk ja ülipikk L. Lühike, pikk ja ülipikk L. Harjutava etteütluse kirjutamine. Õpitud teksti sõna- või süntagmahaaval lugemine.	Vastandtäheendusega sõnad. Aastaajad ja kuud. Minevik, olevik, tulevik. Kellaaeg (täis- ja pooltunnid). <i>Varem, hiljem.</i>	Aastaajad ja kuud. Minevik, olevik, tulevik.	Aastaajad ja kuud. Kell ja kellaaeg (täis- ja pooltunnid).	Paaris- ja paaritud arvud 1-100. Järgarvud 1-100. Aasta, kuu ja nädal. Kellaaeg (pool 7, 6:30, 18:30).
18.	Lühike ja ülipikk M. Lühike ja pikk M. Harjutava etteütluse kirjutamine. Õpitud teksti sõna- või süntagmahaaval lugemine.	Sama tähendusega sõnad. Kellaaeg (veerand- ja kolmveerandtunnid). <i>Varem, hiljem.</i>	Kell ja kellaaeg (täis-, veerand-, pool- ja kolmveerand-tunnid). Ajaühikute kordamine.	Kell ja kellaaeg (veerand- ja kolmveerandtunnid). Ajaühikute kordamine.	Kellaaeg (veerand 7, 6:15, 6:30). Kellaaeg (kolmveerand 7, 6:45, 18:45). Tund (h), minut (min), sekund (s). 1h=60min 1min=60s Arvude liitmine ja lahutamine 100 piires. Täiskümnete liitmine ja lahutamine 100 piires.
19.	Pikk ja ülipikk M. Lühike, pikk ja ülipikk M. Harjutava etteütluse kirjutamine. Õpitud teksti sõna- või süntagmahaaval lugemine.	Plaan. Kodukoht (Tartumaa). <i>Sõltub õpilase kodu asukohast.</i>	Kodukoht. Kodukoht (Tartumaa). <i>Sõltub õpilase kodu asukohast.</i>	Plaan ja kaart. Plaan.	Liitmine 100 piires üleminekuta ühest järguühikust teise.
20.	Lühike ja ülipikk N. Lühike ja pikk N. Harjutava etteütluse	Kodukoht Eesti.	Kodukoht Eesti.	Plaan.	Lahutamine 100 piires üleminekuta ühest järguühikust teise.

	kirjutamine. Õpitud teksti sõna- või süntagmahaaval lugemine.				Liitmine ja lahutamine 100 piires üleminekuta ühest järguühikust teise.
21.	Pikk ja ülipikk N. Lühike, pikk ja ülipikk N. Harjutava etteütluse kirjutamine. Õpitud teksti sõna- või süntagmahaaval lugemine.	Kaart. Eesti tuntud inimesed, kohad, kaubad jne. Rahad. Raha teenimine ja raha raiskamine. Sõbrapäev.	Eesti tuntud inimesed. Eestimaa tuntud kohad, kaubad jne.	Kaart.	Järgmise kümneni liitmine 100 piires. Rahad. Eurod (eurod ja sendid, paberrahad ja mündid 100 piires). Eurode liitmine ja lahutamine 100 piires üleminekuta ühest järguühikust teise.
22.	Lühike ja ülipikk R. Lühike ja pikk R. Harjutava etteütluse kirjutamine. Õpitud teksti sõna- või süntagmahaaval lugemine.	Eesti Vabariigi aastapäev. Mahu mõõtmine.	Eesti Vabariigi sünnipäev.	Kaart.	Mõõtühikud. Mahuühik liiter (l). Liitrite liitmine ja lahutamine 100 piires üleminekuta ühest järguühikust teise.
23.	Pikk ja ülipikk R. Lühike, pikk ja ülipikk R. Harjutava etteütluse kirjutamine. Õpitud teksti sõna- või süntagmahaaval lugemine.	Kehaosad. Massi mõõtmine.	Minu keha. Enese eest hoolitsemine. Kehaosad (pea- ja näoosad, kereosad, meeleelundid).	Inimese meeleelundid ja tervise eest hoolitsemine. Silm ja nägemine.	Massiühik kilogramm (kg). Kaal, kaalumine. Kilogrammide liitmine ja lahutamine 100 piires üleminekuta ühest järguühikust teise.
24.	Lühike ja ülipikk S. Lühike ja pikk S. Harjutava etteütluse kirjutamine. Õpitud teksti sõna- või süntagmahaaval lugemine.	Ohud tervisele kodus, koolis ja õues. Kahjulikud harjumused Massi mõõtmine. Vastlapäev.	Ohud tervisele kodus, koolis ja õues. Kahjulikud harjumused. Tähtpäevad. Vastlapäev.	Kõrv ja kuulmine.	Massiühik gramm (g). Kaal, kaalumine. Õpitud massiühikute võrdlemine. Grammide ja kilogrammide liitmine ja lahutamine 100 piires

					üleminekuta ühest järguühikust teise.
25.	Pikk ja ülipikk S. Lühike, pikk ja ülipikk S. Harjutava etteütluse kirjutamine. Õpitud teksti sõna- või süntagmahaaval lugemine.	Terve ja haige laps. Tervise eest hoolitsemine: liikumine ja puhkus. Pikkuse mõõtmine. Emakeelepäev.	Terve ja haige laps. Liikumine ja puhkus. Tähtpäevad. Emakeelepäev.	Nina ja haistmine.	Pikkusühikud sentimeeter (cm), detsimeeter (dm), meeter (m). Joonlaua ja mõõdulinduga mõõtmine. Teisendamine: 1dm=10cm, 1m=100cm Õpitud pikkusühikute võrdlemine. Õpitud pikkusühikute liitmine ja lahutamine 100 piires üleminekuta ühest järguühikust teise.
26.	Lühike ja ülipikk V. Lühike ja ülipikk H. Lühike ja ülipikk J. Harjutava etteütluse kirjutamine. Õpitud teksti sõna- või süntagmahaaval lugemine.	Tervise eest hoolitsemine: pesemine ja saunas käimine. Temperatuuri mõõtmine. <i>Soovituslik raamat klassiväliseks lugemiseks ning koos analüüsimiseks ja jutustamiseks: Eno Raud „Sipsik“ (loeb igal nädalal ise ühe peatüki).</i>	Pesemine. Saunas käimine.	Nahk ja kompimine.	Termomeeter ja temperatuuri mõõtmine. Termomeetri osad ja termomeetrite liigid. Mõõtühik kraad. Sooja- ja külmakraadid. Temperatuuri mõõtmine.
27.	Tähestik. Sõnastik.	Tervise eest	Tervislik toit.	Keel ja maitsmine.	Temperatuuri

	Sõnade tähestikuliselt järjekorda panemine. Õpitud teksti sõna- või süntagmaaaval lugemine.	hoolitsemine: tervislik toitumine. Toit ja nälg. Temperatuuri tähtsus meie elus.	Toit ja nälg.		märkimine termomeetrile. Temperatuuri tõusmine ja langemine ... kraadi võrra. Kraadide liitmine ja lahutamine 100 piires üleminekuta ühest järguühikust teise.
28.	Tiivik. Tiivik. Veaohlik koht. Täishäälikute ja suluta kaashäälikute pikkuste kordamine. Harjutava etteütlu kirjutamise. Õpitud teksti sõna- või süntagmaaaval lugemine.	Tervise eest hoolitsemine: ravimine. Esmaabi.	Esmaabi ja ravimine.	Tervise eest hoolitsemine: toitumine, pesemine, sportimine ja ravimine.	Tähe arväärtuse leidmine. Tähe arväärtuse leidmine liitmisel.
29.	Täishäälikute ja suluta kaashäälikute pikkuste kordamine. Harjutava etteütlu kirjutamise. Õpitud teksti sõna- või süntagmaaaval lugemine.	Kevad inimeste elus. Munadepühad.	Tähtpäevad. Munadepühad.	Loodus kevadel. Talvest sai kevad. Kevade tunnused. Taimed kevadel.	Võrduse koostamine teksti järgi.
30.	Suluga kaashäälikute pikkused. Lühike ja ülipikk K. Lühike ja pikk K. Pikk ja ülipikk K. Harjutava etteütlu kirjutamise.	Kevad looduses. Ohud looduses. Eksimine. Geomeetrilised kujundid.	Looduses käitumine. Ohud looduses. Üks metsas.	Linnud kevadel.	Kordamine. Ühetehtelise hulka võrdlemise tekstülesande koostamine ja lahendamine. Geomeetrilised

	Õpitud teksti sõna- või süntagmahaaval lugemine.				kujundid.
31.	Lühike, pikk ja ülipikk K. Lühike ja ülipikk P. Lühike ja pikk P. Harjutava etteütluse kirjutamine. Õpitud teksti sõna- või süntagmahaaval lugemine.	Eluslooduse säästmine Raha vajalikkus inimeste elus. Volbriöö, kevadpüha.	Säästlikkus. Eluslooduse säästmine.	Loomad kevadel.	Raha ja rahade arvutamine.
32.	Pikk ja ülipikk P. Lühike, pikk ja ülipikk P. Lühike ja ülipikk T. Harjutava etteütluse kirjutamine. Õpitud teksti sõna- või süntagmahaaval lugemine.	Elektri säästmine. Ajaühikud meie elus. Emadepäev.	Elektri säästmine. Tähtpäevad. Emadepäev.	Eluta loodus. Elektter.	Ajaühikud.
33.	Lühike ja pikk T. Pikk ja ülipikk T. Lühike, pikk ja ülipikk T. Harjutava etteütluse kirjutamine. Õpitud teksti sõna- või süntagmahaaval lugemine.	Vee säästmine. Massi- ja mahuühikud meie elus.	Vee säästmine.	Külm, soe, kuum.	Massiühikud. Mahuühik liiter.
34.	Lühike, pikk ja ülipikk suluga kaashäalik. Harjutava etteütluse kirjutamine. Õpitud teksti sõna- või süntagmahaaval lugemine.	Õhu säästmine. Tahke ja vedel. Vesi ja jää. Pikkusühikud meie elus. Säästlikkus. Vesi ja õhk. Õhutemperatuuri mõõtmine.	Õhu säästmine. Säästlikkuse teemade kokkuvõte. Tähtpäevad. Lastekaitsepäev. Lapse õigused, kohustused ja kaitse.	Tahked ja vedelad ained. Vesi ja jää. Vesi ja õhk.	Pikkusühikud. Termomeeter ja temperatuuri mõõtmine.

		Lastekaitsepäev. Lapse õigused, kohustused ja kaitse.			
35.	Õpitud häälikute, tähtede ja ortograafiareeglite kordamine. Lühike, pikk ja ülipikk häälik. Harjutava etteütelse kirjutamine. Õpitud teksti sõna- või süntagmahaaval lugemine.	Kuidas käitun looduses. Suvi.	Käitumine looduses. Kuidas käitun looduses. Üksi metsas. Õppekäik loodusesse.	Loodus suvel. Kevadest saab suvi. Suve tunnused. Õppekäik loodusesse.	Kordamine.

Soovituslikud materjalid

Eesti keel:

1. L. Tungal, E. Hiiepuu, E. Valter "Aabits" - THK 2. klassile kohandatud materjal töölehtedel ning slaididel (koostanud Kaja Assor ja Ester Berg)
2. E. Hiiepuu "Kirjatehnika" II osa
3. L. Tungal, E. Hiiepuu, E. Valter „Eesti keele õpik 1. klassile“
4. E. Hiiepuu, A. Kloten „Eesti keele töövihik 1. klassile“
5. T. Puik "Õigekirjaõpik" (õpetajale)
6. T. Puik "Õigekirja töövihik" 1. klassile
7. CD E. Hiiepuu "Eesti keele häälikud, hääldusharjutused ja kuulamisülesanded 1. klassile",
8. Edgar Valter, Leelo Tungal, Urve Sellenberg "Liiklusaabits" <http://edgarvalter.blogspot.com/2010/01/liiklusaabits.html> (digitaalne aabits)
9. L. Kivi, M. Roosleht „Aabits“ (õpetajale)
10. L. Eisen, E. Hiie „Lugemik-õpik I klassile“ (õpetajale)
11. Soovituslikud raamatud klassiväliseks lugemiseks (igaks veerandiks üks raamat):
12. E. Raud „Peep ja sõnad“ (kõnekäände hea käsitleda ka kõnearenduses)
13. M. Kunnas „12 kinki jõulutaadile“ + „Jõuluvihik“
14. T. Egner „Sööbik ja Pisik“
15. E. Raud „Sipsik“

Matemaatika:

1. K. Belials, T. Lõhmus „Matemaatika 1. klassile“ 2. osa (1. osa on sobilikum 1. klassile, kuna liiga palju kordamist)

Loodusõpetus:

1. H. Karik, A. Saar, K. Sirel “Loodusõpetuse tööraamat I klassile” 1. ja 2. osa

Inimeseõpetus: Kuna paljud teemad korduvad neis, siis valida lastele kätte üks.

1. R. Kippak, A. Kloren, E. Kulderknup, K. Olenko “Mina ja maailm, 1. klassi inimeseõpetuse tööraamat”
2. R. Kippak, A. Kloren, E. Kulderknup, K. Peetris „2. klassi inimeseõpetuse tööraamat“

Soovituslikud õppekäigud:

1. Botaanikaaed
2. Loodusmuuseum
3. Spordimuuseum
4. Postimuuseum
5. Kiidjärve
6. Taevaskoja
7. Meenikunno raba
8. Jaaniraotu talu

Soovituslikud projektid:

1. Loodusprojekt ”Tere, kevad!” (õpetajate koolitus tavaliselt veebruaris või märtsis, projekt kestab märtsist maini).
2. e-Twinningu projektid erinevatel teemadel.

Tundide jagunemine 3. klassis

Tartu Hiie Koolis jagunevad kõnepuudega laste osakonna 3. klassi eesti keele tunnid järgnevalt:

lugemine 2 tundi nädalas;
kõnearendus 2 tundi nädalas;
keeleõpetus 4 tundi nädalas.

Õppetegevused

Kuulamine: erinevate helide, häälte, häälikute eristamine. Õpetaja ja kaasõpilaste kuulamine. Erinevate 1-2 osaliste tööjuhendite kuulamine, mõistmine ja täitmine.

Kõnearendus: Hingamis-ja hääleharjutused. Rütmisalmide ja luuletuste lugemine koos liigutustega. Sõnavara: Sõnatähenduste selgitamine ja täpsustamine. Sõnavara omandamine ja kõnesse viimine erinevate ülesannete abil. Lause: Etteantud pikkusega ja erinevat tüüpi lausete moodustamine. Lausete lõpetamine ja alustamine. Lausete laiendamine küsimuste, sidesõnade ja skeemide abil. Verifitseerimisharjutused.. Oma mõtete väljendamine võimetekohaselt arenenud lausekasutusoskusele toetudes, kasutades liht- või liitlauseid. Sobivate kõnetuste valik suhtlemisel, eneseväljendus lihtsas dialoogis analoogia põhjal, erinevates suhtlusolukordades. Tekst: Loetud või kuulatud tekstide jutustamine tugisõnade ja skeemide järgi. Küsimuste moodustamine. Oma mõtete avaldamine toetudes võimetekohaselt arenenud lausekasutusoskusele. Loetud tekstide abivahendite abil jutustamine, loole uue alguse või lõpu mõtlemine. Analoogilise teksti koostamine. Luuletuse ja dialoogi ilmikas esitamine. Hinnangu andmine enda ja kaaslaste esitusele. Esinemisoscuse ja julguse harjutamine.

Lugemine: lugemistehnika arendamine õpetaja juhendite järgi. Oma ja õpetaja käekirjalise teksti lugemine klassitahvlilt ja vihikust. Sõna ja lause sisu mõistmine. Võimetekohane töö tekstiga. Loetud tekstides olulise ja ebaolulise info leidmine.

Keeleõpetus: häälimine, võrdleva hääldamise abil häälikupikkuste muutmine, noopskeemidega häälikupikkuste märkimine. Õigekirjareeglite õppimine ja nende rakendamine kirjutamisel

Kirjutamine: kirjatehnilised harjutused, väikeste ja suurte kirjatähtede kinnistamine, tähtede seostamine. Töö vormistamine (töö puhtus, käekirja loetavus) Õigekirjareeglite rakendamine kirjutamisel.

IKT vahendite kasutamine: PowerPoint esitluste, erinevate tehniliste vahendite(lauaarvuti, tahvelarvuti, telefonid, puutetahvel) erinevate programmidega koostatud ülesannete, harjutuste lahendamine sõnavara laiendamiseks ja lausete moodustamine sõnavara, erinevate lausemallide kinnistamiseks.

Lugemine ja kõnearendus

Õppetekstid valitakse vastavalt klassi õpilaste kõnepuude astmele ja lugemis-ja kirjutamisoscuste tasemele.

Õpitulemused aasta jooksul:

Õpilane:

1. mõistab kuulatud tööjuhendit ning toimib saadud info kohaselt;
2. lühiteksti kuulamise ajal (järel) täidab ettenähtud 1–3 osalise tööülesande;
3. õppetegevuse käigus arendab aktiivset ja passiivset sõnavara;
4. suhtluses väljendab end arusaadavalt: kasutab lauses õigesti õpitud keelendeid ning sobivat intonatsiooni;
5. harjutab sihipäraselt vaatlemist, märkab erinevusi ja sarnasusi, suudab arvamust avaldada ning seda võimetekohaselt põhjendada;
6. annab küsimuste toel arusaadavalt edasi lugemispala, filmi, teatrietenduse ja lasteraamatu sisu;
7. tajub kuulatud (loetud) tekstis sündmuste ajalist järgnevust;
8. moodustab õpitud teksti kohta küsimusi ning leiab tekstist olulise info.

Läbivad teemad:

Väärtused ja kõlblus 1. Kool ja reeglid 2. Mina ja liiklus 3. Mina ja pere 4. Mina ja teised	Elukestev õpe ja karjääri planeerimine 1. Töökus ja abivalmidus 2. Õppimine 3. Ametid ja raha 4. Ekskursioonid ja õppekäigud	Keskkond 1. Mina ja loodus 2. Loomalood	Kultuuriline identiteet 1. Tähtpäevad eesti rahvakalendris (mardipäev, kadripäev, hingedepäev, jõulud, lihavõtted, jaanipäev) 2. Elu vanal ajal ja kaasaegne elu 3.
Aeg ja ajaarvamine 1. Aastaajad meie elus 2. Kalender 3. Kell ja kellaaeg 4. Aja planeerimine	Teabekeskond, infotehnoloogia ja innovatsioon 1. Interneti ja infotehnoloogiliste vahendite kasutamise võimalused 2. Netikett 3. Internet ja ohutus	Tervis ja ohutus 1. Tervislikud eluviisid 2. Ohud kodus, koolis ja õues 3. Käitumine õnnetuse korral	Orienteerumine 1. Plaani lugemine ja koostamine 2. Kaart ja kaardi lugemine 3. Orienteerumine

3.klass

Nädal	Õppesisu	Õpitulemused
1.	Kõnearenduslik teema: <u>Kool ja reeglid</u> Täishäälikute õigekiri Häälik, täht, häälikute rühmad, veaohklik koht sõnas	Läbiv õpitulemus esimese veerandi jooksul: <i>Oskab muuta, määrata ja kirjas märkida lühikest, pikka ja ülipikka täishäälikut 2-3 silbilistes sõnades veaohklikus kohas tiiviku abil. Eristab häälikut ja tähte, täis- ja kaashäälikut (sh suluta ja suluga kaashäälikut).</i> <i>Oskab sõnast leida veaohklikku kohta ning seda tähistada.</i>
2.	Kõnearenduslik teema: <u>Mina ja liiklus</u> Tähestik Täishäälikuühend Lühike, pikk ja ülipikk täishäälik (a,) veaohklikus	Oskab sõnu reastada tähestiku järjekorras etteantud tähestiku abiga. Oskab leida täishäälikuühendit ja seda õigesti kirjas märkida.

	<i>kohas suluta kaashääliku ees</i>	
3.	Kõnearenduslik teema: <u>Mina ja pere</u> <i>Lühike, pikk ja ülipikk täishäälik (a,e,i,) veahtlikus kohas suluta kaashääliku ees</i> Jutustav lause (väitlause), küsilause, hüüdlause, lauselõpumärgid	Eristab palvet, käsku ja hüüatust. Tunneb ära ja oskab iseseisvalt moodustada jutustavat lauset, küsi- ja hüüdlause. Teab lauselõpumärke ning oskab neid kasutada lähtuvalt lause tüübist.
4.	Kõnearenduslik teema: <u>Mina ja teised</u> <i>Lühike, pikk ja ülipikk täishäälik (o,u) veahtlikus kohas suluta kaashääliku ees</i> Suur algustäht lause alguses ja nimedes Väike algustäht õppeainete, ametite, kuude ja nädalapäevade nimetustes	Teab, et lause algab suure algustähega. Teab, et inimeste, loomade, riikide, maakondade, asulate, tänavate, jõgede, järvede, raamatute, ajalehtede ja saadete nimed algavad suure algustähega. Teab, et õppeainete, ametite, kuude ja nädalapäevade nimetustes kasutatakse väikest algustähte.
5.	Kõnearenduslik teema: <u>Töökus ja abivalmidus</u> <i>Lühike, pikk ja ülipikk täishäälik (a,e,i,o,u) veahtlikus kohas suluta kaashääliku ees</i> Sisseütleva käände lõpp –sse	Oskab moodustada küsimusi, mis algavad küsisõnadega <i>kellesse? millesse? kuhu?</i> Kirjutab sisseütlevas käändes sõna lõppu –sse.
6.	Kõnearenduslik teema: <u>Ametid, raha</u> <i>Lühike, pikk ja ülipikk täishäälik (Õ,ä,ö,ü) veahtlikus kohas suluta kaashääliku ees</i> Ühesilbiliste sõnade õigekiri Asesõnade (ma, sa, ta, me, te, nad, su, mu) õigekiri	Teab, et ühesilbilise sõna lõpus olev täishäälik kirjutatakse harilikult kahe tähega. Teab, milliste ühesilbiliste sõnade lõpus olev ülipikk täishäälik kirjutatakse ühe tähega.
7.	Kõnearenduslik teema: <u>Õppimine</u> <i>Täishäälikuühend.</i>	Oskab leida täishäälikuühendit ja seda õigesti kirjas märkida
8	Kõnearenduslik teema: <u>Loodus minu ümber</u> Kaashäälikuühend Suluta kaashäälikute õigekiri <i>Lühike, pikk ja ülipikk suluta kaashäälik (l) veahtlikus kohas</i> Asesõnade (sul, mul, tal, sel, tol, kel) õigekiri	Oskab leida kaashäälikuühendit ja seda õigesti kirjas märkida. Läbivad õpitulemused teise veerandi jooksul: <i>Oskab muuta, määrata ja kirjas märkida lühikest, pikka ja ülipikku suluta kaashäälikut 2-3 silbilistes sõnades veahtlikus kohas tiiviku abil.</i> Teab, milliste ühesilbiliste sõnade lõpus olev ülipikk täishäälik kirjutatakse ühe tähega.
9.	Kõnearenduslik teema: <u>Loomalood</u> <i>Lühike, pikk ja ülipikk suluta kaashäälik (m)</i>	Teab, milliste sõnade algusesse kirjutatakse h. Oskab võrrelda ja meelde jätta sõnu, mille tähendus sõltub h olemasolust sõna alguses (nt

	veahtlikus kohas Silbitamine ja poolitamine	harutama-arutama). Teab peamisi silbitamise ja poolitamine reegleid. Oskab silbitada ja poolitada vähemalt 2-3silbilisi sõnu. Teab, milliseid sõnu ei saa poolitada. Poolitab sõnu vihikus harjutuste kirjutamisel.
10.	Kõnearenduslik teema: <u>Loomalood</u> I ja j õigekiri	Teab peamisi i ja j õigekirjareegleid. Oskab i ja j võrdleva hääldamise abil kirjas õigesti märkida.
11.	Kõnearenduslik teema: <u>Sügisese tähtpäevad eesti rahvakalendris</u> <i>Lühike, pikk ja ülipikk suluta kaashäälik (n, r)</i> veahtlikus kohas	
12.	Kõnearenduslik teema: <u>Elu vanal ajal</u> <i>Lühike, pikk ja ülipikk suluta kaashäälik (s)</i> veahtlikus kohas Küsisõnade (kas? kes? kus? mis?) õigekiri	Oskab liitlauseid liita ja moodustada liitlauseid kasutades sobivat sidesõna.
13.	Kõnearenduslik teema: <u>Elu vanal ajal</u> <i>Täishäälik ja suluta kaashäälik veahtlikus kohas kogu tiiviku ulatuses</i> Liitlause koostamine. Koma sidesõnade et, sest, aga, kuid, siis ees	Teab, milliste sidesõnade ette kirjutatakse koma. Kasutab iseseisval kirjutamisel komasid õigesti.
14.	Kõnearenduslik teema: <u>Jõulude tähendus</u> <i>Täishäälik ja suluta kaashäälik veahtlikus kohas kogu tiiviku ulatuses</i> Sidesõnad, mis ei vaja koma	Teab, milliste sidesõnade ette ei kirjutata koma. Kasutab iseseisval kirjutamisel komasid õigesti.
15.	Kõnearenduslik teema: <u>Jõulutradsioonid</u> <i>Täishäälik ja suluta kaashäälik veahtlikus kohas kogu tiiviku ulatuses</i> Koma loetelus	Teab, mis on loetelu. Oskab koostada loetelu. Kirjutab loetelus sõnade vahele komad.
16.	Kõnearenduslik teema: <u>Aastaajad, kalender</u> Suluga kaashäälikute õigekiri <i>P hääliku pikkused veahtlikus kohas tiiviku skeemide 1,2,3 ulatuses</i>	Läbivad õpitulemused teise poolaasta jooksul: Oskab muuta, määrata ja kirjas märkida suluga kaashäälikute pikkuseid 2-3 silbilistes sõnades veahtlikus kohas tiiviku 1.-3. skeemi abil.

	Sulghäälik oma- ja võõrsõnade alguses	Kirjutab eesti keele omasõnade algusesse k, p või t. Oskab tuntumate võõrsõnade algusesse kirjutada g, b või d.
17.	Kõnearenduslik teema: <u>Aastaajad, kalender</u> <i>P hääliku pikkused veaohlikus kohas tiiviku skeemide 1,2,3 ulatuses</i> Suluga kaashäälik oma- ja võõrsõnade alguses	Kirjutab eesti keele omasõnade algusesse k, p või t. Oskab tuntumate võõrsõnade algusesse kirjutada g, b või d.
18.	Kõnearenduslik teema: <u>Aastaajad, kalender</u> <i>P hääliku pikkused veaohlikus kohas tiiviku skeemide 1,2,3, ulatuses</i> K,p,t s-i ja h-i kõrval	Kirjutab tavaliselt s-i ja h-i kõrvale tugeva suluga kaashääliku.
19.	Kõnearenduslik teema: <u>Kell ja kellaaeg</u> <i>T hääliku pikkused veaohlikus kohas tiiviku skeemide 1,2,3 ulatuses</i> Olevik, tegusõna pöördelõpud	Oskab tegusõna olevikus pöörata. Oskab tegusõna pöördelõppe õigesti kirjutada.
20.	Kõnearenduslik teema: <u>Aja planeerimine</u> <i>T hääliku pikkused veaohlikus kohas tiiviku skeemide 1,2, 3 ulatuses</i> Minevik, tegusõna pöördelõpud	Oskab tegusõna minevikus pöörata. Oskab tegusõna pöördelõppe õigesti kirjutada.
21.	Kõnearenduslik teema: <u>Interneti kasutamise võimalused</u> <i>T hääliku pikkused veaohlikus kohas tiiviku skeemide 1,2,3, ulatuses</i> Olevik ja minevik, tegusõna pöördelõpud	Oskab tegusõna olevikus ja minevikus pöörata. Oskab tegusõna pöördelõppe õigesti kirjutada.
22.	Kõnearenduslik teema: <u>Netikett</u> <i>K hääliku pikkused veaohlikus kohas tiiviku skeemide 1,2,3 ulatuses</i> Olevik ja minevik, tegusõna pöördelõpud	Oskab tegusõna olevikus ja minevikus pöörata. Oskab tegusõna pöördelõppe õigesti kirjutada.
23.	Kõnearenduslik teema: <u>Internet ja ohutus</u> <i>K hääliku pikkused veaohlikus kohas tiiviku skeemide 1,2, 3 ulatuses</i> Kaasaütleva käände lõpp (-ga)	Oskab moodustada küsimusi, mis algavad küsisõnadega <i>kellega?</i> <i>millega?</i> Teab, et kaasaütlevas käändes oleva sõna lõppu kirjutatakse –ga.
24.	Kõnearenduslik teema: <u>Internet ja ohutus</u>	Oskab moodustada küsimusi, mis algavad küsisõnadega <i>kelleta?</i>

	<i>K hääliku pikkused veahtlikus kohas tiiviku skeemide 1,2,3, ulatuses</i> Ilmaütleva käände lõpp (-ta)	<i>milleta?</i> Teab, et ilmaütlevas käändes sõna lõppu kirjutatakse –ta.
25.	Kõnearenduslik teema: <u>Internet ja ohutus</u> <i>Suluga kaashäälikute pikkused veahtlikus kohas</i> Kaasa- ja ilmaütleva käände lõpud (-ga, -ta)	Oskab moodustada küsimusi, mis algavad küsisõnadega <i>kelleta?</i> <i>milleta?</i> Teab, et kaasaütlevas käändes oleva sõna lõppu kirjutatakse –ga. Teab, et ilmaütlevas käändes sõna lõppu kirjutatakse –ta.
26.	Kõnearenduslik teema: <u>Tervislikud eluviisid</u> <i>Suluga kaashäälikute pikkus veahtlikus kohas</i> Nimisõna, tegusõna, omadussõna	Teab, mis on nimi-, omadus- ja tegusõna, oskab neid tekstist leida ning märgistada. Oskab leida nimisõna juurde sobivat omadussõna ja vastupidi. Oskab nimisõna juurde leida sobivat tegusõna. Oskab moodustada küsimusi, mille vastuseks on nimi-, omadus või tegusõna.
27.	Kõnearenduslik teema: <u>Ohud kodus</u> <i>Suluga kaashäälikute pikkused veahtlikus kohas</i> Nimisõna, tegusõna, omadussõna	Teab, mis on nimi-, omadus- ja tegusõna, oskab neid tekstist leida ning märgistada. Oskab leida nimisõna juurde sobivat omadussõna ja vastupidi. Oskab nimisõna juurde leida sobivat tegusõna. Oskab moodustada küsimusi, mille vastuseks on nimi-, omadus või tegusõna.
28.	Kõnearenduslik teema: <u>Ohud koolis</u> (evakueerumine) <i>Suluga kaashäälik täishäälikuühendi järel</i> Liitsõna	<i>Oskab määrata ning õigesti kirjutada suluga kaashääliku pikkuse sõnas täishäälikuühendi järel.</i> Tunneb ära liitsõna. Oskab etteantud piltide või sõnade toel moodustada ja õigesti kirjutada liitsõnu. Teab sõnade liitmise reegleid. Teab, et sõnade liitmisel võib sõna tähendus muutuda (nt lapse põlv/lapsepõlv).
29.	Kõnearenduslik teema: <u>Ohud õues</u> <i>Suluga kaashäälik kaashäälikuühendis</i> Liitsõna	<i>Oskab määrata ning õigesti kirjutada suluga kaashääliku pikkuse sõnas kaashäälikuühendis.</i> Tunneb ära liitsõna. Oskab etteantud piltide või sõnade toel moodustada ja õigesti kirjutada liitsõnu. Teab sõnade liitmise reegleid. Teab, et sõnade liitmisel võib sõna tähendus muutuda (nt lapse põlv/lapsepõlv).
30.	Kõnearenduslik teema: <u>Käitumine õnnetuse korral</u> <i>Suluga kaashäälikute pikkuste kordamine</i> Antonüümid	Teab, mis on antonüümid. Oskab leida või nimetada sõnale vastavat antonüümi.
31.	Kõnearenduslik teema: <u>Plaani lugemine ja koostamine</u> <i>Suluga kaashäälikute pikkuste kordamine</i> Sünonüümid	Teab, mis on sünonüümid. Oskab leida või nimetada sõnale vastavaid sünonüüme.
32.	Kõnearenduslik teema: <u>Plaani lugemine ja koostamine</u>	Oskab muuta, määrata ja kirjutada häälikute pikkuseid õpitud ulatuses.

	Kordamine <i>Häälikute pikkuste kordamine</i> Õpitud ortograafiareeglite kordamine	Rakendab õpitud ortograafiareegleid kirjutamisel. Teab ja kasutab õpitud mõisteid oma kõnes.
33.	Kõnearenduslik teema: <u>Kaart ja kaardi lugemine</u> <i>Häälikute pikkuste kordamine</i> Õpitud ortograafiareeglite kordamine	
34.	Kõnearenduslik teema: <u>Orienteerumine</u> <i>Häälikute pikkuste kordamine</i> Õpitud ortograafiareeglite kordamine	
35.	Kõnearenduslik teema: <u>Ekskursioon</u> <i>Häälikute pikkuste kordamine</i> Õpitud ortograafiareeglite kordamine	

Õpitulemused 3. klassis

Õpilane

Lugemine

1. loeb õpitud teksti süntagmade kaupa kasutades sobivat intonatsiooni. püüab ilmekalt lugeda;
2. hoiab lugemisel järge;
3. mõistab kuulates või lugedes eakohase teksti sisu;
4. tunneb ära jutustuse, luuletuse, näidendi, muinasjutu, mõistatuse, vanasõna ja kirja;
5. töötab tekstiga eakohaste suuliste ja kirjalike juhiste alusel;
6. vastab suulistele ja lihtsamatele kirjalikele küsimustele loetu kohta;
7. mõistab lihtsat plaani, tabelit, diagrammi ja kaarti;
8. loeb vähemalt 4 teost, kõneleb loetud raamatust;
9. teab nimetada mõnd lastekirjanikku.

Kõnearendus

1. kuulab mõtestatult eakohast teksti, toimib sõnumi või juhendi järgi;
2. väljendab end arusaadavalt suhtlusolukordades: palub, küsib, selgitab, keeldub, vabandab, tänab;
3. vastab küsimustele kasutades sobivalt täislauseid või lühivastuseid;
4. avaldab arvamust kuuldu, vaadeldu ja loetu kohta;
5. annab küsimuste toel arusaadavalt edasi õppeteksti, lugemispala, pildiraamatu, filmi ja teatrietenduse sisu, koostab kuuldu või loetu põhjal õpetaja abiga skeemi või kaardi;

6. jutustab pildi, pildiseeria, tugisõnade ja –lausete, märksõnaskeemi, küsimuste ning kava toel;
7. leiab väljendumiseks lähedase ja vastandtähendusega sõnu;
8. esitab luuletust peast.

Kirjutamine

1. kasutab kirjutamisel õigeid tähekujusid ja –seoseid ning kirjutab loetava käekirjaga;
2. kirjutab tahvlilt ja õpikust õigesti ära, paigutab teksti korrektselt paberile, vormistab vihiku või õpilaspäeviku nõuetekohaselt;
3. eristab häälikut ja tähte, täis- ja kaashäälikut, häälikuühendit, silpi, sõna, lauset;
4. teab võõrtähtedega tähestikku, kasutab lihtsamat sõnastikku ja koostab lihtsaid loendeid tähestikjärjestuses;
5. kirjutab suure algustähega lause alguse, inimese- ja loomanimed ning õpitud kohanimed;
6. kirjutab väikse algustähega õppeainete, ametite, kuude, nädalapäevade nimetused;
7. silbitab ja poolitab vähemalt 2-3-silbilisisõnu;
8. piiritleb lause ja paneb sellele sobiva lõpumärgi;
9. märgib kirjas õigesti käänd- ja pöörsõnade õpitud lõppe ning tunnuseid;
10. kirjutab õigesti ase- ja küsisõnu (*ma, sa, ta, me, te, nad, kes, mis, kas, kus*);
11. märgib õpitud sõnades õigesti täis- ja kaashäälikuühendit;
12. kirjutab õpitud oma ja võõrsõnade algusesse õigesti sulghääliku;
13. kirjutab sõnas õigesti *i* ja *j* (va võõrsõnad ja tegijanimi);
14. kirjutab õpitud sõnade algusesse õigesti *h*;
15. märgib õigesti koma sidesõnade *et, sest, aga, siis, kui* ette;
16. teab sidesõnu, mis ei nõua koma;
17. kirjutab *s-i* ja *h-i* kõrvale *k, p, t*;
18. eristab lühikesi, pikki ja ülipikki täis- ja suluta kaashäälikuid, märgib kirjas õigesti nende pikkusi;
19. kirjutab etteütlemise järgi sisult tuttavat teksti ning kontrollib kirjutatut näidise järgi (umbes 30 sõna);
20. koostab kutse, õnnitluse;
21. kirjutab eakohase pikkusega ümberjutustusi ja teisi loovtöid küsimuste, tugisõnade, joonistuse, pildi, pildiseeria, märksõnaskeemi või kava toel.

Tundide jagunemine 4. klassis

Tartu Hiie Koolis jagunevad kõnepuudega laste osakonna 4. klassi eesti keele tunnid järgnevalt:

- lugemine 2 tundi nädalas;
- kõnearendus 2 tundi nädalas;
- keeleõpetus 4 tundi nädalas.

Õppetegevused

Kuulamine: Erinevate helide, häälte, häälikute eristamine. Õpetaja ja kaasõpilaste kuulamine. Erinevate töökorralduste kuulamine ja täitmine. Kuuldud (õpetaja ettelõetud või tehniliste abivahendite abil kuulatud) teksti kohta ülesannete täitmine.

Kõnearendus: Hingamis- ja hääleharjutused. Rütmisalmide ja luuletuste lugemine koos liigutustega.

Sõnavara: Sõnatähtenduste selgitamine ja täpsustamine. Sõnavara omandamine ja kõnesse viimine erinevate ülesannete abil.

Lause : Etteantud pikkusega ja erinevat tüüpi lausete moodustamine. Lausete laiendamine küsimuste ja skeemide abil Kirjakeele põhinormide jälgimine suulises keelekasutuses. Oma mõtete väljendamine võimetekohaselt arenenud lausekasutusoskusele toetudes, kasutades : liht- või liitlauseid. Sobivate kõnetuste valik suhtlemisel, eneseväljendus lihtsas dialoogis analoogia põhjal, erinevates suhtlusolukordades

Tekst: Lõetud või kuulatud tekstide jutustamine tugisõnade ja skeemide järgi. Küsimuste moodustamine. Oma mõtete avaldamine toetudes võimetekohaselt arenenud lausekasutusoskusele. Lõetud tekstide abivahendite abil jutustamine, loole uue alguse või lõpu mõtlemine. Analoogilise teksti koostamine. Luuletuse ja dialoogi ilmekas esitamine. Hinnangu andmine enda ja kaaslaste esitusele. Esinemisõskuse ja julguse harjutamine.

Lugemine: Ladusa lugemistehnika arendamine õpetaja juhendite järgi. Häälega ja vaikselt lugemine, oma ja kaaslaste lugemisvigade märkimine ja parandamine. Oma ja õpetaja käekirjalise sõna/lause lugemine klassitahvlilt ja vihikust. Erineva šriftiga trükitud tekstide lugemine. Eri liiki tekstide (ilukirjandusliku-, teabe-, tarbeteksti, kirja, .e-kirja, näidendi, luuletuste) lugemine. Sõna ja lause sisu mõistmine. Mõtestatud lugemisõskuse harjutamine. Lõetud tekstidest olulise ja ebaolulise info leidmine. Teksti abil tegelaste iseloomustamine. Lõetud raamatust õpetaja abiga lühikokkuvõtte tegemine.

Keeleõpetus: häälimine, võrdleva hääldamise ja tiiviku abil 2-4 silbilistes sõnades häälikupikkuste muutmine, skeemidega häälikupikkuste märkimine. Enesekontrollioskuste arendamine abivahendite(skeemid, tiivikud, käeviiped) ja erinevate korrektuurharjutuste abil.

Kirjutamine: Korrektsete tähekujude kirjutamine, tähtede seostamine. Töö vormistamine (töö puhtus, käekirja lõetavus)

Ärakiirjajaharjutused kirjutamisvilumuse kujundamiseks. Tarbekirjade ja tekstide kirjutamine .Verifitseerimis- ja korrektuurharjutused,

IKT vahendite kasutamine: PowerPoint esitluste, erinevate tehniliste vahendite (lauaarvuti, tahvelarvuti, telefonid, puutetahvel) erinevate programmidega koostatud ülesannete, harjutuste lahendamine sõnavara laiendamiseks ja lausete moodustamine sõnavara, erinevate lausemallide kinnistamiseks.. Arvuti abil etteütluste ja loovtööde kirjutamine, teksti illustreerimine.

Lugemine ja kõnearendus

Õppetekstid valitakse vastavalt klassi õpilaste kõnepuude astmele ja lugemis-ja kirjutamisõskuste tasemele.

Lugemise õpitulemused läbi aasta

Õpilane

1. loeb õpitud teksti süntagmade kaupa ilmekalt kasutades sobivat intonatsiooni;
2. hoiab lugemisel järge;
3. mõistab kuulates või lugedes eakohase teksti sisu;

4. tunneb ära jutustuse, luuletuse, näidendi, muinasjutu, mõistatuse, vanasõna ja kirja;
5. töötab tekstiga eakohaste suuliste ja kirjalike juhiste alusel;
6. vastab suulistele ja kirjalikele küsimustele loetu kohta;
7. mõistab lihtsat plaani, tabelit, diagrammi ja kaarti;
8. loeb vähemalt 4 teost, kõneleb loetud raamatust;
9. teab nimetada mõnd lastekirjanikku ning tema teost.

Kõnearenduse õpitulemused läbi aasta

Õpilane

1. kuulab mõtestatult eakohast teksti, toimib sõnumi või juhendi järgi;
2. väljendab end arusaadavalt suhtlusolukordades: palub, küsib, selgitab, keeldub, vabandab, tänab. kasutab lauses õpitud keelendeid ja sõnavara ning sobivat intonatsiooni;
3. vastab küsimustele kasutades sobivalt täislauseid või lühivastuseid;
4. avaldab arvamust kuuldu, vaadeldu ja loetu kohta. põhjendab oma arvamust võimetekohaselt;
5. annab küsimuste toel arusaadavalt edasi õppeteksti, lugemispala, pildiraamatu, filmi ja teatrietenduse sisu, koostab kuuldu või loetu põhjal õpetaja abiga skeemi või kaardi;
6. jutustab pildi, pildiseeria, tugisõnade ja –lausete, märksõnaskeemi, küsimuste ning kava toel. mõtleb jutule uue alguse või lõpu;
7. leiab väljendumiseks lähedase ja vastandtäheendusega sõnu;
8. esitab luuletust peast;
9. koostab kutse, õnnitluse, teate ja e-kirja;
10. kirjutab võimetekohase pikkusega ümberjutustusi ja etteantud teemal jutukesi küsimuste, tugisõnade, joonistuse, pildi, pildiseeria, märksõnaskeemi või kava toel.

Läbivad teemad:

<i>Väärtused ja kõlblus</i> 1. Kool ja reeglid 2. Mina ja liiklus 3. Mina ja pere 4. Mina ja teised	<i>Elukestev õpe ja karjääri planeerimine</i> 1. Töökus ja abivalmidus 2. Õppimine 3. Ametid ja raha 4. Ekskursioonid ja õppekäigud	<i>Keskkond</i> 1. Mina ja loodus 2. Loomalood	<i>Kultuuriline identiteet</i> 1. Tähtpäevad eesti rahvakalendris (mardipäev, kadripäev, hingedepäev, jõulud, lihavõtted, jaanipäev) 2. Elu vanal ajal ja kaasaegne elu
<i>Aeg ja ajaarvamine</i>	<i>Teabekeskkond, infotehnoloogia</i>	<i>Tervis ja ohutus</i>	<i>Orienteerumine</i>

1. Aastaajad meie elus 2. Kalender 3. Kell ja kellaaeg 4. Aja planeerimine	<i>ja innovatsioon</i> 1. Interneti ja infotehnoloogiliste vahendite kasutamise võimalused 2. Netikett 3. Internet ja ohutus	1. Tervislikud eluviisid 2. Ohud kodus, koolis ja õues 3. Käitumine õnnetuse korral	1. Plaani lugemine ja koostamine 2. Kaart ja kaardi lugemine 3. Orienteerumine
---	---	---	--

Keeleõpetus

Läbivad õpitulemused aasta jooksul

Õpilane:

1. oskab loetavalt kirjutada kirjatähti ning neid sõnas siduda;
2. oskab muuta, määrata ning kirjas märkida häälikupikkusi veaohlikus kohas õpitud ulatuses ning rakendada kirjutamisel õpitud ortograafiareegleid;
3. kasutab õppetöös infotehnoloogilisi vahendeid nii info leidmiseks kui ka edastamiseks.

4.klass

Nädal	Õppesisu	Õpitulemused
1.	Kõnearenduslik teema: <u>Kool ja reeglid</u> Täishäälikute õigekiri <i>Lühike, pikk ja ülipikk täishäälik (a, e, i, o, u)</i> veaohlikus kohas suluta kaashääliku ees Häälik, täht, häälikurühmad, veaohlik koht sõnas Suur algustäht lause alguses ja nimedes	Läbiv õpitulemus esimese veerandi jooksul: <i>Oskab muuta, määrata ja kirjas märkida lühikest, pikka ja ülipikka täishäälikut kuni 4-silbilistes sõnades veaohlikus kohas skeemide abil (.Abiks käeviiped)</i> Eristab häälikut ja tähte, täis- ja kaashäälikut (sh suluta ja suluga kaashäälikut). Oskab sõnast leida veaohlikku kohta ning seda tähistada. Teab, et inimeste, loomade nimed algavad suure algustähga
2.	Kõnearenduslik teema: <u>Mina ja liiklus</u> <i>Lühike, pikk ja ülipikk täishäälik (a, e, i, o, u)</i> veaohlikus kohas suluta kaashääliku ees Tähestik Täishäälikuühend	Teab tähestikku peast. Oskab sõnu reastada tähestiku järjekorras. Oskab leida täishäälikuühendit ja seda õigesti kirjas märkida.
3.	Kõnearenduslik teema: <u>Mina ja pere</u> <i>Lühike, pikk ja ülipikk täishäälik (õ, ä, ö, ü)</i> veaohlikus kohas suluta kaashääliku ees	Eristab palvet, käsku ja hüüatust. Tunneb ära ja oskab iseseisvalt moodustada jutustavat lauset, küsi- ja hüüdlause. Teab lauselõpumärke ning oskab neid kasutada lähtuvalt lause tüübist.

	Jutustav lause ehk väitlause, küsilause, hüüdlause, lauselõpumärgid	
4.	Kõnearenduslik teema: <u>Mina ja teised</u> <i>Lühike, pikk ja ülipikk täishäälik veahtlikus kohas suluta kaashääliku ees</i> Väike algustäht õppeainete, ametite, kuude ja nädalapäevade nimetustes	Teab, et lause algab suure algustähega. Teab, et inimeste, loomade, riikide, maakondade, asulate, tänavate, jõgede, järvede, raamatute, ajalehtede ja saadete nimed algavad suure algustähega. Teab, et õppeainete, ametite, kuude ja nädalapäevade nimetustes kasutatakse väikest algustähte.
5.	Kõnearenduslik teema: <u>Töökus ja abivalmidus</u> <i>Lühike, pikk ja ülipikk täishäälik) veahtlikus kohas suluta kaashääliku ees</i> Sisseütleva käände lõpp –sse	Oskab moodustada küsimusi, mis algavad küsisõnadega <i>kellesse? millesse? kuhu?</i> Kirjutab sisseütlevas käandes sõna lõppu –sse.
6.	Kõnearenduslik teema: <u>Ametid ja rahad</u> <i>Lühike, pikk ja ülipikk täishäälik veahtlikus kohas suluta kaashääliku ees</i> Ühesilbiliste sõnade õigekiri Asesõnade (ma, sa, ta, me, te, nad, su, mu) õigekiri	Teab, et ühesilbilise sõna lõpus olev täishäälik kirjutatakse harilikult kahe tähega. Teab, milliste ühesilbiliste sõnade lõpus olev ülipikk täishäälik kirjutatakse ühe tähega.
7.	Kõnearenduslik teema: <u>Õppimine</u> <i>Lühike, pikk ja ülipikk täishäälik veahtlikus kohas suluta kaashääliku ees</i> Asesõnade (sul, mul, tal, sel, tol, kel) õigekiri	Teab, milliste ühesilbiliste sõnade lõpus olev ülipikk täishäälik kirjutatakse ühe tähega.
8.	Kõnearenduslik teema: <u>Mina ja loodus</u> Kaashäälikuühend Suluta kaashäälikute õigekiri <i>Lühike, pikk ja ülipikk suluta kaashäälik (l) veahtlikus kohas</i> Küsisõnade (kas? kes? kus? mis?) õigekiri	Oskab leida kaashäälikuühendit ja seda õigesti kirjas märkida. Läbivad õpitulemused teise veerandi jooksul: <i>Oskab muuta, määrata ja kirjas märkida lühikest, pikka ja ülipikka suluta kaashäälikut kuni 4-silbilistes sõnades veahtlikus kohas skeemide abil.</i> Teab, milliste ühesilbiliste sõnade lõpus olev ülipikk täishäälik kirjutatakse ühe tähega.
9.	Kõnearenduslik teema: <u>Loomalood</u> <i>Lühike, pikk ja ülipikk suluta kaashäälik (m) veahtlikus kohas</i> H sõna algul Silbitamine. Poolitamine.	Teab, milliste sõnade algusesse kirjutatakse h. Oskab võrrelda ja meelde jätta sõnu, mille tähendus sõltub h olemasolust sõna alguses (nt harutama-arutama). Teab peamisi silbitamise reegleid. Oskab silbitada kuni 5-silbilisi sõnu (sh häälikuühendiga sõnu). Teab kõiki poolitamise reegleid. Oskab sõnu õigesti poolitada. Teab, milliseid sõnu ei saa poolitada. Poolitab sõnu vihkus harjutuste kirjutamisel.

10.	Kõnearenduslik teema: <u>Loomalood</u> <i>Lühike, pikk ja ülipikk suluta kaashäälik (n)</i> <i>veahtlikus kohas</i> I ja j õigekiri	Teab peamisi i ja j õigekirjareegleid. Oskab i ja j kirjas õigesti märkida.
11.	Kõnearenduslik teema: <u>Sügiseseid tähtpäevi</u> <i>Lühike, pikk ja ülipikk suluta kaashäälik (r)</i> <i>veahtlikus kohas</i> Nimisõnad. Ainsus ja mitmus.	Leiab lausest esemeid, olendeid, nähtusi märkivaid sõnu. Oskab kirjutada õigesti mitmuse nimetava käände tunnust.
12.	Kõnearenduslik teema: <u>Elu vanal ajal ja kaasaegne elu</u> <i>Lühike, pikk ja ülipikk suluta kaashäälik (s)</i> <i>veahtlikus kohas</i> Omadussõnad.	Oskab nimisõnade juurde leida sobivaid omadussõnu.
13.	Kõnearenduslik teema: <u>Elu vanal ajal ja kaasaegne elu</u> <i>Täishäälik ja suluta kaashäälik veahtlikus kohas</i> Liitlause, Koma sidesõnade et, sest, aga, kuid, siis ees	Oskab liitlauseid liita ja moodustada liitlauseid kasutades sobivat sidesõna. Teab, milliste sidesõnade ette kirjutatakse koma. Kasutab iseseisval kirjutamisel komasid õigesti.
14.	Kõnearenduslik teema: <u>Jõulud</u> <i>Täishäälik ja suluta kaashäälik veahtlikus kohas</i> Sidesõnad, mis ei vaja koma	Teab, milliste sidesõnade ette ei kirjutata koma. Kasutab iseseisval kirjutamisel komasid õigesti.
15.	Kõnearenduslik teema: <u>Jõulud</u> <i>Täishäälik ja suluta kaashäälik veahtlikus kohas</i> Koma loetelus	Teab, mis on loetelu. Oskab koostada loetelu. Kirjutab loetelus sõnade vahele komad.
16.	Kõnearenduslik teema: <u>Aastaajad meie elus</u> Suluga kaashäälikute õigekiri <i>P hääliku pikkused veahtlikus kohas skeemide</i> <i>1,2,3 ulatuses</i> Sulghäälik oma- ja võõrsõnade alguses	Läbivad õpitulemused teise poolaasta jooksul: <i>Oskab muuta, määrata ja kirjas märkida suluga kaashäälikute pikkuseid kuni 4-silbilistes sõnades veahtlikus kohas skeemi abil.</i> Kirjutab eesti keele omasõnade algusesse k, p või t. Oskab tuntumate võõrsõnade algusesse kirjutada g, b või d.
17.	<i>P hääliku pikkused veahtlikus kohas skeemide</i> <i>1,4,5 ulatuses</i> Suluga kaashäälik oma- ja võõrsõnade alguses	Kirjutab eesti keele omasõnade algusesse k, p või t. Oskab tuntumate võõrsõnade algusesse kirjutada g, b või d.

18.	<i>P hääliku pikkused veahtlikus kohas skeemide 1,2,3,4,5 ulatuses</i> K,p,t s ja h kõrval	Kirjutab tavaliselt s-i ja h-i kõrvale tugeva suluga kaashääliku. Teab ka mõnd erandit, kus peab kirjutama s-i kõrvale nõrga tähe.
19.	<i>T hääliku pikkused veahtlikus kohas skeemide 1,2,3 ulatuses</i> Olevik, tegusõna pöördelõpud	Oskab tegusõna olevikus pöörata. Oskab tegusõna pöördelõppe õigesti kirjutada.
20.	<i>T hääliku pikkused veahtlikus kohas skeemide 1,4,5 ulatuses</i> Minevik, tegusõna pöördelõpud	Oskab tegusõna minevikus pöörata. Oskab tegusõna pöördelõppe õigesti kirjutada.
21.	Kõnearenduslik teema: <u>Interneti ja infotehnoloogiliste vahendite kasutamise võimalused</u> <i>T hääliku pikkused veahtlikus kohas skeemide 1,2,3,4,5 ulatuses</i> Olevik ja minevik, tegusõna pöördelõpud	Oskab tegusõna olevikus ja minevikus pöörata. Oskab tegusõna pöördelõppe õigesti kirjutada.
22.	<i>K hääliku pikkused veahtlikus kohas skeemide 1,2,3 ulatuses</i> Olevik ja minevik, tegusõna pöördelõpud	Oskab tegusõna olevikus ja minevikus pöörata. Oskab tegusõna pöördelõppe õigesti kirjutada.
23.	Kõnearenduslik teema: <u>Internet ja ohutus</u> <i>K hääliku pikkused veahtlikus kohas skeemide 1,4,5 ulatuses</i> Kaasaütleva käände lõpp (-ga)	Oskab moodustada küsimusi, mis algavad küsisõnadega <i>kellega? millega?</i> Teab, et kaasaütlevas käändes oleva sõna lõppu kirjutatakse –ga.
24.	<i>K hääliku pikkused veahtlikus kohas skeemide 1,2,3,4,5 ulatuses</i> Ilmaütleva käände lõpp (-ta)	Oskab moodustada küsimusi, mis algavad küsisõnadega <i>kelleta? milleta?</i> Teab, et ilmaütlevas käändes sõna lõppu kirjutatakse –ta.
25.	<i>Suluga kaashäälikute pikkused veahtlikus kohas 5 skeemi ulatuses</i> Kaasa- ja ilmaütleva käände lõpud (-ga, -ta)	Oskab moodustada küsimusi, mis algavad küsisõnadega <i>kelleta? milleta?</i> Teab, et kaasaütlevas käändes oleva sõna lõppu kirjutatakse –ga. Teab, et ilmaütlevas käändes sõna lõppu kirjutatakse –ta.
26.	<i>Suluga kaashäälikute pikkus veahtlikus kohas kõigi 6 skeemi järgi</i> Nimisõna, tegusõna, omadussõna	Teab, mis on nimi-, omadus- ja tegusõna, oskab neid tekstist leida ning märgistada. Oskab leida nimisõna juurde sobivat omadussõna ja vastupidi. Oskab nimisõna juurde leida sobivat tegusõna. Oskab moodustada küsimusi, mille vastuseks on nimi-, omadus või tegusõna.

27.	<i>Suluga kaashäälikute pikkused veaohlikus kohas 6 skeemi ulatuses</i> Nimisõna, tegusõna, omadussõna	Teab, mis on nimi-, omadus- ja tegusõna, oskab neid tekstist leida ning märgistada. Oskab leida nimisõna juurde sobivat omadussõna ja vastupidi. Oskab nimisõna juurde leida sobivat tegusõna. Oskab moodustada küsimusi, mille vastuseks on nimi-, omadus või tegusõna.
28.	<i>Suluga kaashäälik täishäälikuühendi järel</i> Liitsõna	Oskab määrata ning õigesti kirjutada suluga kaashääliku pikkuse sõnas täishäälikuühendi järel. Tunneb ära liitsõna. Oskab etteantud piltide või sõnade toel moodustada ja õigesti kirjutada liitsõnu. Teab sõnade liitmise reegleid. Teab, et sõnade liitmisel võib sõna tähendus muutuda (nt lapse põlv/lapsepõlv).
29.	<i>Suluga kaashäälik kaashäälikuühendis</i> Liitsõna	Oskab määrata ning õigesti kirjutada suluga kaashääliku pikkuse sõnas kaashäälikuühendis. Tunneb ära liitsõna. Oskab etteantud piltide või sõnade toel moodustada ja õigesti kirjutada liitsõnu. Teab sõnade liitmise reegleid. Teab, et sõnade liitmisel võib sõna tähendus muutuda (nt lapse põlv/lapsepõlv).
30.	<i>Suluga kaashäälikute pikkuste kordamine</i> Antonüümid	Teab, mis on antonüümid. Oskab leida või nimetada sõnale vastavat antonüümi.
31.	Kõnearenduslik teema: <u>Plaani lugemine ja koostamine</u> <i>Suluga kaashäälikute pikkuste kordamine</i> Sünonüümid	Teab, mis on sünonüümid. Oskab leida või nimetada sõnale vastavaid sünonüüme.
32.	Kordamine <i>Häälikute pikkuste kordamine</i> Õpitud ortograafiareeglite kordamine	Oskab muuta, määrata ja kirjutada häälikute pikkuseid õpitud ulatuses. Rakendab õpitud ortograafiareegleid kirjutamisel. Teab ja kasutab õpitud mõisteid oma kõnes.
33.	Kõnearenduslik teema: <u>Kaart ja kaardi lugemine</u> <i>Häälikute pikkuste kordamine</i> Õpitud ortograafiareeglite kordamine	
34.	Kõnearenduslik teema: <u>Orienteerumine</u> <i>Häälikute pikkuste kordamine</i> Õpitud ortograafiareeglite kordamine	
35.	Kõnearenduslik teema: <u>Ekskursioon</u> <i>Häälikute pikkuste kordamine</i> Õpitud ortograafiareeglite kordamine	

Õpitulemused 4. klassis

Õpilane

Lugemine

1. loeb õpitud teksti süntagmade kaupa kasutades sobivat intonatsiooni. püüab ilmekalt lugeda;
2. hoiab lugemisel järge;
3. mõistab kuulates või lugedes eakohase teksti sisu;
4. tunneb ära jutustuse, luuletuse, näidendi, muinasjutu, mõistatuse, vanasõna ja kirja;
5. töötab tekstiga eakohaste suuliste ja kirjalike juhiste alusel;
6. vastab suulistele ja lihtsamatele kirjalikele küsimustele loetu kohta;
7. mõistab lihtsat plaani, tabelit, diagrammi ja kaarti;
8. loeb vähemalt 4 teost, kõneleb loetud raamatust;
9. teab nimetada mõnd lastekirjanikku.

Kõnearendus

9. kuulab mõtestatult eakohast teksti, toimib sõnumi või juhendi järgi;
10. väljendab end arusaadavalt suhtlusolukordades: palub, küsib, selgitab, keeldub, vabandab, tänab;
11. vastab küsimustele kasutades sobivalt täislauseid või lühivastuseid;
12. avaldab arvamust kuuldu, vaadeldu ja loetu kohta;
13. annab küsimuste toel arusaadavalt edasi õppeteksti, lugemispala, pildiraamatu, filmi ja teatrietenduse sisu, koostab kuuldu või loetu põhjal õpetaja abiga skeemi või kaardi;
14. jutustab pildi, pildiseeria, tugisõnade ja –lausete, märksõnaskeemi, küsimuste ning kava toel;
15. leiab väljendumiseks lähedase ja vastandtäheendusega sõnu;
16. esitab luuletust peast.

Keeleõpetus

1. kasutab kirjutamisel õigeid tähekujusid ja –seoseid ning kirjutab loetava käekirjaga;
2. kirjutab tahvliilt ja õpikust õigesti ära, paigutab teksti korrektselt paberile, vormistab vihiku või õpilaspäeviku nõuetekohaselt;
3. eristab häälikut ja tähte, täis- ja kaashäälikut, häälikuühendit, silpi, sõna, lauset;
4. teab võõrtähtedega tähestikku peast, kasutab lihtsamat sõnastikku ja koostab loendeid tähestikjärjestuses;
5. kirjutab suure algustähega lause alguse, inimese- ja loomanimed ning õpitud kohanimed;
6. kirjutab väikse algustähega õppeainete, ametite, kuude, nädalapäevade nimetused;
1. silbitab ja poolitab kuni 4-silbilisi sõnu;
2. piiritleb lause ja paneb sellele sobiva lõpumärgi;

3. märgib kirjas õigesti käänd- ja pöörsõnade õpitud lõppe ning tunnuseid;
4. kirjutab õigesti ase- ja küsisõnu (*ma, sa, ta, me, te, nad, kes, mis, kas, kus*);
5. märgib õpitud sõnades õigesti täis- ja kaashäälikuühendit;
6. kirjutab õpitud oma ja võõrsõnade algusesse õigesti sulghääliku;
7. kirjutab sõnas õigesti *i* ja *j* (va võõrsõnad ja tegijanimi);
8. kirjutab õpitud sõnade algusesse õigesti *h*;
9. märgib õigesti koma loetelus ja sidesõnade *et, sest, aga, siis, kui* ette;
10. teab sidesõnu, mis ei nõua koma;
11. kirjutab *s-i* ja *h-i* kõrvale *k, p, t*. teab mõnd erandlikku sõna;
12. eristab lühikesi, pikki ja ülipikki täis- ja suluta kaashäälikuid, märgib kirjas õigesti nende pikkusi;
13. kirjutab etteütlemise järgi sisult tuttavat teksti ning kontrollib kirjutatut näidise järgi (umbes 30-40 sõna).

Õpitulemused I kooliastme lõpuks

Õpilane:

1. kuulab mõtestatult eakohast teksti; töötab tekstiga õpetaja juhiste alusel;
2. mõistab suulisi ja kirjalikke küsimusi ning vastab nendele; kasutab kõnes ja kirjas sobivalt lühivastuseid ning terviklauseid;
3. kirjeldab eesmärgipäraselt eset, olendit ja olukorda; jutustab endast ning oma lähiümbruses toimunut;
4. loeb õpitud teksti selgelt, ladusalt, õigesti ning mõistmisega; mõistab muu hulgas lihtsat plaani, tabelit, diagrammi ja kaarti;
5. loeb eakohast ilu- ja aimekirjandust;
6. jutustab ja kirjutab küsimuste, pildi, pildiseeria, märksõnade või kava toel;
7. kirjutab õpitud keelendite piires õigesti; kasutab kirjutades õigeid tähekujusid ja –seoseid ning kirjutab loetava käekirjaga;
8. hangib otstarbekohast teavet eri allikatest; kasutab eakohaseid sõnaraamatuid.

Eesti keel II kooliastmes

Sissejuhatus

Eesti keele õpetamise põhiliseks eesmärgiks on korrigeerida õpilaste kõne- ja üldise arengu taset, saavutada eesti keele valdamine nii suulises kui kirjalikus kõnes, mis võimaldaks neil omandada põhikooli riikliku õppekava nõudmisi kõikides õppeainetes.

Eesti keele hea valdamine loob eeldused eesti kultuuri tundmaõppimiseks ja väärtustamiseks ning hõlbustab teiste õppeainete õppimist. Inimese suhtlemisel ümbritseva maailmaga on kesksel kohal teabevahetus, sealhulgas nii teiste inimeste arusaamade ja suhtumiste tunnetamine kui ka

oma hinnangute ja suhtumiste väljendamine. Teabevahetuse ja inimsuhtlemise kandjateks üldisemas mõttes on suulised, kirjalikud ja pildilised tekstid.

Kõnepuudega laste kommunikatiivsete oskuste arendamisel on oluline suuliste ja kirjalike tekstide mõistmise õpetamine. Suhtlemisoskuse arendamine sisaldab teadmiste andmist suhtlemise strateegiast ja taktikast ning praktilisest harjutamisest. Teadmiste allikaks on igapäevased suhtlemissituatsioonid ja ilukirjandustekstid.

5 .klassis toimuvad veel eraldi tunnid emakeele osaoskuste õpetamiseks: keeleõpetus, lugemine/kirjandus ja kõnearendus. Jätkub lugemistehnika, lugemise õigsuse ja ladususe arendamine arvestades õpilasele individuaalselt sobivat lugemistempot, teadliku lugemisoskuse arendamine, (valiklugemine, temaatiline lugemine), teksti sisu mõistmise arendamine, mõttelünkade tuletamis- ja sõnastusoskuse kujundamine. Teises kooliastmes on suurem rõhk uue teabe otsimine tekstist, järeldamisoskuse arendamine, tekstides väljendatu oma sõnadega põhjendamine, peamõtte mõistmine ja sõnastamine, tekstides väljendatu ümbersõnastamine; tekstide taastamine etteantud tugilausete, sõnaühendite ja -sõnade alusel. Oluline osa on erinevate mitmeosaliste tööjuhendite lugemise, mõistmise ja nende järgi tegutsemise harjutamisel.

Kõne arengu ja puuete korrigeerimise tempo võib olla igal õpilasel väga erinev, sõltudes kõnepuude olemusest ja sügavusest, logopeedilise ravi alustamise ajast, lapse üldine intellektuaalne võimekusest. Oluline on selgitada välja iga õpilase potentsiaalne arenguvald ja õpetada selle piirides, reguleerida raskusastet iga konkreetse lapse osaoskusi arvestades.

Suurel osal kõnepuudega lastest ei automatiseeru häälikupikkuste määramisoskus ja õigekiri veel I koolastme lõpuks ja see töö jätkub II kooliastmes. Seda tuleb harjutada küllalt suures mahus. Sügavamate kirjutamisraskuste puhul võib veel II koolastmes tõsisemaid raskusi valmistada häälikupikkuste õigekiri kõigis häälikurühmades.. Töö tulemuslikkust suurendab aineõpetaja ja logopeedi koostöö ning sarnaste võtete ja meetodite rakendamine lapse toetamisel.

6. ja 7. klassis on tunnid eesti keel ja kirjandus, kuid kõnepuudega õpilaste eripära arvestades tegeldakse ikkagi süsteemselt kõigi osaoskuste arendamisega ning kõnearenduse valdkond on eraldi välja toodud kirjanduse õppekava juurde, kuid samade osaoskuste arendamine toimub ka eesti keele tundides. Kirjandus- ning keeleõpetuse tunnid on omavahel seotud. Kõnepuudega õpilaste erivajadusi arvestades arendatakse spetsiaalsete harjutustega nii suulist kui kirjalikku väljendusoskust. Funktsionaalse lugemisoskuse arendamine algab sõnavara laiendamisest, mida tehakse igas tunnis kogu koolipäeva vältel mitmekülgsete näitmaterjalide toel, IT vahendite kaasabil, selgituste, näitemängude ning vestlustega. Kõneliste kogemuste suurenemisel arenevad oskused vastata küsimustele, moodustada küsimusi, töötada lünk- ja deformeeritud tekstidega, piltidega, koostada kirjeldusi ning arendada vestlust.

Töö tempo ja materjali valikul arvestatakse õpilase suulise ja kirjaliku kõne taset ning juba omandatud oskusi ja teadmisi. Jätkatakse tekstide lihtsustamist, materjalide koostamisel ja nendega töötamisel arvestatakse lugemisraskustega õpilaste eripära ja vajadusi.

Avatud õpetus annab õpetajale võimaluse valida õppekavas materjali käsitlemise järjekorda, ulatust ja aega vastavalt õpilase kõnelistele erivajadustele ja erikooli tuleku ajale. Nii oleneb õpilase erikooli tuleku ajast ja kõnepuude raskusastmest, mil määral on vaja tegelda

häälikupikkuste diferentseerimisega või lugemistehnika arendamisega. Eriõppe käigus on õpilane pidevalt tähelepanu keskpunktis, saades vajaliku kindlustunde õpiharjumuste kujundamiseks.

II kooliastmes valib õpetaja õppesisus toodud teema käsitlemise tundide arvu ning märgib selle oma töökavasse. Sel juhul tuleb arvestada klassi õpilaste lugemis- ja kõne osaoskuste taset ning puude raskust.

5.klass

Keeleõpetus

4 tundi nädalas

Tundide arv	Õppesisu	Õppetegevused	Õpitulemused
2	Üldteemad Eesti keel teiste keelte seas. Teised Eestis kõneldavad keeled.	Kaasõpilase ja õpetaja eesmärgistatud kuulamine. Suuline arvamuse avaldamine ja vestlus etteantud teema piires, vastulausele reageerimine ning seisukohast loobumine. Küsimustele vastamine. Väite põhjendamine. Arvamuse avaldamine, põhjendamine paaris- või rühmatöö ajal ning kõnejärg. Kaaslase täiendamine ja parandamine.	Õpilane 1. omab üldteadmisi Eestis kõneldavate keelte osas; 2. teab mis keelt räägitakse Eesti naaberriikides;
60	Häälikuõpetus ja õigekiri Tähestikuline järjekord. Täis- ja kaashäälikud. Suluga ja suluta häälikud. <i>h</i> õigekiri. <i>i</i> ja <i>j</i> -i õigekiri. Täis- ja kaashäälikuühend. Kaashäälikuühendi õigekiri (v.a erandjuhud) Silbitamine ja poolitamine (ka liitsõnades); Õppetegevuses vajalike võõrsõnade	Kaasõpilase ja õpetaja eesmärgistatud kuulamine. Kuuldu põhjal tegutsemine, kuuldude hinnangu andmine. <u>Suuline ja kirjalik harjutamine.</u> Arvamuse avaldamine, põhjendamine paaris- või rühmatöö ajal ning kõnejärg. Kaaslase täiendamine ja parandamine. Kaasõpilaste töödele hinnangu andmine ja tunnustuse avaldamine.	Õpilane 1. oskab sõnu tähestikuliselt järjestada, muuhulgas ka ühesuguste algussilpidega sõnu; 2. oskab kirjas õigesti märkida häälikupikkust (eelneva suulise analüüsi toel), <i>i</i> ja <i>j</i> , sõnaalgulist <i>h</i> -d, õpitud sõnades; 3. märgib kirjas õigesti häälikuühendeid, oskab rakendada kaashäälikuühendi põhireegleid, tunneb õigekirja õpitu piires;

	tähendus, hääldus ja õigekiri. Võõrtähed ja –häälikud, <i>f</i>-i ja <i>š</i> õigekiri. Sulghäälik võõrsõna algul Õigekirja kontrollimine sõnaraamatutest (nii raamatust kui ka veebivariandist).		4. oskab sõnu silbitada ja poolitada; 5. kirjutab sulghääliku oma- ja võõrsõnade algusesse õigesti, kirjutab õigesti lihtsamad sõnad, milles on <i>f</i> või <i>s</i>; 6. oskab kasutada ÕS-i või veebilehte www.eki.ee.
20	Sõnavaraõpetus Kirjakeelne ja argikeelne sõnavara, uudissõnad, murdesõnad, släng. Sünonüümid. Antonüümid. Mitmetähenduslike, lähedase ja vastandliku tähendusega sõnade kasutamine. Sõnavaliku täpsus erinevates tekstides. Liitsõnamoodustus: täiend- ja põhiosa, liitsõna tähendusvarjund. Liitsõna ja liitega sõna erinevused. Liitsõnade õigekiri. Sagedamini esinevate võõrsõnade tähendus. Igapäevaste võõrsõnade asendamine omasõnadega ja vastupidi. Sõnavara avardamine ja täpsustamine. Sõna tähenduse leidmine sõnaraamatutest (nii raamatu- kui ka veebivariandi t).	Keelekasutus erinevates suhtlusolukordades: koolis, avalikus kohas, eakaaslaste ja täiskasvanutega suheldes, suulises kõnes ning kirjalikus tekstis. Kaasõpilase ja õpetaja eesmärgistatud kuulamine. Kuuldu põhjal tegutsemine, kuuldule hinnangu andmine. <u>Suuline ja kirjalik harjutuste sooritamine.</u> Arvamuse avaldamine, põhjendamine paaris- või rühmatöö ajal ning kõnejärg. Kaaslase täiendamine ja parandamine. Kaasõpilaste töödele hinnangu andmine ja tunnustuse avaldamine. Klassivestlus, diskussioon.	Õpilane 1. teab või oskab vajadusel ning õpetaja abil sõnastikust leida oma- ja võõrsõnade, uudissõnade ja murdesõnade, tähendust ja õigekirjutust; 2. oskab leida sünonüüme valiksõnade seast ja neid tekstis korduste vältimiseks kasutada; 3. oskab leida antonüüme; 4. oskab kõnes kasutada mitmetähenduslikke, lähedase ja vastandliku tähendusega sõnu; 5. tunneb ära liitsõna, oskab liitsõnu moodustada ja kõnes eesmärgipäraselt kasutada ja õigesti kirjutada; 6. eristab liitega sõna liitsõnast; 7. mõistab sagedamini esinevate võõrsõnade tähendust, oskab asendada igapäevased võõrsõnad omasõnadega ja vastupidi; 8. oskab kasutada ÕS-i või veebilehte www.eki.ee;

30	Vormiõpetus ja õigekiri Sõnaliigid: tegusõnad, käandsõnad ja muutumatud sõnad. Tegusõna. Tegusõna ajad: olevik, lihtminevik. Jaatava ja eitava kõne kasutamine. Tegusõna pööramine ainsuses ning mitmuses. Tegusõna oleviku- ja minevikuvormi kasutamine tekstis. Käandsõna. Käandsõnade liigid: nimisõna, omadussõna, arvsõna, asesõna. Ainsus ja mitmus. Nimisõnade kokku- ja lahkukirjutamine. Omadussõnade võrdlusastmed. Võrdlusastmete kasutamine. Arvsõnade õigekiri.	Keelekasutus erinevates suhtlusolukordades: koolis, avalikus kohas, eakaaslaste ja täiskasvanutega suheldes, suulises kõnes ning kirjalikus tekstis. Kaasõpilase ja õpetaja eesmärgistatud kuulamine. Kuuldu põhjal tegutsemine, kuuldude hinnangu andmine. Suuline arvamused avaldus ja vestlus etteantud teema piires, vastulausele reageerimine ning seisukohast loobumine. Küsimustele vastamine. Väite põhjendamine. <u>Suuline ja kirjalik harjutuste sooritamine.</u> Arvamuse avaldamine, põhjendamine paaris- või rühmatöö ajal ning kõnejärg. Kaaslase täiendamine ja parandamine.	Õpilane 1. oskab esitada sõnavormi kohta küsimust (vajadusel kontekstist lähtuvalt); 2. tunneb tekstist ära nimi-, omadus-, arv- ning tegusõnad; 3. pöörab tegusõnu olevikus; moodustab ainsust ja mitmust, olevikku ja minevikku; 4. oskab õigesti kasutada õpitud käände- ja pöörded, ainsust ja mitmust, olevikku ja minevikku; 5. oskab kirjas õigesti märkida käändelõppe (-sse, -st, -lt, -ta, -ga) ja pöördelõppe (-b, -d, -te, -vad); 6. oskab kasutada omadussõnade keskvärret ja <i>kõige</i>-ülivõrret; 7. oskab nimisõna kokku- ja lahkukirjutust tüüpjuhtumil; 8. oskab arvsõna kokku- ja lahkukirjutust tüüpjuhtumil (-teist, -kümme, -sada eelnevaga kokku).
20	Lauseõpetus ja õigekiri Lause. Alus ja öeldis. Lause laiendamise lihtsamaid võimalusi. Korduvate lauseliikmete kirjavahemärgistamine koondlauses. Koondlause kasutamine tekstis. Lihtlause. Lihtlause kirjavahemärgid. Küsi-, väit- ja hüüdlause lõpumärgid ning	Keelekasutus erinevates suhtlusolukordades: koolis, avalikus kohas, eakaaslaste ja täiskasvanutega suheldes, suulises kõnes ning kirjalikus tekstis. Kaasõpilase ja õpetaja eesmärgistatud kuulamine. Kuuldu põhjal tegutsemine,	Õpilane 1. oskab määrata lauseosi (alust ja öeldist); 2. oskab lauseid laiendada; 3. tunneb ära ja oskab moodustada küsi- väit- ja hüüdlause(t), valib lausete lõpu õige lauselõpumärgi;

	kasutamine. Liitlause. Lihtlauseste sidumine liitlauseks. Sidesõnaga ja sidesõnata liitlause. Kahe järjestikuse osalausega liitlause kirjavahemärgistamine. Otsekõne ja saatelause. Saatelause otsekõne ees, keskel ning järel. Otsekõne kirjavahemärgid. Otsekõne kasutamise võimalusi. Üte ja selle kirjavahemärgid.	kuuldule hinnangu andmine. <u>Suuline ja kirjalik harjutuste sooritamine;</u> Arvamuse avaldamine, põhjendamine paaris- või rühmatöö ajal ning kõnejärg. Kaaslase täiendamine ja parandamine. Kaasõpilaste töödele hinnangu andmine ja tunnustuse avaldamine. Klassivestlus, diskussioon.	4. oskab moodustada ja kirjavahemärgistada lausemallide toel lihtlauseid, sh koondlauseid (v.a kooloni ja sidekriipsu kasutamine) ja lihtsamaid liitlauseid; 5. oskab siduvaid sõnu õpitu piires õigesti lauses kasutada; 6. oskab otsekõnet ja ütet kirjavahemärgistada lausemallide toel (saatelause otsekõne ees);
8	Muud õigekirjateemad Algustäheõigekiri: nimi, nimetus ja pealkiri. Isiku- ja kohanimed. Üldkasutatavad lühendid. Lühendite õigekiri. Lühendite lugemine.	Keelekasutus erinevates suhtlusolukordades: koolis, avalikus kohas, eakaaslaste ja täiskasvanutega suheldes, suulises kõnes ning kirjalikus tekstis. Kaasõpilase ja õpetaja eesmärgistatud kuulamine. Kuuldu põhjal tegutsemine, kuuldule hinnangu andmine. Suuline arvamusavaldus ja vestlus etteantud teema piires, vastulausele reageerimine ning seisukohast loobumine. Küsimustele vastamine.. Väite põhjendamine. <u>Suuline ja kirjalik harjutuste sooritamine.</u>	Õpilane 1. eristab nime ja nimetust, kirjutab suure algustähega isiku ja kohanimed ja väikese algustähega õppeainete, kuude, nädalapäevade, ilmakaarte nimetused, oskab kirjutada õigesti pealkirju; 2. teab ja oskab kasutada tavalühendeid.

Õpitulemused 5. klassis

Õpilane

1. tunneb eesti keele häälikusüsteemi, sõnaliikide tüüpuhte ja lihtvormide kasutust ning järgib eesti õigekirja aluseid ja õpitud põhireegleid;
2. moodustab ning kirjavahemärgistab lihtlauseid, sh koondlauseid ja lihtsamaid liitlauseid;

3. kontrollib õigekeelsussõnaraamatust sõna tähendust ja õigekirja;
4. rakendab omandatud keeleteadmisi tekstiloomes ning tekste analüüsides ja hinnates.

5.klass

Lugemine ja kõnearendus

4 tundi nädalas: 2 tundi lugemist, 2 tundi kõnearendust

Tundide arv	Õppesisu	Õppetegevused	Õpitulemused
35	<u>Lugemine ja kuulamine</u>	Lugemistehnika arendamine, häälega ja hääleta lugemine, pauside, tempo ja intonatsiooni jälgimine; lugemist hõlbustavad võtted. Oma lugemise jälgimine ning lugemisoskuse hindamine. Tööjuhendi lugemine. Tarbe- ja õppetekstide mõtestatud lugemine (reegel, tabel, skeem, kaart jm). Kaasõpilase ja õpetaja eesmärgistatud kuulamine. Kuuldude hinnangu andmine. Õpetaja ettelugemise järel oluliste mõistete ja seoste leidmine. Kuuldud tekstist lühikokkuvõtte sõnastamine. Kuuldud teabe rühmitamine skeemi või märksõnade alusel. Tekstides fakti ja fantaasia eristamine. Trükistes (raamat, ajaleht, ajakiri) orienteerumine ning sealt vajaliku teabe leidmine. Huvipakkuva raamatu iseseisev lugemine. Loetud raamatu tutvustamine klassikaaslastele, loetule hinnangu andmine. Tekstiliikide eristamine: <i>jutustus, muinasjutt, luuletus, näidend, vanasõna, kõnekäänd, kiri.</i> Ilukirjandus: <i>kunstmuinasjutt, tõsielujutt eakaaslastest, ilu- ja aimekirjandus loomadest, seiklusjutt, näidend, rahvaluule, värsslugu, vanasõnad, kõnekäänud.</i>	Õpilane: 1. loeb eakohast teksti ladusalt ja mõtestatult; 2. mõistab lihtsat plaani, tabelit, diagrammi, kaarti; 3. kuulab mõtestatult eakohast teksti, toimib saadud sõnumi või juhendite järgi; 4. otsib teavet tundmatute sõnade kohta, teeb endale selgeks nende tähenduse; 5. kasutab sõnastikke ja teatmeteoseid; 6. on läbi lugenud vähemalt neli eakohast raamatut; 7. tutvustab loetud kirjandusteose sisu ja tegelasi ning kõneleb loetust; 8. tunneb ära jutustuse, luuletuse, näidendi, muinasjutu, mõistatuse, vanasõna, kõnekäänu, kirja.

30	<u>Jutustamine</u>	Jutustus pildi või pildiseeria põhjal, küsimuste, skeemi, kaardi või kava toel, fantaasialugu, kirjeldus, seletus, tarbetekstid (juhend, teade), ajakirjandustekstid (uudis, intervjuu, pildi allkiri, kuulutus, reklaam). Ümberjutustamine ja ümberjutustuse kirjutamine: tekstilähedane, kokkuvõtlik, valikuline, kavapunktide järgi, märksõnade ja küsimuste toel. Aheljutustamine. Loo ümberjutustamine uute tegelaste ja sündmuste lisamisega. Loetu ja kuuldu põhjal jutustamine, kirjeldamine. Eseme, olendi, inimese kirjeldamine. Iseloomulike tunnuste esitamine. Loetule, nähtule või kuuldule hinnangu andmine nii kirjalikult kui ka suuliselt. Lavastuse, kuuldud proosa-, luuletekstide sisu ümberjutustamine.	Õpilane: 1. jutustab tekstilähedaselt, kokkuvõtlikult kavapunktide järgi, märksõnaskeemi ja küsimuste toel; 2. jutustab ja kirjutab loetust ning läbielatud sündmusest; 3. kirjeldab eesmärgipäraselt eset, olendit, inimest;
30	<u>Teksti tõlgendamine, analüüs ja mõistmine</u>	Tekstide võrdlemine etteantud ülesande piires. Sõna, lause ning teksti sisu mõistmine. Kujundliku keelekasutuse mõistmine. Teksti sisu ennustamine pealkirja, piltide, üksiksõnade jm alusel. Enne lugemist teemakohaste teadmiste ja kogemuste väljaselgitamine, oma küsimuste esitamine ning uute teadmiste vastu huvi äratamine (mida tean, mida tahaksin teada). Kirjandusteksti süžee, sündmuste toimumise koht, aeg ja tegelased. Sündmuste järjekord. Arutlemine tekstis käsitletud teema üle. Tegelaste käitumise motiivide analüüs. Oma arvamus sõnastamine ja põhjendamine. Küsimustele vastamine tekstinäidetega või oma	Õpilane: 1. annab lühidalt edasi kuuldu sisu; 2. väljendab end suhtlusolukordades selgelt ja arusaadavalt koolis, avalikus kohas, eakaaslastega, täiskasvanutega suheldes; 3. esitab kuuldu ja nähtu kohta küsimusi; 4. väljendab oma arvamust, annab infot edasi võimalikult selgelt ja ühemõtteliselt; 5. leiab paaris- või rühmatöös vastuseid lihtsamatele probleemülesannetele suuliselt või kirjalikult; 6. vastab teksti põhjal koostatud küsimustele tekstinäidete või oma sõnadega, koostab teksti kohta küsimusi; 7. leiab teksti peamõtte;

		sõnadega. Töö tekstiga: tundmatute sõnade tähenduse selgitamine, märkmete tegemine loetu põhjal, märksõnaskeemi, küsimuste koostamine. Loetava kohta kava, skeemi koostamine. Rollimäng. Dramatiseering. Luuletuse sisu eripära määramine; riimide leidmine ja loomine, riimuvate sõnade toel värsside loomine.	8. kirjeldab teksti põhjal sündmuste toimumise kohta ja tegelasi; 9. leiab tekstist vajalikku infot.
15	<u>Esitamine</u>	Esitamise eesmärgistamine (miks, kellele, mida). Esitamiseks kohase sõnavara, tempo, hääletugevuse ja intonatsiooni valimine; õige hingamine ja kehahoid. Luuletuse ja proosateksti mõtestatud esitamine (meeleolu, laad).	Õpilane esitab peast luuletuse või rolliteksti;
30	<u>Kirjutamine, loovtööd</u>	Ümberjutustamine ja ümberjutustuse kirjutamine: tekstilähedane, kokkuvõtlik, valikuline kavapunktide järgi, märksõnade ja küsimuste toel. Loo ümberjutustamine uute tegelaste ja sündmuste lisamisega. Protsesskirjutamine eakohasel tasemel: kirjutamiseks valmistumine (märksõnad, mõtteskeem, sündmuste kaart, pilt, rollimäng jne), teksti eri versioonide kirjutamine, oma töö viimistlemine, vormistamine.	Õpilane: 1. jutustab tekstilähedaselt, kokkuvõtlikult kavapunktide järgi, märksõnaskeemi ja küsimuste toel; 2. jutustab ja kirjutab loetust ning läbielatud sündmusest; 3. kirjeldab eesmärgipäraselt eset, olendit, inimest; 4. kirjutab nii koolis kui ka igapäevaelus käsitsi ja arvutiga eakohaseid tekste vastavalt kirjutamise eesmärgile ja adressaadile; 5. kirjutab eakohase pikkusega loovtöid (k.a ümberjutustusi) küsimuste, pildi, pildiseeria, märksõnaskeemi või kava toel; 6. teeb oma tekstiga tööd.

Õpitulemused 5. klassis

Õpilane

1. tunneb õpitud tekstiliike (tarbe-, teabe- ja meediatekste) ning nende kasutamise võimalusi;
2. loeb ja mõistab eakohaseid õpi- ja elutarbeline ning huvivaldkondade tekste;

3. võrdleb tekste omavahel, esitab küsimusi ja arvamusi ning teeb lühikokkuvõtteid;
4. kasutab töös tekstidega õpitud keele- ja tekstimõisteid;
5. leiab juhendamise toel tekstiloomeks vajalikku kirjalikku või suusõnalist teavet raamatukogust ning internetist;
6. avaldab viisakalt ning olukohaselt oma arvamust ja seisukohta sündmuse, nähtuse või teksti kohta nii suulises kui ka kirjalikus vormis;
7. jutustab, kirjeldab ning arutleb suuliselt ja kirjalikult, vormistab kirjalikud tekstid korrektselt;
8. esineb suuliselt, teab esinemise lihtsamaid nõudeid;
9. tunneb kirjutamise põhietappe;
10. kirjutab eesmärgipäraselt loovtöid ja kirju (ka e-kirju ja sõnumeid);
11. kasutab omandatud keele- ja tekstimõisteid tekste luues ning seostades.

6.klass

3 tundi nädalas

Tundide arv	Õppesisu	Õppetegevused	Õpitulemused
2	Üldteemad Sugulaskeeled ja sugulasrahvad. Kirjakeel, argikeel ja murdekeel.	Kaasõpilase ja õpetaja eesmärgistatud kuulamine. Suuline aramusavaldus ja vestlus etteantud teema piires, vastulausele reageerimine ning seisukohast loobumine. Küsimustele vastamine. Väite põhjendamine. Arvamuse avaldamine, põhjendamine paaris- või rühmatöö ajal ning kõnejärg. Kaaslase täiendamine ja parandamine.	Õpilane 1. teab Eesti sugulaskeeli ja -rahvaid; 2. eristab kirjakeelt, argikeelt ja murdekeelt;
28	Häälikuõpetus ja õigekiri Sulghäälikute pikkus, sulghäälik järgsilbis. Kaashäälikuühendi õigekiri, erandjuhud: <i>g</i> , <i>b</i> , <i>d</i> <i>s</i> -i kõrval, ülipikk <i>s</i> sõnas <i>l,m,n,r</i> -i kõrval.	Kaasõpilase ja õpetaja eesmärgistatud kuulamine. Kuuldu põhjal tegutsemine, kuuldule hinnangu andmine; <u>Suuline ja kirjalik harjutamine.</u> Arvamuse avaldamine, põhjendamine	Õpilane 1. märgib kirjas (analüüsi toel) õigesti sulghäälikute pikkust veaohtrikus kohas ning järgsilbis (võrdleva hääldamise toel); 2. märgib kirjas õigesti häälikuühendeid, oskab rakendada kaashäälikuühendi põhireegleid

	<i>i</i> ja <i>j</i>-i õigekiri (sh tegijanimed ja liitsõnad). Helilised ja helitud häälikud, <i>gi</i>- ja <i>ki</i>-liite õigekiri. Silbitamine ja poolitamine (ka liitsõnades). Õppetegevuses vajalike võõrsõnade tähendus, hääldus ja õigekiri. Sulghäälik võõrsõna algul, võõrtähed ja -häälikud. Õigekirja kontrollimine sõnaraamatutest (nii raamatust kui ka veebivariandist).	paaris- või rühmatöö ajal ning kõnejärg. Kaaslase täiendamine ja parandamine. Kaasõpilaste töödele hinnangu andmine ja tunnustuse avaldamine.	ning teab erandjuhte, tunneb õigekirja õpitu piires; - oskab sõnades (ka tegijanimedes ja liitsõnades) õigesti märkida <i>i</i> ja <i>j</i>-i; - hääldab õigesti helilisi ja helituid häälikuid (sh võõrhäälikuid) ja kirjutab sõna lõppu õige liite (-gi või -ki); - oskab sõnu poolitada; - kirjutab sulghääliku oma- ja võõrsõnade algusesse õigesti; kirjutab õigesti õppetegevuses vajalikud võõrsõnad; - oskab kasutada ÕS-i või veebilehte www.eki.ee;
15	Sõnavaraõpetus Kirjakeelne ja argikeelne sõnavara, uudissõnad, murdesõnad, släng. Sünonüümid. Antonüümid. Mitmetähenduslike, lähedase ja vastandliku tähendusega sõnade kasutamine. Sõnavaliku täpsus erinevates tekstides. Sagedamini esinevate võõrsõnade tähendus. Igapäevaste võõrsõnade asendamine omasõnadega ja vastupidi. Liitsõnamoodustus: täiend- ja põhiosa, liitsõna tähendusvarjund. Liitsõna ja liitega sõna erinevused. Liitsõnade ja liitega	Keelekasutus erinevates suhtlusolukordades: koolis, avalikus kohas, eakaaslaste ja täiskasvanutega suheldes, suulises kõnes ning kirjalikus tekstis. Kaasõpilase ja õpetaja eesmärgistatud kuulamine. Kuuldu põhjal tegutsemine, kuuldude hinnangu andmine. <u>Suuline ja kirjalik harjutuste sooritamine.</u> Arvamuse avaldamine, põhjendamine paaris- või rühmatöö ajal ning kõnejärg. Kaaslase täiendamine ja parandamine.	Õpilane - teab või oskab vajadusel ning õpetaja abil sõnastikust leida oma- ja võõrsõnade, uudissõnade ja murdesõnade, tähendust ja õigekirjutust; - oskab leida sünonüüme valiksõnade seast ja neid tekstis korduste vältimiseks kasutada; - oskab leida antonüüme; - oskab kõnes kasutada mitmetähenduslikke, lähedase ja vastandliku tähendusega, sõnu; - tunneb ära liitsõna, oskab liitsõnu moodustada ja kõnes eesmärgipäraselt kasutada;

	sõnade õigekiri. Sõnavara avardamine ja täpsustamine. Sõna tähenduse leidmine sõnaraamatutest (nii raamatu- kui ka veebivariandist).	Kaasõpilaste töödele hinnangu andmine ja tunnustuse avaldamine. Klassivestlus, diskussioon.	6. eristab liitega sõna liitsõnast; 7. oskab liitsõnu ja liitega sõnu õigesti kirjutada; 8. mõistab sagedamini esinevate võõrsõnade tähendust, oskab asendada igapäevased võõrsõnad omasõnadega ja vastupidi; 9. oskab kasutada ÕS-i või veebilehte www.eki.ee;
40	Vormiõpetus ja õigekiri Sõnaliigid: tegusõnad, käandsõnad ja muutumatud sõnad. Tegusõna. Tegusõna ajad: olevik, lihtminevik. Jaatava ja eitava kõne kasutamine. Tegusõna pööramine ainsuses ning mitmuses. Tegusõna oleviku- ja minevikuvormi kasutamine tekstis. Käandsõna. Käandsõnade liigid: nimisõna, omadussõna, arvsõna, asesõna. Käänamine. Käänded, nende küsimused ning tähendus. Õige käände valik sõltuvalt lause kontekstist. Ainsus ja mitmus. Nimisõnade kokku- ja lahkukirjutamine. Omadussõnade võrdlusastmed. Võrdlusastmete kasutamine. Omadussõnade tuletusliited. Omadussõnade kokku- ja lahkukirjutamine (<i>ne-</i> ja <i>lineliitelised</i> omadussõnad).	Keelekasutus erinevates suhtlusolukordades: koolis, avalikus kohas, eakaaslaste ja täiskasvanutega suheldes, suulises kõnes ning kirjalikus tekstis. Kaasõpilase ja õpetaja eesmärgistatud kuulamine. Kuuldu põhjal tegutsemine, kuuldule hinnangu andmine. Suuline arvamusavaldus ja vestlus etteantud teema piires, vastulausele reageerimine ning seisukohast loobumine. Küsimustele vastamine. Väite põhjendamine. <u>Suuline ja kirjalik harjutuste sooritamine.</u> Arvamuse avaldamine, põhjendamine paaris- või rühmatöö ajal ning kõnejärg. Kaaslase täiendamine ja parandamine.	Õpilane 1. tunneb tekstist ära nimi-, omadus-, arv-, ase- ning tegusõnad; 2. oskab esitada sõnavormi kohta küsimust (vajadusel kontekstist lähtudes); 3. pöörab tegusõnu olevikus; moodustab ainsust ja mitmust, olevikku ja minevikku; 4. teab peast eesti keele käändeid ja nende küsimusi, mõistab käänete tähendust; 5. oskab käandsõnu käänamistabeli alusel käänta (ainsuses ja mitmuses); 6. oskab õigesti kasutada õpitud käände- ja pöördedorme, ainsust ja mitmust, olevikku ja minevikku; 7. oskab kirjas õigesti märkida käändelõppe (-sse, -st, -lt, -ta, -ga) ja pöördelõppe (-b, -d, -te, -vad);

	Arvsõnade õigekiri. Rooma numbrite kirjutamine. Põhi- ning järgarvsõnade kokku- ja lahkukirjutamine. Kuupäeva kirjutamise võimalusi. Põhi- ja järgarvsõnade kirjutamine sõnade ning numbritega, nende lugemine. Arvsõnade kasutamine tekstis. Sõnaraamatute kasutamine käändsõna põhivormide kontrollimiseks.		8. oskab kasutada omadussõnade keskvärret ja <i>kõige</i>-ülivõrret; 9. oskab moodustada omadussõnu tuletusliidete abil; 10. oskab nimisõna ja omadussõna kokku- ja lahkukirjutust tüüpuhtumeil; 11. oskab arvsõna kokku- ja lahkukirjutust tüüpuhtumeil (-teist, -kümme, -sada eelnevaga kokku).
15	Lauseõpetus ja õigekiri Lause. Alus ja öeldis. Lause laiendamise lihtsamaid võimalusi. Korduvate lauseliikmete kirjavahemärgistamine koondlauses. Koondlause kasutamine tekstis. Lihtlause. Lihtlause kirjavahemärgid. Küsi-, väit- ja hüüdlause lõpumärgid ning kasutamine. Liitlause. Lihtlause sidumine liitlauseks. Sidesõnaga ja sidesõnata liitlause. Kahe järjestikuse osalausega liitlause kirjavahemärgistamine. Otsekõne ja saatelause. Saatelause otsekõne ees, keskel ning järel. Otsekõne	Keelekasutus erinevates suhtlusolukordades: koolis, avalikus kohas, eakaaslaste ja täiskasvanutega suheldes, suulises kõnes ning kirjalikus tekstis. Kaasõpilase ja õpetaja eesmärgistatud kuulamine. Kuuldu põhjal tegutsemine, kuuldule hinnangu andmine. <u>Suuline ja kirjalik harjutuste sooritamine.</u> Arvamuse avaldamine, põhjendamine paaris- või rühmatöö ajal ning kõnejärg. Kaaslase täiendamine ja parandamine. Kaasõpilaste töödele hinnangu andmine ja tunnustuse avaldamine. Klassivestlus, diskussioon.	Õpilane 1. oskab määrata lauseosi (alust ja öeldist); 2. oskab lauseid laiendada; 3. tunneb ära ja oskab moodustada küsi- väit- ja hüüdlause(t), valib lausete lõppu õige lauselõpumärgi; 4. oskab moodustada ja kirjavahemärgistada lausemallide toel lihtlauseid, sh koondlauseid (v.a kooloni ja sidekriipsu kasutamine) ja lihtsamaid liitlauseid; 5. oskab siduvaid sõnu õpitu piires õigesti lauses kasutada; 6. oskab otsekõnet ja ütet kirjavahemärgistada lausemallide toel (saatelause otsekõne ees ja järel);

	kirjavahemärgid. Otsekõne kasutamise võimalusi. Üte ja selle kirjavahemärgid.		
5	Muud õigekirjateemad Algustäheõigekiri: nimi, nimetus ja pealkiri. Isiku- ja kohanimed; ajaloosündmused; ametinimetused ja üldnimetused; perioodikaväljaanded; teoste pealkirjad. Üldkasutatavad lühendid. Lühendite õigekiri. Lühendite lugemine	Keelekasutus erinevates suhtlusolukordades: koolis, avalikus kohas, eakaaslaste ja täiskasvanutega suheldes, suulises kõnes ning kirjalikus tekstis. Kaasõpilase ja õpetaja eesmärgistatud kuulamine. Kuuldu põhjal tegutsemine, kuuldule hinnangu andmine. Suuline arvamusavaldus ja vestlus etteantud teema piires, vastulausele reageerimine ning seisukohast loobumine. Küsimustele vastamine.. Väite põhjendamine. <u>Suuline ja kirjalik harjutuste sooritamine.</u>	Õpilane 1. eristab nime ja nimetust, kirjutab suure algustähega isiku- ja kohanimed ja väikese algustähega õppeainete, kuude, nädalapäevade, ilmakaarte nimetused; 2. kasutab kirjas õiget algustäheortograafiat pealkirjade ning perioodikaväljaannete puhul; 3. teab ja oskab kasutada tavalühendeid;

Õpitulemused 6. klassis

Õpilane

1. tunneb eesti keele häälikusüsteemi, sõnaliikide tüüpjuhte ja lihtvormide kasutust ning järgib eesti õigekirja aluseid ja õpitud põhireegleid;
2. märgib kirjas (analüüsi toel) õigesti häälikute pikkust veaohklikus kohas ning järgsilbis (võrdleva hääldamise toel);
3. märgib kirjas õigesti häälikuühendeid, oskab rakendada kaashäälikuühendi põhireegleid ning teab erandjuhte, tunneb õigekirja õpitu piires;
4. moodustab ning kirjavahemärgistab lihtlauseid, sh koondlauseid ja lihtsamaid liitlauseid;
5. kontrollib õigekeelsussõnaraamatust sõna tähendust ja õigekirja;
6. rakendab omandatud keeleteadmisi tekstiloomes ning tekste analüüsides ja hinnates.

7.klass

3 tundi nädalas

Tundide arv	Õppesisu	Õppetegevused	Õpitulemused
2	Sissejuhatus ainesse. <i>Kolumn.</i>	Tutvumine õppekirjandusega, õpieesmärkide seadmine kooliaastaks.	Õpilane oskab õpikut sihipäraselt kasutada; leida tekstist vajalikku teavet.
3	Keel ja selle mitu kuju. <i>Kirjakeel, argikeel, murdekeel</i>	Erinevate tekstiliikide vaatlus ja võrdlemine; murdekaardiga tutvumine; tekstide muutmine ja korrigeerimine; e-kirja koostamine õpetajale ja sõbrale.	Õpilane eristab argikeelt kirjakeelest; teab Eesti murdealasid; kasutab keelt vastavalt suhtlusolukorrale; tunneb mõisteid <i>kirjakeel, argikeel, murdekeel</i> . Koostab kaks erineva adressaadiga e-kirja.
3	Sõnavara ja selle värving <i>Uudissõna, murdesõna, släng</i>	Arvamus uudissõnade vajalikkuse kohta; arutlus slängisõnade tekke kohta; argikeelsete väljendite leidmine kirjanduslikust tekstist; argikeelse teksti vormistamine kirjakeelseks	Õpilane mõistab keele pideva muutumise protsessi; oskab muuta teksti stiilivärvingut erinevate sõnade lisamisel; teab mõisteid <i>uudissõna, murdesõna, släng</i> .
3	Sõnaraamatud. http://www.eki.ee/dict/qs/	Tutvumine erinevate sõnaraamatutega; nende otstarbe määramine; praktiline töö keelealaste sõnaraamatutega; teabe leidmine internetist. http://www.keelevaab.ee/	Õpilane teab erinevate sõnaraamatute otstarvet; oskab sõnaraamatuid kasutada nii paberkandjal kui veebikeskkonnas.
4	Suhtlusetikett. Avalik ja isiklik suhtlus, ametlik ja tava suhtlus. <i>Suhtlusetikett, ametlik stiil.</i>	Erinevate suhtlusolukordade kaardistamine; rühmatööna käitumisreeglite koostamine erinevateks suhtlusolukordadeks; õige suhtlemisvormi valik vastavalt olukorrale; ametliku kirja koostamine.	Õpilane oskab kasutada keelt vastavalt suhtlusolukorrale; suudab valida õige vormi suhtluses täiskasvanuga; oskab koostada kirja ametlikus stiilis; teab mõisteid <i>suhtlusetikett, ametlik stiil</i> .
4	Pildid ajalehes. <i>Koomiks, karikatuur, juhtkiri</i> Tabelid ja joonised. <i>Tabelid Wordis, Excelis</i>	Kahe erineva päevalehe võrdlemine; sarnaste artiklitüüpide leidmine, kujunduse võrdlev analüüs paaristööna. Tabeli ja ilukirjandusliku teksti	Õpilane teab karikatuuri, koomiksi ja juhtkirja mõistet ning otstarvet; oskab tõlgendada erinevat pildimaterjali ning mõista tabeleid kui teksti; saab hakkama lihtsama tabeli koostamisega <i>Wordi ja Exceli</i> programmides.

		erinevus; töö erinevate tabelitega; info leidmine ja kokkuvõtte tegemine; arvutiklassis tabeli koostamine.	
6	Eesti kiri. Täheortograafia. <i>Kiri, ortograafia, algvorm Blogi</i> Heli ja keel. Häälikud. <i>Rõhuliide –gi ja –ki</i>	Erinevad tähestikud; eesti keele foneetilisus; kaashäälikuühendi reegel jt õigekirjareeglid; ortograafiharjutused; sõnaraamatu- ehk algvormi leidmine; vajadusel õigekirja kontrollimine ÕS-st nutiseadmete abil; päevikuvormis kirjutamine; ajaveeb ehk netipäevik; loovtööna oma päevast kirjutamine. Häälikute liigitamine täis- ja kaashäälikuteks; harjutused kaashäälikuühendi reeglite ja liite –ki, –gi kasutamise kohta.	Õpilane tunneb peamisi eesti keele ortograafiareegleid ning rakendab neid kirjutamisel; oskab leida sõnade algvormi ja sõnastikust abi otsida; teab, mis on ajaveeb ja oskab kirjutada päevikuvormis. Õpilane oskab häälikuid liigitada; kasutada rõhuliidet.
8	Liitsõna ja liitega sõna õigekiri. <i>Liitsõna, liitega sõna ehk tuletis, tüvi, liide, põhisõna, täiendsõna</i> <i>Fakt, arvamus</i>	Liitsõna ja liitega sõnade leidmine tunnuste alusel; liitsõnade õigekirjareeglid; harjutused liitsõnade ja tuletiste kohta; liitsõnade moodustamine; uute sõnade moodustamine tuletiste abil; fakti ja arvamuse mõiste; fakti ja arvamuse eristamine;	Õpilane teeb vahet liitsõnal ja tuletisel; teab liitsõna ja tuletise kirjutamisel kehtivaid õigekirjareegleid ning oskab neid rakendada; mõistab, et sõna koosneb mitmest osast: <i>tüvi, liide</i> ; eristab fakti arvamusest.
4	Võõrsõnade õigekiri. <i>Võõrsõna mõiste ja tunnused.</i>	Võõrsõnade tunnused; võõrsõnade ja omasõnade leidmine õpitud tunnuste alusel; teksti korrigeerimine; võõrsõnastiku kasutamine; harjutused võõrsõnade kohta.	Õpilane teab levinumate võõrsõnade tähendust ning tunneb nende õigekirja; oskab kasutada veebikeskkonda ja võõrsõnastikku sõnade tähenduse ja õigekirja kontrollimisel.
4	Rütm ja keel. Poolitamine. <i>Rütm, silp</i>	Poolitusreeglite järgimine; harjutused sõnade poolitamise kohta. Silbitamise ja poolitamise erinevused ning otstarve. Luuletuse lugemine, sõna- ja	Õpilane oskab sõnu silbitada ja poolitada.

		lauserütmide tajumine.	
3	Helijäljendused. Lühendamine.	Sõnad erinevate häälte ja helide edastamiseks; lühendite ja sümbolite tähenduse leidmine; temaatilised harjutused.	Õpilane teab, millal kasutada lühendeid; teab ja oskab kasutada enamlevinud lühendeid; tunneb tekstis ära helijäljendused.
6	Tele- ja raadiosaated. Raadio, televisioon, meedia Eesmärgistatud kuulamine ja vaatamine. Ajakirjanduse eesmärk ja vorm. Ajalehe päis, juhtkiri, moto	Vestlus õpilaste lemmiksaadetest; raadio- ja telesaadete erinevuste leidmine; eesmärgistatud kuulamise põhinõuded; arvamusloo kirjutamine kuuldu põhjal. Ajakirjanduse otstarve ja suunitlus; selle määramine nime põhjal; uudise lugemine; uudise kirjutamine etteantud teemal; õigekirjareeglite järgimine teksti kirjutamisel.	Õpilane tunneb meediakanalite põhilisi žanre; oskab liigitada telesaateid eesmärgi ja otstarbe järgi; teab tele- ja raadiosaate erinevusi. Õpilane tunneb erisuguseid meediakanaleid; teab, mis on ajakirjanduse eesmärk; tunneb veebiväljaande ja trükiajakirjanduse erinevusi; tunneb erisuguseid ajakirjandustekste; oskab uudist kirjutada <i>abivahendite toel (skeem, küsimused)</i> ; esitab loetud reportaaži kohta küsimusi, järgib õigekirjareegleid.
8	Tekstitüübid. Teksti ülesehitus. Lõik, kirjeldus, jutustus, arutlus. Kirjandi eeltöö. Kirjandi kirjutamine.	Kirjelduse, jutustuse, arutluse tunnused; välised ja sisemised omadused; näidiste lugemine ja tekstitüüpide määramine. Kirjelduse koostamine. Mustand, kirjandi osade eristamine; stiili valik; mõistekaardi/mõtteskeemi koostamine; näidiskirjandi analüüs õpitu põhjal; kirjandi kirjutamine.	Õpilane tunneb tekstitüüpe; oskab oma teksti lõikudeks jagada; teab, missugustest osadest koosneb kirjand; oskab kirjutada erinevaid tekste (<i>näidiste eeskujul</i>). Õpilane mõistab eeltöö vajalikkust ning oskab koostada mõttekaarti/ kava; tunneb kirjandi osi – <i>sissejuhatust, teemaarendust ja kokkuvõtet</i> ; oskab kirjutada tervikliku ülesehitusega kirjandi.
8	Algustäheõigekiri: nimi, nimetus, pealkiri, ajaloosündmused.	Algustäheortograafia põhireeglitega tutvumine; nende rakendamine temaatilistes harjutustes; temaatiline nimevõistlus; ajaloosündmuste õigekirjareeglid, harjutamine.	Õpilane eristab nime, nimetust ja pealkirja; oskab õigesti kasutada suurt ja väikest algustähte nimedes, pealkirjades ja ajaloosündmustes; oskab vormistada pealkirja; teab Eesti Vabariigiga seotud ajaloosündmusi.
10	Omadussõnad. Omadussõnade võrdlusastmed: alg-, kesk- ja ülivõrre.	Sõnaühendite moodustamine pildi toel; käändsõnade jagunemine; harjutused erinevate sõnaliikide kohta; lausete laiendamine omadussõnade lisamise	Õpilane teab käändsõnade liike; oskab omadussõnade võrdlusastmeid moodustada; oskab õigesti kirjutada <i>ne-</i> ja <i>line-</i> liitelist liitomadussõna; oskab moodustada sõnaühendist liitomadussõna; oskab lemmiklooma ja

	Omadussõnade õigekiri. Reklaam. Arvsõnad. Arvsõnad tekstis. Asesõnad.	teel; sõnade loomine liidete abil; omadussõnade võrdlemine ja õigekiri, temaatilised harjutused. Loovtööna reklaami koostamine, teksti rikastamine omadussõnadega. Teatripiletilt info leidmine, arvsõnade kasutusvaldkonnad; õigekiri; numbrite kasutamine tekstis; suulised ja kirjalikud harjutused; diagramm kui tekst. Intervjuu lugemine; intervjuu küsimuste moodustamine.	isikut kirjeldada; teab, missugune meediatekst on reklaam ning mis on reklaami eesmärk; oskab koostada lihtsamat reklaami. Õpilane oskab arvsõnu õigesti lugeda ja kirjutada, tunneb arvsõnade kokku- ja lahkukirjutamise reegleid; tunneb Rooma numbraid ning tunneb tekstis ära nii põhi- kui järgarvsõnad; oskab arvsõnu korrektselt käänata; oskab diagrammilt infot lugeda ning ise lihtsamat diagrammi koostada. Õpilane tunneb ära asesõnad ning oskab neid tekstis kasutada; teab intervjuu mõistet ning eesmärki; koostab intervjuu jaoks küsimused.
6	Filmistsenaarium. Teatritekst.	Lemmikfilmist kokkuvõtlikult jutustamine; filmistsenaariumi lugemine; rühmatööna filmistsenaariumi kirjutamine; korrektsete lausete moodustamine ja kirjavahemärgistamine. Draamateksti tunnuste leidmine; teatrikülastus; etenduse arutelu ja kokkuvõtte kirjutamine; õigekirja ja lausestuse analüüs.	Õpilane teab, miks kirjutatakse enne filmi koostamist stsenaarium; teab filmitegijaid: stsenarist, režissöör, operaator, produtsent; oskab töötada rühmas; oskab koostada rühmas lihtsat lühifilmi stsenaariumit. Õpilane tunneb ära draamateksti, oskab esitada draamateksti dialoogina; oskab rääkida ja kirjutada nähtud etendusest.
3	Kiri ja e-kiri.	Katkend ilukirjandusest, selle analüüsimine; arvamuse avaldamine loetu kohta; mitmesuguste kirjade kirjutamine (kirja teel suhtlemine erinevate adressaatidega); ankeedi korrektne täitmine.	Õpilane mõistab, mille poolest erineb nn tavakiri e-kirjast; teab, mis osadest koosneb traditsiooniline kiri; oskab kirja kirjutades valida sobivaid keelevahendeid, arvestades adressaati; oskab tekstis korrektselt kuupäeva vormistada.
8	Lause. Liht- ja liitlause. Liitlause kirjavahemärgistus. <i>Liitlause, lihtlause, väitlause,</i>	Lauseliigi määramine öeldiste leidmise abil; erineva suhtluseesmärgiga laused; eritüübilised lauseliikide harjutused; koma nõudvad sidesõnad, küsivad	Õpilane eristab lauseid vormi ja suhtluseesmärgi järgi; oskab liitlauseid kirjavahemärgistada; oskab koostada ja lugeda kasutusjuhendit.

	<i>küsilause, käsklause, soov- ja hüüdlause</i>	asesõnad <i>kes, mis, kelle, mille</i> jne lauses.	
8	Otsekõne. <i>Otsekõne, saatelause, jutumärgid, üte, kahekõne ehk dialoog, võrdlus</i> <i>Neutraalsed ja kujundlikud tegusõnad saatelauses.</i>	Otsekõne eesmärk tekkis; kasutamine ja kirjavahe-märgistamine; harjutused otsekõne kirjavahemärgistamise kohta; dialoogi lugemine, dialoogi koostamine paaristööna; kaudkõne kasutamine teise inimese kõne või teksti vahendamisel; harjutused otsekõne muutmiseks kaudkõneks ja vastupidi.	Õpilane oskab vormistada otsekõnet; tunneb ära võrdluse; oskab muuta otsekõnet kaudkõneks ja kaudkõnet otsekõneks; tunneb tekstis ära võrdluse, kahekõne ja ütte; oskab tegusõnu paigutada neutraalsuse ja kujundlikkuse skaalale.
4	Mitmesugused teabeallikad ja nende usaldusväärsus. Alustekst ja selle edasiarenduse lihtsamaid võtteid. <i>Uurimistöo/ uurimus, alustekst, internetipiraatlus</i>	Teabe lugemine internetist, arvamuse avaldamine loetu kohta; arutelu teabeallikate usaldusväärsuse üle; sõna tähenduse ja õigekirja kontrollimine ÕSist http://www.eki.ee/dict/qs/	Õpilane tunneb internetist info otsimise põhimõtteid ja oskab neid kasutada; teab, mis on alustekst ja oskab seda oma tekstiloomes kasutada; suudab hinnata internetimaterjalide usaldusväärsust; teab, mis on internetipiraatlus; koostab lühikese uurimuse etteantud alusteksti teemadel.

Õpitulemused 7. klassis

Õpilane

Suuline ja kirjalik suhtlus

1. valib juhendamise toel suhtluskanali; peab sobivalt telefonivestlusi ning kirja- ja meilivahetust;
2. leiab koos partneri või rühmaga vastuseid lihtsamatele probleemülesannetele, kasutades sobivalt kas suulist või kirjalikku keelevormi;
3. esitab kuuldu ja loetu kohta küsimusi ning annab hinnanguid;
4. võtab loetut ja kuuldu lühidalt kokku nii suulises kui ka kirjalikus vormis.

Tekstiloomine

1. leiab juhendamise toel tekstiloomeks vajalikku kirjalikku või suusõnalist teavet raamatukogust ning internetist;
2. tunneb esinemise ettevalmistuse põhietappe;
3. tunneb kirjutamise põhietappe;
4. jutustab, kirjeldab ning arutleb suuliselt ja kirjalikult, vormistab kirjalikud tekstid korrektselt;
5. esineb suuliselt (tervitab, võtab sõna, koostab ning peab lühikese ettekande ja kõne);
6. kirjutab eesmärgipäraselt loovtöid ja kirju (ka e-kirju ja sõnumeid), oskab leida ning täita lihtsamaid planke ja vorme;

7. avaldab viisakalt ning olukohaselt oma arvamust ja seisukohta sündmuse, nähtuse või teksti kohta nii suulises kui ka kirjalikus vormis;
8. kasutab omandatud keele- ja tekstimõisteid tekste luues ning seostades.

Õigekeelsus ja keelehoole

1. tunneb eesti keele häälikusüsteemi, sõnaliikide tüüpuhte ja lihtvormide kasutust ning järgib eesti õigekirja aluseid ja õpitud põhireegleid;
2. moodustab ning kirjavahemärgistab lihtlauseid, sh koondlauseid ja lihtsamaid liitlauseid;
3. kontrollib õigekeelsussõnaraamatust sõna tähendust ja õigekirja;
4. rakendab omandatud keeleteadmisi tekstiloomes ning tekste analüüsides ja hinnates.

Eesti keel III kooliastmes

Sissejuhatus

Eesti keele õpetamise põhiliseks eesmärgiks Tartu Hiie Koolis on korrigeerida õpilaste kõne- ja üldise arengu taset, saavutada eesti keele valdamine nii suulises kui kirjalikus kõnes, mis võimaldaks neil omandada põhikooli riikliku õppekava nõudmisi.

Kõnepuudega laste kommunikatiivsete oskuste arendamisel on oluline suuliste ja kirjalike tekstide mõistmise õpetamine. Suhtlemisoskuse arendamine sisaldab teadmiste andmist suhtlemise strateegiast ja taktikast ning praktilisest harjutamisest. Teadmiste allikaks on igapäevased suhtlemissituatsioonid ja ilukirjandustekstid. Ilukirjanduslike tekstide valimisel arvestatakse konkreetsete laste kõnepuudeid ning osaoskuste taset.

Keele ja kirjanduse õpetamisega taotletakse, et põhikooli lõpuks õpilane:

1. väärtustab keelt kui rahvuskultuuri kandjat ja avaliku suhtluse vahendit;
2. teadvustab keeleoskust õpioskuste alusena ning identiteedi osana;
3. omandab põhiteadmised keelest ja saavutab õigekirjaoskuse;
4. väljendab end selgelt ja asjakohaselt nii suuliselt kui ka kirjalikult, arvestades kultuuris välja kujunenud keelekasutustavasid;
5. kuulab, loeb ja kirjutab mõtestatult eri liiki tekste ning esitab teavet eri viisidel;
6. kasutab asjakohaselt erinevaid suhtluskanaleid ning suudab leida, kriitiliselt hinnata ja kasutada meedias ja internetis pakutavat teavet;
7. väärtustab nii rahvuskirjandust kui ka teiste rahvaste kirjandust, nii oma rahva pärimuskultuuri ja traditsioone kui ka kultuurilist mitmekesisust;
8. tajub kirjandusteost kui kunstiteost, mõistab selle kunstilisi väärtusi;
9. loeb eakohast väärtkirjandust, kujundades kirjanduse kaudu oma kõlbelisi tõekspidamisi ning rikastades mõtte- ja tundemaailma;
10. suudab kujundada ja väljendada isiklikku arvamust ning tunnustab ja arvestab teiste inimeste arvamust;

11. oskab õppida, hangib teavet eri allikatest, kasutab sõna- ja käsiraamatuid.

III kooliastmes on õppekavas eesti keel ja kirjandus, kirjandus- ning keeleõpetuse tunnid on omavahel seotud. Kõnepuudega õpilaste erivajadusi arvestades arendatakse spetsiaalsete harjutustega nii suulist kui kirjalikku väljendusoskust. Oluline on jätkata sõnavara, lausemoodustusoskuse arendamist. Kõneliste kogemuste suurenemisel arenevad oskused töötada erinevate tekstidega, piltidega, koostada kirjeldusi ning arendada vestlust. III kooliastmes on suureneb kirjalikku eneseväljendusoskust arendavate ülesannete osakaal.

Töö tempo ja materjali valikul arvestatakse õpilase suulise ja kirjaliku kõne taset ning juba omandatud oskusi ja teadmisi. Jätkatakse vajadusel tekstide lihtsustamist, materjalide koostamisel ja nendega töötamisel arvestatakse lugemis- ja kirjutamisraskustega õpilaste eripära ja vajadusi. Jätkub töö erinevate mitmeosaliste tööjuhendite mõistmisoskuse kujundamisega.

Avatud õpetus annab õpetajale võimaluse valida õppekavas materjali käsitlemise järjekorda, ulatust ja aega vastavalt õpilase kõnelistele erivajadustele ja erikooli tuleku ajale. Eriõppe käigus on õpilane pidevalt tähelepanu keskpunktis, saades vajaliku kindlustunde õpiharjumuste kujundamiseks ja edukaks elus hakkamasaamiseks

8.klass

2 tundi nädalas

Tundide arv	Õppesisu	Õppetegevused	Õpitulemused
3	TEKSTIDE LIIGID Suuline ja kirjalik tekst	Suuline ja kirjalik suhtlus: 1. tutvumine õppekirjandusega, 2. õpieesmärkide seadmine kooliaastaks; Teksti vastuvõtt: 3. teabeteksti, sh tabeli lugemine; 4. meediateksti lugemine ja analüüs. Tekstiloom: 5. muusikapala põhjal teksti kirjutamine; 6. e-kirja kirjutamine; 7. lühijutu kirjutamine. Õigekeelsus ja keelehoole: 8. töö slängisõnaraamatuga.	Õpilane 1. on teadlik suulise ja kirjaliku teksti erinevustest; 2. loeb teksti sihipäraselt, mõistab loetu sisu; 3. oskab vastata küsimustele loetud teksti kohta; 4. eristab kirjakeelt ja argikeelt; 5. arvestab e-kirja kirjutamisel adressaati; 6. oskab lugeda tabelit.
6	SÕNALIIGID Sõnaliikide ülesanded Käändsõnad ja käänded	Teksti vastuvõtt: 1. rahvajutu lugemine ja analüüs; 2. teabeteksti lugemine,	Õpilane 1. teab eesti keele sõnaliike ja -vorme ning eri sõnaliikide ülesandeid;

	Pöörd sõnad Muutumatud sõnad	3. ilukirjandusliku tekstikatkendi lugemine ja analüüs. Tekstiloom: 4. luuletuse kirjutamine; 5. detektiivjutu, dialoogi kirjutamine; 6. lühijutt hüüdsõnadest. Õigekeelsus ja keelehoole: 7. sõnaliigiülesanded; 8. omadussõnadest võrdlusastmete moodustamise harjutused.	2. oskab tekstist vajalikku infot leida, teksti analüüsida, küsimustele vastata; 3. mõistab põhjus-tagajärg seost; 4. oskab kirjutada eri liiki tekste.
2	HOMONÜÜMID	Teksti vastuvõtt: 1. luuletuste lugemine ja analüüs homonüümia aspektist. Tekstiloom: 2. homonüümial põhineva luuletuse kirjutamine. Õigekeelsus ja keelehoole: 3. harjutused homonüümide ja nende kasutuse kohta.	Õpilane 1. tunneb homonüümiat kui keelenähtust, oskab tuua homonüümide näiteid; 2. arvestab homonüümiat sõnade poolitamisel.
5	KIRJANDI PÕHILIIGID Jutustav tekst Kirjeldav tekst Arutlev tekst	Suuline ja kirjalik suhtlus: 1. arutlus muusikast. Teksti vastuvõtt: 2. kirjandustekstide(reisikiri, luuletus, jutustus jt) lugemine ja analüüs; 3. kirjelduste lugemine ja analüüs; 4. arvamused lugemine ja analüüs; 5. meediateksti lugemine ja analüüs; 6. internetist vajaliku info otsimine (faktid sportlaste ja spordi kohta). Tekstiloom: 7. arutlus muusika kohta; 8. seletuse kirjutamine;	Õpilane 1. mõistab jutustava, kirjeldava ja arutleva teksti erisusi; 2. oskab kirjutada jutustavat ja kirjeldavat teksti; 3. oskab kirjutada seletust, eristades fakti arvamuselt; 4. oskab avaldada arvamust loetud teksti kohta; 5. oskab leida tekstist küsimusele vastust; 6. oskab leida internetist vajalikku infot.

		9. pildi järgi lühikirjelduse kirjutamine. Õigekeelsus ja keelehoole: 10. töö sõnastikuga.	
6	TEGUSÕNA Tegusõna pöörded Tegusõna osad: tüvi, tunnus, pöördelõpp Astmevaheldus	Suuline ja kirjalik suhtlus: 1. arutelu slängi kasutamise sobilikkuse üle eri suhtlusolukordades. Teksti vastuvõtt: 2. detektiiviloo katkendi lugemine ja analüüs; 3. naljandi lugemine ja analüüs. Tekstiloom: 4. kirjeldavateksti lõpetamine. Õigekeelsus ja keelehoole: 5. harjutused tegusõna osade, vormimoodustuse kohta.	Õpilane 1. teab tegusõna osi ja oskab moodustada korrektseid sõnavorme; 2. oskab tegusõnavormide moodustamisel sõnastikust õigekirjajuhiseid leida; 3. teab mõistete astmevaheldus, vältevaheldus, laadivahetustähendust, eristab vältevahelduse ja laadivaheldusega sõnu; 4. teab, missuguses suhtlusolukorras sobib või ei sobi slängi kasutada, oskab seda põhjendada.
3	MEEDIA Meediakanalid. Meediatekstit: uudis.	Suuline ja kirjalik suhtlus: 1. arutelu meediakanalite üle; 2. väike uurimus meediakanalitest. Teksti vastuvõtt: 3. uudisteksti lugemine; 4. pealkirjade analüüs. Tekstiloom: 5. uudise kirjutamine.	Õpilane 1. oskab teadlikumalt valida meediakanaleid; 2. teab meediateksti (uudis) erijooni ja oskab kirjutada uudist; 3. rakendab omandatud teadmisi tekstiloomes; 4. oskab lugeda diagrammi ja sealset infot analüüsida.
5	TEGUSÕNA KATEGOORIAID Ajavormid. Tegumoed. Kõneliigid.	Teksti vastuvõtt: 1. kirjandusõpiku tekstide analüüs; 2. memuaaride lugemine, teksti analüüs; 3. diagrammi lugemine. Tekstiloom: 4. pildi ja teksti loovülesanne: foto juurde	Õpilane 1. teab tegusõna kategooriaid ja oskab moodustada korrektseid sõnavorme; 2. oskab leida õigekirjajuhiseid õpiku sõnastikust ja ÕS-ist; 3. oskab tekstist küsimustele vastuseid

		teksti kirjutamine. Õigekeelsus ja keelehoole: 5. ajavormide moodustamine, kasutus; 6. tegumoodide ja kõneliikide vormimoodustus ja kasutamine.	leida.
3	KIRJUTAMINE KUI PROTS ESS Jutustav tekst.	Teksti vastuvõtt: 1. jutustava teksti lugemine ja analüüs; 2. tekstiatkendite analüüs; 3. jutu analüüs ja kavastamine. Tekstiloom: 4. jutustava teksti kirjutamine, 5. reisikirja kirjutamine. Õigekeelsus ja keelehoole: 6. teksti liiki arvestav sõnastus ja õigekiri.	Õpilane 1. oskab kirjutada jutustavat teksti; 2. kasutab tekstide koostamisel tavakohast ülesehitust ja vormistust; 3. oskab koostada ideekaarti teksti kirjutamise eeltööna.
4	TEGUSÕNA KATEGOORIAD Kõneviisid.	Suuline ja kirjalik suhtlus: 1. kõnekeelse teksti asendamine kirjakeelsega; 2. teejuhise koostamine sõbrale. Teksti vastuvõtt: 3. luuleteksti lugemine ja analüüs; 4. retsepti lugemine; 5. toote kasutusjuhendi lugemine. Tekstiloom: 6. lühikirjandi kirjutamine; 7. muistendi kirjutamine. Õigekeelsus ja keelehoole: 8. kõneviisid, nende eristamine; 9. harjutused kõneviiside korrektse kasutamise kohta.	Õpilane 1. teab eesti keele kõneviise; 2. oskab moodustada korrektseid sõnavorme kõigis kõneviisides; 3. oskab leida õigekirjajuhiseid ÕS-ist; 4. eristab kõnekeelset ja kirjakeelset teksti; 5. oskab olukorrale sobivalt keelt kasutada.
4	ALUSTEKSTI PÕHJAL KIRJUTAMINE Referaat.	Suuline ja kirjalik suhtlus: 1. töö alustekstiga, paaristöö ülesanded; 2. arutlus koolide hindamissüsteemide üle.	Õpilane 1. eristab teksti lugemisel olulist ebaolulisest;

	Arutlev tekst.	Teksti vastuvõtt: 3. teabeteksti(de) lugemine, 4. teksti lühike kokkuvõtmine, peamõtte sõnastamine; 5. meediateksti analüüs. Tekstiloo: 6. arutleva teksti kirjutamine alusteksti põhjal; 7. jutu kirjutamine lühivuudise põhjal.	2. oskab loetut eesmärgipäraselt kokku võtta, sõnastab teksti peamõtte; 3. oskab esitada loetu kohta küsimusi, loetust kokkuvõtlikult kirjutada; 4. oskab teksti kirjutamisel alusteksti kasutada, sellele viidata, oma arvamust avaldada.
5	TEGUSÕNA VORMIMOODUSTUS Käändelised vormid. Põhivormid. Veaohalikud vormid. ÕS-i kasutamine.	Teksti vastuvõtt: 1. ilukirjandustekstide lugemine ja analüüs; 2. meediateksti lugemine ja analüüs, 3. küsimustele vastamine teksti kohta. Tekstiloo: 4. foto põhjal teksti kirjutamine. Õigekeelsus ja keelehoole: 5. ÕS-i kasutamise harjutused; 6. harjutused tegusõnavormide moodustamise ja õigekirja kohta.	Õpilane 1. oskab moodustada tegusõna käändelisi vorme; 2. oskab moodustada tegusõna põhivorme; 3. kasutab kirjutamisel korrektseid sõnavorme, 4. järgib õigekirja põhireegleid; 5. oskab kasutada ÕS-i, leida õigekirjajuhiseid; 6. oskab loetud tekstist küsimustele vastuseid leida.
3	AMETLIK KIRI Seletus. Avaldus. CV.	Suuline ja kirjalik suhtlus: 1. väitlus tervislike eluviiside üle; 2. ametlik suhtlusolukord, ametlike kirjade koostamine. Teksti vastuvõtt: 3. juhendite lugemine ametlike kirjade kirjutamise kohta; 4. meediateksti lugemine ja analüüs; 5. reklaami ja kuulutuse lugemine ning analüüs. Tekstiloo:	Õpilane 1. eristab kirjakeelt ja argikeelt; 2. oskab kirjutada ja vormistada seletust, avaldust, CV-d; 3. rakendab omandatud keeleteadmisi tekstiloomes; 4. oskab arutleda tervislike eluviiside üle.

		6. seletuse ja avalduse kirjutamine; 7. CV koostamine.	
4	SÕNAVARA Omasõna ja võõras sõna. Sünonüümid. Sõnavara rikastamise viisid. Paronüümid.	Teksti vastuvõtt: 1. reklaamteadete ja siltide uurimine ning analüüs; 2. meediateksti lugemine ja analüüs; 3. eri paikadega seotud legendidega tutvumine. Õigekeelsus ja keelehoole: 4. sõnavara rikastamise viisidega tutvumine; 5. võõrsõnade ja tsitaatsõnade kasutuse harjutused; 6. sõnadele sünonüümide leidmine; 7. piltlikud väljendid, neile neutraalse vaste leidmine; 8. sõnastusharjutused.	Õpilane 1. teab eesti keeles võimalikke väljendusviise (kõnekeelne, neutraalne, ametlik, poeetiline); 2. oskab valida olukorrada sobiva väljendusviisi; 3. tunneb ära võõrsõna ja tsitaatsõna, 4. oskab üldtuntud võõrsõnu ja tsitaatsõnu õigesti kirjutada; 5. oskab leida sõnadele sünonüüme; 6. teab, mis on piltlik väljend ja millal seda sobib kasutada; 7. teab sõnavara rikastamise viise.
4	Liit-, ühend- ja väljendtepusõnad. Tegusõnade kokku- ja lahkukirjutamine.	Õigekeelsus ja keelehoole: 1. liit-, ühend- ja väljendtepusõnade eritlemine; 2. tegusõnade kokku- ja lahkukirjutamise harjutused.	Õpilane 1. teab tegusõnade kokku- ja lahkukirjutamise põhireegleid, 2. järgib neid kirjutamisel.
2	MEEDIA TEKSTID Arvamuslugu. Intervjuu.	Suuline ja kirjalik suhtlus: 1. intervjuu läbiviimine. Teksti vastuvõtt: 2. meediatekstide (arvamuslood raamatute illustreerimisest ja lastekirjandusest) lugemine ja analüüs; 3. diagrammide ja tabelite lugemine. 4. intervjuu lugemine. Tekstiloom: 5. diagrammi koostamine.	Õpilane 1. teab meediatekstide (intervjuu, arvamuslugu) erijooni; 2. oskab loetud teksti kohta küsimusi esitada; 3. oskab loetud teksti kohta esitatud küsimustele vastata; 4. rakendab omandatud keeleteadmisi tekstiloomes; 5. avaldab oma arvamust, oskab seda

			põhjendada; - oskab lugeda teksti toetavat diagrammi ja tabelit; - kasutab omandatud tekstimõisteid teksti tõlgendamisel, eri tekstide seostamisel ja tekstist rääkimisel.
4	MUUTUMATUD SÕNAD Määrsõnad. Kaassõnad. Määr- ja kaassõnade õigekiri ning kokku- ja lahkukirjutamine. Siduvad sõnad. Hüüdsõnad.	Suuline ja kirjalik suhtlus: 6. hüüdsõnade kasutamine suulises ja kirjalikus suhtluses. Teksti vastuvõtt: 7. meediateksti (juhtkiri) lugemine ja analüüs. 8. ilukirjandusteksti lugemine ja analüüs. Tekstiloom: 9. tekstiloomeharjutus („Toomas Linnupoeg“). 10. dialoogi kirjutamine Õigekeelsus ja keelehoole: 11. kaas- ja määrsõnade õigekirja harjutused; 12. õpiku sõnastiku ja ÕS-i kasutamine õigekirjajuhiste leidmiseks. 13. harjutused sidesõnade ja siduvate ase- ja määrsõnade kasutuse kohta. 14. hüüdsõnade õigekiri	Õpilane - järgib eesti keele õigekirja aluseid ja põhireegleid; - teab määr- ja kaassõnade kokku- ja lahkukirjutamise põhimõtteid; - oskab leida õigekirjajuhiseid õpiku sõnastikust ja ÕS-ist. - teab siduvaid sõnu ja oskab neid lauses kasutada. - teab hüüdsõnu, - oskab hüüdsõnu tekstis korrektselt kirjutada; - oskab leida õigekirjajuhiseid sõnastikust.
3	SÕNASTUS JA STIIL Teksti sõnastus ja stiil. Murded ja murdetekstid.	Suuline ja kirjalik suhtlus: 1. arutlus kirja- ja meilivahetuses sobiva keelekasutuse üle. Teksti vastuvõtt: 2. eri stiilis tekstide lugemine ja analüüs, 3. murdeteksti lugemine ja analüüs. Tekstiloom:	Õpilane - tunneb ära murdeteksti, - teab eesti keele murdeid; - kasutab kirja- ja meilivahetuses sobivaid keelevahendeid; - teab eesti keeles võimalikke väljendusviise ja oskab valida

		4. sõnastusharjutused. Õigekeelsus ja keelehoole: 5. sõnastiku kasutamine.	suulisesse või kirjalikku teksti sobiva keelevariandi; 5. kasutab omandatud keele- ja tekstimõisteid teksti tõlgendamisel, tekstide seostamisel ja tekstile reageerimisel.
2	Antonüümid.	Suuline ja kirjalik suhtlus: 6. sõnastusharjutused. Teksti vastuvõtt: 7. sõnamängulise teksti lugemine ja analüüs.	Õpilane 1. teab antonüümide moodustamise võimalusi; 2. oskab sõnadele ja väljenditele antonüüme leida.
2	SÕNARAAMATUD Sõnaraamatute liigid ja kasutamine.	Õigekeelsus ja keelehoole: 1. eri sõnaraamatute tundmaõppimine; 2. eri sõnaraamatute kasutamine; 3. veebisõnastike kasutamine.	Õpilane 1. teab eri liiki sõnaraamatuid; 2. oskab leida õigekirjajuhiseid sõnaraamatutest, veebiallikatest.

Õpitulemused 8. klassis

Õpilane

Suuline ja kirjalik suhtlus

1. oskab valida suhtluskanalit;
2. peab asjalikku kirja- ja meilivahetust;
3. esitab kuuldu ja loetu kohta küsimusi, teeb järeldusi ning annab hinnanguid;
4. võtab loetut ja kuuldut eesmärgipäraselt kokku ja vahendab suulises ja kirjalikus vormis

Teksti vastuvõtt

1. seostab omavahel teksti, seda toetavat tabelit, pilti ja heli;
2. reageerib tekstidele sihipäraselt nii suuliselt kui ka kirjalikult ning sobivas vormis: võrdleb tekste omavahel, selgitab arusaamatuks jäänut, esitab küsimusi, vahendab ja võtab kokku, kommenteerib, esitab vastuväiteid, loob tõlgendusi ja esitab arvamusi ning seostab teksti oma kogemuse ja mõtetega;
3. kasutab omandatud keele- ja tekstimõisteid teksti tõlgendamisel, tekstide seostamisel ja tekstile reageerimisel;

Tekstiloom

1. põhjendab ja avaldab viisakalt, asja- ja olukohaselt oma arvamust ja seisukohta sündmuse, nähtuse või teksti kohta nii suuliselt kui ka kirjalikus vormis;
2. kasutab omandatud keele- ja tekstimõisteid nii tekste luues kui ka seostades;
3. oskab ette valmistada, kirjutada ja suuliselt esitada eri tüüpi tekste (jutustav, kirjeldav, arutlev); vormistab tekstid korrektselt;

Õigekeelsus ja keelehoole

1. eristab kirjakeelt argikeelest;
2. teab eesti keele murdeid;
3. järgib eesti õigekirja aluseid ja põhireegleid;
4. oskab õigekirjajuhiseid leida veebiallikatest, sõna- ja käsiraamatutest;
5. teab eesti keele sõnaliike ja -vorme;
6. rakendab omandatud keeleteadmisi tekstiloomes, tekste analüüsides ja hinnates;
7. teab õpitud tekstiliikide keelelisi erijooni;
8. kasutab tekstide koostamisel tavakohast ülesehitust ja vormistust.

9.klass

2 tundi nädalas

Tundide arv	Õppesisu	Õppetegevused	Õpitulemused
4	I. KEEL JA SUHTLEMINE Keel ja märgid. Keel ja suhtlusolukord.	Suuline ja kirjalik suhtlus: 1. õppekirjandusega tutvumine; 2. õpieesmärkide seadmine kooliaastaks; 3. tutvumine eri märkide ja erinevate suhtlusolukordadega. Teksti vastuvõtt: 4. teabetekstide lugemine; 5. päevikukatkendi lugemine, analüüs. Tekstiloom: 6. sobiva sõnavara leidmine vastavalt suhtlusolukorrale, 7. päeviku sissekanne. Õigekeelsus ja keelehoole: 8. arutelu, kuidas erinevate	Õpilane 1. teab, et keel on märgisüsteem, oskab nimetada keelemärgi tunnuseid; 2. teab, et keelel on allkeeled ja oskab tuua näiteid keele eri variantidest; 3. teab, milline on tüüpiline suhtlusolukord, oskab tuua näiteid erinevatest suhtlusolukordadest; 4. mõistab, et keelekasutust varieeritakse

		suhtlusolukordadega arvestada.	suhtlusolukorrast lähtuvalt; 5. tunneb ära päevikuvormis kirjutatud teksti, oskab nimetada selle tunnuseid; 6. oskab tuua näiteid päevikuvormis kirjutatud ilukirjandusteostest; 7. oskab kirjutada päevikuvormis teksti.
5	II. Käändsõnad. Käänded. Omadussõna, võrdlusastmed.	Suuline ja kirjalik suhtlus: 1. kirjeldava teksti lugemine ja arutamine; 2. ajalehe juhtkirjast lähtuv arutelu; 3. järelhüüde teksti arutamine. Teksti vastuvõtt: 4. keelelaste teabetekstide lugemine; 5. ajalehe juhtkirja lugemine; 6. järelhüüde lugemine, 7. kirjelduse lugemine. Tekstiloome: 8. isiku kirjelduse kirjutamine. Õigekeelsus ja keelehoole: 9. harjutused sõnade käänamise kohta; 10. harjutused liite -gi/-ki kasutamise kohta; 11. harjutused omadussõna võrdlusastmete moodustamise kohta.	Õpilane 1. tunneb ära käändsõna ja oskab nimetada selle liigi; 2. tunneb ära käändsõna tüve ja sellele järgnevad sõnaosad; 3. oskab lisada sõnale rõhuliidet (-gi/-ki); 4. teab eesti keele käändeid ja käänetevahelisi seoseid; 5. oskab moodustada korrektseid käändevorme; 6. oskab moodustada omadussõna võrdlusastmeid; 7. teab, missugune ajakirjanduslik tekst on juhtkiri; 8. oskab kirjutada kirjeldust; 9. oskab võrrelda erisuguse stiiliga tekstide keelt; 10. oskab oma keelekasutust vastavalt olukorrale varieerida.

3	III. Tekstid koolis. Konspekt. Referaat.	Teksti vastuvõtt: 1. juhendmaterjali lugemine konspekti koostamisest. Tekstiloo: 2. konspekti kirjutamine, 3. referaadi kirjutamine ja vormistamine, 4. kasutatud kirjanduse nimekirja koostamine. Õigekeelsus ja keelehoole: 5. lühendite kasutamine	Õpilane: 1. tunneb konspekterimise põhimõtteid ja oskab koostada konspekti; 2. teab, mis põhimõttel sõnu lühendatakse, tunneb üldkasutatavaid lühendeid; 3. teab, miks inimesi intervjueritakse ning oskab ise läbi viia intervjuud; 4. tunneb refereerimise põhimõtteid ning oskab koostada referaati; 5. oskab korrektselt allikale viidata; 6. teab, mis on tsitaat, oskab tsitaati vormistada; 7. oskab kirjalikku tööd nõuetekohaselt vormistada.
6	IV. Käändsõnade astmevaheldus. Käändsõnad õigekeelsussõnaraamatus. Veahtlikud käändsõnavormid.	Suuline ja kirjalik suhtlus: 1. lugejakirja lugemine ja selle üle arutlemine. Teksti vastuvõtt: 2. luuleteksti analüüs, 3. lugejakirjaga tutvumine. Tekstiloo: 4. luuletus koolist. Õigekeelsus ja keelehoole: 5. harjutused astmevahetuse kohta; 6. veahtlike käändsõnavormide kasutus; 7. ÕSi kasutamine.	Õpilane: 1. märkab sõnavormide moodustamisel sõna tüves toimuvaid muudatusi, oskab neid kirjeldada ning määrata sõna astmevahelduslikkust; 2. oskab leida õigekirjajuhiseid sõna- ja käsiraamatutest ning veebiallikatest; 3. oskab moodustada korrektseid käändsõnavorme; 4. teab, missugune ajakirjandustekst on

			lugejakiri ning mis puhul seda kirjutatakse.
3	V. Teadus- ja aimetekstid.	Suuline ja kirjalik suhtlus: 1. rühmatöö: arutelu õpistiilidest. Teksti vastuvõtt: 2. teabeteksti lugemine teadusteksti liikidest ja tunnustest, tutvumine tekstinäidetega; 3. teabeteksti lugemine aimekirjanduse kohta, tutvumine tekstinäidetega; 4. eri liiki tekstide võrdlemine. Tekstiloo: 5. uurimuse koostamine ja vormistamine; 6. aimeteksti koostamine teadusteksti põhjal. Õigekeelsus ja keelehoole: 7. teaduskeele eripäraga tutvumine.	Õpilane: 1. tunneb ära teadusteksti; 2. teab teadusteksti ja -keele tunnuseid; 3. oskab koostada ja vormistada uurimust; 4. teab aimekirjanduse tunnuseid; 5. oskab teadusteksti põhjal kirjutada aimeteksti; 6. teab, missugune on tema domineeriv õpistiil ning mis on selle eelised; 7. oskab oma õpistiili eeliseid õppetöös kasutada.
6	VI. Käändsõnade tuletamine. Käändsõnade ja kokku- ja lahkukirjutamine.	Suuline ja kirjalik suhtlus: 1. diskussioon keelereegli muutmise üle; 2. arutelu hilinemisest ja õpiharjumustest. Õigekeelsus ja keelehoole: 3. käändsõnade tuletamise harjutused; 4. nimisõna kokku- ja lahkukirjutamine; 5. arvsõna kokku- ja lahkukirjutamine; 6. omadussõna kokku- ja lahkukirjutamine.	Õpilane 1. tunneb enam levinud nimisõna- ja omadussõnaliiteid ja oskab neid kasutada; 2. oskab sõna tuletamisel arvestada kaashäälikuühendireeglit; 3. tunneb diskussiooni läbiviimise reegleid, oskab seda läbi viia; 4. tunneb nimisõna, arvsõna ja omadussõna kokku- ja lahkukirjutamise reegleid

			ning oskab neid rakendada; 5. tunneb oma õpiharjumusi ja oskab neid hinnata.
3	VII. Suuline ja kirjalik tekst. Kõne koostamine ja esitamine.	Suuline ja kirjalik suhtlus: 1. Võru Instituudi ja Kihnu Kultuuri Instituudi uurimine rühmatööna; 2. kõne esitamine; 3. esinemisnärvist ülesaamise võtted. Teksti vastuvõtt: 4. suulise teksti tunnuste eritlemine; 5. murdeteksti lugemine. Tekstiloo: 6. slängisõnastiku koostamine; 7. kõne koostamine.	Õpilane 1. eristab kõnekeelt kirjakeelest; 2. teab, mis on släng; 3. teab, mis on murre, oskab lugeda lihtsamat murdeteksti; 4. teab, missugune on tüüpiline kõne ülesehitus; 5. oskab kõneks valmistuda; 6. oskab kõnet koostada; 7. oskab kõnet esitada.
5	VIII. Nimede, nimetuste ja pealkirjade õigekiri.	Teksti vastuvõtt: 1. tekstid hobidest. Tekstiloo: 2. jutt klassikaaslaste nimedega. Õigekeelsus ja keelehoole: 3. harjutused nimede, nimetuste ja pealkirjade õigekirja kohta (suure või väikese algustähe kasutamine).	Õpilane 1. eristab nime ja nimetust; 2. teab nimede õigekirja reeglit ja oskab seda rakendada; 3. teab, et nimetused kirjutatakse väikese algustähega; 4. teab pealkirja kirjutamise reeglit ja oskab seda kasutada.
4	IX. Meediatekstid. Reportaaž. Pilt kui tekst.	Suuline ja kirjalik suhtlus: 1. paaritööna päevalehega tutvumine, arutlus ajalehe ülesehituse ja tekstide temaatika üle. Teksti vastuvõtt: 2. reportaaži lugemine ja analüüsimine; 3. teleuudiste analüüs, 4. pildi analüüs.	Õpilane 1. oskab nimetada meediatekstide liike ja teab nende eesmärgi; 2. tunneb ära reportaaži, teab reportaaži liike; 3. oskab kirjutada lihtsat reportaaži;

		Tekstiloome: - reportaazi kirjutamine; - arutluse kirjutamine teemal „Suvi – kas puhkamise või töötegemise aeg“; - tabeli koostamine ja (arvutil) vormistamine; - diagrammi koostamine ja (arvutil) vormistamine.	- oskab kirjutada arutlust; - oskab analüüsida oma isiksuslikke omadusi ning sobivust mitmesugustele erialadele; - tunneb ajakirjanduses ilmuvate pildiliikide funktsioone; - oskab lugeda graafikuna esitatud teksti; - oskab koostada ja vormistada tabeleid (arvutil); - oskab koostada ja vormistada diagramme (arvutil).
6	X. Lauseliikmed. Alus, öeldis, sihitis. Määrus, öeldistäide. Täiend, lisand.	Suuline ja kirjalik suhtlus: - karjäärinõustamise mäng; - endast rääkimine vestlusel - rollimäng töövestlusest. Teksti vastuvõtt: - ajaleheteksti lugemine, lõigu keskse mõtte sõnastamine; - kirjanike kohta leksikoniartiklite lugemine. Tekstiloome: - noortekirjanikust leksikoniartikli kirjutamine; - seletuse kirjutamine. Õigekeelsus ja keelehoole: - harjutused aluse, öeldise ja sihitise tundmise kohta; - harjutused määruste ja öeldistäite tundmise ning nende	Õpilane - oskab leida tekstilõigu keskset mõtet; - teab, mis on fraas, tunneb selle lauses ära, oskab fraasi moodustada; - teab, mis on väljendverb, mis ühendverb; - mõistab, et igal lauseliikmel on lauses oma ülesanne, tunneb lauses ära aluse, öeldise ja sihitise; - teab määruse eri liike, tunneb ära eri- ja samaliigilised määrused ning oskab neid kirjavahemärgistada; - teab, mis on öeldistäide, ja oskab seda määrusest

		kirjavahemärgistamise kohta; 10. harjutused täiendi ja lisandi tundmise ning nende kirjavahemärgistamise kohta; 11. harjutused lause sõnajärje kohta.	eristada; 7. tunneb ära täiendi ja lisandi, teab nende kirjavahemärgistamise reegleid; 8. tunneb lauseliikmeid, oskab neid lauses õigesti kasutada.
3	XI. Ajakirjanduse ja reklaami keel.	Suuline ja kirjalik suhtlus: 1. rühmatöö ühe ajalehe põhjal; 2. arutelu tervislikust elustiilist; 3. reklaamplakati esitlemine; 4. väitlus „Kas reklaame on vaja?“. Teksti vastuvõtt: 5. raadiosaate kuulamine, 6. ajakirjandustekstide lugemine ja analüüs; 7. reklaamide vaatlemine ja analüüs. Tekstiloome: 8. kõne „Õpilased ja tervislik mõtteviis“, 9. reklaamteksti kirjutamine; 10. reklaamplakati koostamine. Õigekeelsus ja keelehoole: 11. ajakirjanduse ja reklaami keelekasutuse eripära uurimine.	Õpilane 1. märkab mõjutusviise, mida ajakirjandus kasutab; 2. teab, mis on kvaliteetajakirjandus, oskab nimetada Eestis ilmuvaid kvaliteetväljaandeid; 3. oskab olukorrale sobivalt kasutada erineva tähendusvarjundiga sünonüüme; 4. tunneb teiste ajakirjandustekstide hulgas ära reklaami, oskab nimetada reklaamikeele tunnuseid; 5. teab reklaami eesmärgi ning tarbija tähelepanu äratamiseks kasutatavaid vahendeid; 6. oskab eristada fakti arvamusest; 7. teab, miks ja kuidas korraldatakse väitlusi, ning oskab eakohaselt väidelda.
5	XII. Lausete liigid. Koondlause.	Suuline ja kirjalik suhtlus:	Õpilane

	Otsekõne ja kaudkõne.	1. arutelu kodu rollist tervislike eluviiside kujunemisel. Teksti vastuvõtt: 2. arutleva kirjandi ülesehituse ja sisu analüüs; 3. artikli lugemine ja sisu analüüs. Tekstiloo: 4. rahvajutu ümberjutustuse kirjutamine. Õigekeelsus ja keelehoole: 5. harjutused lauseliikide ja lausetüüpide määramise ja kasutuse kohta; 6. koondlauset moodustamine ja kirjavahemärgistamine, 7. otsekõne kasutamine lauses ja kirjavahemärgistamine; 8. kaudkõne kasutamine teise inimese kõne või teksti vahendamisel; 9. sünonüümide ja sünonüümsete väljendite otsimine.	1. tunneb lausetüüpide liigitust suhtluseesmärgi järgi ning oskab eri lausetüüpe kasutada; 2. teab arutleva teksti põhiosi, oskab analüüsida selle ülesehitust ja tuua näiteid arutlusteema kohta; 3. oskab koondlauseid moodustada ja kirjavahemärgistada; 4. oskab otsekõnega lauset moodustada ja kirjavahemärgistada; 5. oskab muuta otsekõne kaudkõneks ja kaudse kõne otsekõneks; 6. oskab kasutada sünonüüme oma teksti ilmestamiseks; 7. oskab lausesse lisada ütet ja seda kirjavahemärgistada; 8. oskab kirjutada ümberjutustust.
3	XIII. Veebitekstid. Suhtlus veebis.	Suuline ja kirjalik suhtlus: 1. veebisuhtluse eripära, ohud. Teksti vastuvõtt: 2. veebiteksti lugemine, selle usaldusväärsuse üle otsustamine; 3. interneti kataloogi ja otsisüsteemiga tutvumine; 4. internetikasutust ja -ohtusid tutvustavate tekstide lugemine ja	Õpilane 1. oskab internetist leida vajalikke allikaid; 2. oskab hinnata internetiallikate usaldusväärsust; 3. teab, missuguseid võimalusi pakub internet suhtlemiseks; 4. tunneb internetiga kaasnevaid ohtusid.

		analüüs; 5. tutvumine e-kirja kirjutamise juhenditega.	
6	XIV. Rindlause. Põimlause. Lauselühend.	Suuline ja kirjalik suhtlus: 1. rühmatöö lemmikloomadest, pressikonverents. Teksti vastuvõtt: 2. veebiteksti usaldusväärsuse üle otsustamine. Õigekeelsus ja keelehoole: 3. rindlausete moodustamine ja kirjavahemärgistamine; 4. põimlausete moodustamine ja kirjavahemärgistamine; 5. lauselühendite moodustamine ja kirjavahemärgistamine.	Õpilane 1. teab, mis on rinnastusseos ja mis on alistusseos; 2. tunneb ära rindlause; 3. oskab rindlauset kirjavahemärgistada; 4. tunneb ära põimlause; 5. oskab põimlauset kirjavahemärgistada; 6. tunneb tekstis ära lauselühendid; 7. oskab lauselühendeid kirjavahemärgistada; 8. teab pressikonverentsi läbiviimise põhimõtteid; 9. oskab kasutada lauselühendit teksti koostamisel.
3	XV. Suhtlemine meediaga. Meediaeetika.	Suuline ja kirjalik suhtlus: 1. suhtlemine ajakirjanikega; 2. rollimäng; 3. rühmatöö. Teksti vastuvõtt: 4. Eesti ajakirjanduseetika koodeksi analüüs; 5. uudise analüüs.	Õpilane 1. teab, millega peab arvestama, kui ta annab ajakirjanikule intervjuud; 2. eristab avalikku, poolavalikku ja privaatset ruumi; 3. on tuttav „Eesti ajakirjanduseetika koodeksiga” ja oskab seda vajaduse korral kasutada.
5	XVI. Eesti kirjakeele ajalugu ja tänapäev. Keeleuuendus ja	Suuline ja kirjalik suhtlus: 1. arutelu, mis võiks olla aasta keeletegu;	Õpilane 1. teab, missugusesse keelkonda

	keelekorraldus. Keelemäng. Teksti vastuvõtt: 2. arutelu uudis- ja võõrsõnade kasutamise üle. 3. teabetekstide lugemine ja analüüs (tekstid eesti keele ajaloo, keeleuuenduse ja keelekorralduse kohta). 4. tekstid keelega mängimise kohta. Tekstiloom: 5. tekst uudissõnadega. Õigekeelsus ja keelehoole: 6. harjutused uudissõnade ja keelemängu kohta.	kuulub eesti keel; 2. teab eesti keele sugulaskeeli; 3. on tuttav eesti keele ajalooga; 4. tunneb keeleuuenduse ja keelekorralduse põhimõtteid; 5. teab eesti keele sõnaraamatuid.
--	---	--

Õpitulemused 9. klassis

Õpilane

Suuline ja kirjalik suhtlus

1. peab sobivalt telefoni- ja mobiilivestlusi;
2. käsitleb koos partneri või rühmaga sihipäraselt eakohaseid teemasid ning lahendab probleemülesandeid, kasutades sobivalt kas suulist või kirjalikku keelevormi;
3. oskab algetada, arendada, tõrjuda ja katkestada nii suhtlust kui ka teemasid;
4. väljendab oma seisukohti ja sõnastab vajadusel oma eriarvamuse; teeb ettepanekuid, esitab omapoolseid põhjendusi, annab vajadusel lisateavet;

Teksti vastuvõtt

1. tunneb olulisi tekstiliike (peamisi tarbe-, teabe-, meedia- ja reklaamižanreid), nende põhijooni ja kasutusvõimalusi;
2. teab, et teksti väljenduslaad sõltub teksti kasutusvaldkonnast liigist ja autorist;
3. eristab tarbe-, teabe-, meedia- ja reklaamtekstide stiile üksteisest, argisuhtluse ja ilukirjanduse stiilist;
4. teab peamisi mõjutusvahendeid;

Tekstiloom

1. leiab tekstiloomeks vajalikku kirjalikku või suusõnalist teavet raamatu kogust ja internetist;
2. valib kriitiliselt oma teabeallikaid ja osutab nendele sobivas vormis;
3. tunneb esinemise ettevalmistuse ja kirjutamise protsesse ja kohandab neid oma eesmärkidele;

4. oskab eesmärgipäraselt kirjutada kirjandit;
5. oskab suuliselt esineda (tervitab, võtab sõna, koostab ja peab lühikest ettekannet ja kõnet);

Õigekeelsus ja keelehoole

1. teab eesti keele lauseehituse peajooni;
2. tunneb keelendite stiiliväärtust; oskab keelendeid tekstis mõista ja kasutada;
3. teab suulise ja kirjaliku keelevormi erijooni;
4. järgib eesti õigekirja aluseid ja põhireegleid;
5. oskab õigekirjajuhiseid leida sõna- ja käsiraamatutest ning veebiallikatest;
6. rakendab omandatud keeleteadmisi tekstiloomes, tekste analüüsides ja hinnates;
7. teab õpitud tekstiliikide keelelisi erijooni;
8. kasutab tekstide koostamisel tavakohast ülesehitust ja vormistust.

10.klass

2 tundi nädalas

Tundide arv	Õppesisu	Õppetegevused	Õpitulemused
4	I. Tekstid ja lugemisstrateegiad. Mitmetasandilised tekstid.	Suuline ja kirjalik suhtlus: 1. uudise lugemine häälega; 2. arutlus originaalkeeles lugemise eelise üle. Teksti vastuvõtt: 3. lugemisstrateegiatega tutvumine ja nende kasutamine lugemisel; 4. luuleteksti lugemine; 5. lineaarse ja mittelineaarse teksti lugemine. Tekstiloom: 6. uudise kirjutamine.	Õpilane 1. teab, mis on tekst, tunneb teksti eri tasandeid; 2. mõistab suulise ja kirjaliku teksti erinevust, oskab nimetada suulise teksti tüüpilisi jooni; 3. oskab valida sobiva lugemisstrateegia sõltuvalt lugemise eesmärgist; 4. mõistab mitmekultuurilisuse olemust; 5. eristab lineaarset ja mittelineaarset teksti, oskab nende kohta näiteid tuua; 6. mõistab teksti originaalkeeles lugemise eeliseid.
2	II. Keel ja murre. Eesti keel maailma keelte seas. Keele muutumine.	Suuline ja kirjalik suhtlus: 1. klassitöö eesti keele kohast maailma keelte seas;	Õpilane 1. eristab mõisteid <i>kirjakeel</i> ja <i>murre</i>; 2. oskab esitatud faktide toel teha järeldusi

		2. rühmatöö ühest Lõuna-Aafrika riigikeelest Teksti vastuvõtt: 3. intervjuu lugemine; 4. teabetekstide lugemine Euroopa keelte ja soome-ugri keelkonna kohta; 5. murdetekstide lugemine. Õigekeelsus ja keelehoole: 6. harjutused, et õpilane väärtustaks eesti keelt ühena Euroopa ja maailma keeltest ja suhestaks keeli teadlikult, tajudes nende erinevusi.	ja kokkuvõtlikult üldistada; 3. oskab teha koostööd teiste õpilastega ja esitleda rühmatöö tulemusi; 4. oskab nimetada Euroopa tähtsamaid keelerühmi ja suuremaid keeli; 5. oskab nimetada soome-ugri keeli; 6. oskab välja tuua mõne eesti keelele iseloomuliku joone (nii ühis- kui erijooni) võrdluses teiste Euroopa keeltega; 7. mõistab, et keele muutumine on loomulik nähtus; 8. mõistab, et ükski keelend pole iseenesest vigane või õige, vaid pigem ühte või teise keelekasutuse konteksti sobiv või sobimatu
5	III. Tekstitüübid ja tekstiliigid.	Suuline ja kirjalik suhtlus: 1. rühmatöö mälustrateegiatest. Teksti vastuvõtt: 2. ilukirjandusteksti lugemine; 3. ajakirjandusteksti lugemine; 4. teadusteksti lugemine; 5. tekstikatkendite võrdlemine. Tekstiloom: 6. pildi järgi jutustamine, 7. kirjeldava teksti kirjutamine; 8. jutustava teksti kirjutamine ; 9. arutleva teksti kirjutamine; 10. lapsevanemate õpetajaga kohtumise kajastamine.	Õpilane 1. oskab kasutada mitmesuguseid meeldejätmise võtteid; 2. tunneb nii kirjeldavat, jutustavat kui ka arutlevat tüüpi tekstide tunnusjooni; 3. oskab eri tüüpi tekste kirjutada; 4. oskab määrata teksti liiki, tuginedes selle sisule ning iseloomulikele keele- ja vormitunnustele; 5. teab, kuidas kirjutada eri liiki tekste.
5	IV. Häälikute liigitamine. Silbitamine ja poolitamine.	Suuline ja kirjalik suhtlus: 1. rühmatöö „Sõnaraamaturalli“;	Õpilane 1. oskab võrrelda, tuua välja erinevaid ja

	Sõnade lühendamine.	2. koolivahetuse rollimäng; 3. arutelu oma kooli traditsioonide üle. Teksti vastuvõtt: 4. teksti lugemine Soome kooli kohta, Soome kooli võrdlus Eesti kooliga. Õigekeelsus ja keelehoole: 5. sõnade silbitamise ja poolitamise harjutused; 6. harjutused lühendite kohta.	sarnaseid jooni; 2. oskab mängida etteantud rolli; 3. eristab täis- ja kaashäälikuid, helilisi ja helituid häälikuid, 4. oskab kasutada <i>gi-</i> <i>jaki-</i> liidet; 5. oskab sõnu silbitada ja poolitada; 6. oskab lühendeid lugeda ja vajaduse korral sõnu lühendada; 7. teab, missuguses tekstis sobib lühendeid kasutada.
3	V. Kirjutamise eesmärk, idee ja eeltöö.	Suuline ja kirjalik suhtlus: 1. eneseanalüüs (missugune kirjutaja ma olen); 2. arutelu noorte lugemuse üle; 3. vestlusring teemal, kas sõnavabadus internetis on demokraatia. Teksti vastuvõtt: 4. teksti põhiidee leidmine; 5. veebitekstide lugemine, nende usaldusväarsuse hindamine. Tekstiloomine: 6. teksti koostamise eeltöö, mõttekaardi ja kava koostamine; 7. vajaliku info hankimiseks eri allikate kasutamine.	Õpilane: 1. oskab analüüsida end kui kirjutajat; 2. teab, et igal tekstil on eesmärk ja keskne idee, oskab teksti eri eesmärkide kohta näiteid tuua; 3. teab, mis ajakirjandusžanr on arvustus ning mille kohta arvustusi kirjutatakse; 4. mõistab eeltöö vajalikkust mis tahes teksti kirjutamisel; 5. tunneb mitmesuguseid infoallikaid ning oskab neid kasutada; 6. mõistab, miks on vaja kirjandis näiteid tuua; 7. oskab vestlusringis oma seisukohta avaldada ja kokkuvõtlikult sõnastada.
5	VI. Täheortograafia. Liitsõnad ja tuletised. Nimetuletised.	Suuline ja kirjalik suhtlus: 1. seletus. Teksti vastuvõtt: 2. teksti ja lõigu peamõtte leidmine. Tekstiloomine: 3. uudise kirjutamine; 4. seletuse kirjutamine;	Õpilane: 1. mõistab korrektse keelekasutuse olulisust, teab, kuidas eri suhtlusolukordades sobib kõnelda või kirjutada; 2. teab täheortograafia põhireegleid ja oskab neid kasutada;

		5. mõttekaardi koostamine 6. juhendi kirjutamine Õigekeelsus ja keelehoole: 7. täheõigekirja harjutamine; 8. sõnade kokku- ja lahkukirjutamise harjutamine; 9. sõnade tuletamise ning 10. nimetuletuse harjutused; 11. seletuse sobiv keelekasutus.	3. eristab liitsõna ja tuletist, 4. oskab nimedest tuletisi moodustada, tunneb nende õigekirja ja oskab neid tekstis kasutada; 5. teab, mis ajakirjandustekst on uudis, oskab kirjutada (lüh)uudist; 6. oskab seletust kirjutada; 7. oskab õigesti kirjutada kaashäälikuühendit, rõhuliidet, tuletisi; 8. oskab koostada mõttekaarti 9. oskab kirjutada juhendit, kasutada sobivad keelevahendeid.
4	VII. Pilt ja tekst kui tervik. Foto.	Suuline ja kirjalik suhtlus: 1. diskussioon teemal, kas Eestis on mis tahes rahvusest inimestel hea elada. Teksti vastuvõtt: 2. piltide ja foto analüüs. Tekstiloom: 3. koomiksi joonistamine; 4. lühitekst „Mina ja fotograafia“; 5. pildi valimine erinevate tekstide juurde. Õigekeelsus ja keelehoole: 6. teabegraafika vormistamine, sh peal- ja allkirjastamine.	Õpilane 1. mõistab pildi eri funktsioone teksti juures; 2. oskab võrrelda ja hinnata raamatute või ajakirjandusväljaannete pildilist poolt ning selle kohta arvamust avaldada; 3. teab peamisi teabegraafika liike; 4. oskab lugeda ja ise koostada lihtsamaid tabeleid, diagramme ja jooniseid; 5. oskab teabegraafikat oma tekstis korrektselt vormistada; 6. osaleb diskussioonis, avaldab arvamust; 7. mõistab foto rolli tekstis; 8. saab aru, kuidas pildi (foto) kaudu on võimalik inimesi mõjutada; 9. oskab arutleda enda suhtest fotograafiaga; 10. oskab loetud teksti kohta arvamust avaldada.

6	VIII. Võõrsõnad, võõrnimed, tsitaatsõnad. Suur ja väike algustäht. Pealkirjad.	Suuline ja kirjalik suhtlus: 1. rühmatöö: arutelu väärtushinnangute üle. Teksti vastuvõtt: 2. luuletuse analüüs. Tekstiloom: 3. luuletuse kirjutamine; 4. referaadi koostamine; 5. kasutatud allikate ja neile viitamise vormistamine. Õigekeelsus ja keelehoole: 6. võõrsõnade, võõrnimede ja tsitaatsõnade õigekirja harjutamine; 7. võõrnimede käänamine, neist tuletiste moodustamine; 8. algustäheõigekirja harjutamine.	Õpilane 1. mõistab omasõna ja võõrsõna erinevust, teab võõrsõnade tunnuseid; 2. tunneb tuntumate võõrsõnade ja võõrnimede õigekirja; 3. oskab suulises ja kirjalikus tekstis keele mitmekesistamiseks võõrsõnu kasutada; 4. oskab võõrnimedest tuletisi moodustada ja võõrnimesid käänata; 5. teab mõistetsitaatsõna ning mõnede tuntud tsitaatsõnade ja -väljendite tähendust, oskab neid kirjutada; 6. oskab kirjutada referaati; 7. teab mõistete tsitaat jarefereering tähendust, oskab tekstis tsitaati kasutada ja refereerida; 8. oskab tsitaate, refereeringuid ja kasutatud kirjanduse nimekirja korrektselt vormistada; 9. teab, mis algustähte kasutatakse nimede, nimetuste, ajaloosündmuste, pealkirjade kirjutamisel; 10. valib suhtlusolukorrast lähtuvalt sobiva käitumisviisi, käitub väärilt; 11. oskab teha meeskonnatööd ning jõuda konsensusele.
---	---	--	---

5	IX. Teksti ülesehitus. Teksti toimetamine ja viimistlemine.	Suuline ja kirjalik suhtlus: 1. rühmatöö piltstsenariumi koostamiseks. Teksti vastuvõtt: 2. kirjandite analüüs; 3. arvustuse analüüs. Tekstiloom: 4. lõigu kirjutamine; 5. lühiteksti kirjutamine; 6. teksti vormistamine arvutil. Õigekeelsus ja keelehoole: 7. sõnastuse ja stiili harjutused.	Õpilane: 1. tunneb kirjaliku teksti traditsioonilist ülesehitust, mõistab teksti lõikudeks liigendamise ja sidususe vajadust; 2. oskab analüüsida oma kirjandit mitmest aspektist: sisu, ülesehitus, keelekasutus, sõnastus ja stiil abivahenditega (näidised, skeemid); 3. järgib teksti arvutil vormistades üldtunnustatud tavasid (kirja suurus, stiil, reavahe); 4. teab, mis kirjutis on arvustus, ning mille kohta arvustusi kirjutatakse.
6	X. Kokku- ja lahkukirjutamine: pöördõnad, käändõnad, muutumatud sõnad.	Suuline ja kirjalik suhtlus: 1. paaritöö: arutlus arukast tarbimisest ja kokkuhoiust; 2. ülesanne raamatupoeolukorras. Teksti vastuvõtt: Tekstiloom: 3. taotluse kirjutamine; 4. Vilde või Liivi loomingust ülevaate koostamine; 5. arutleva kirjandi kirjutamine. Õigekeelsus ja keelehoole: 6. pöördõnade kokku- ja lahkukirjutamine; 7. käändõnade kokku- ja lahkukirjutamine; 8. määrdõnade kokku- ja lahkukirjutamine.	Õpilane 1. tunneb sõnaliike; 2. mõistab sõnade kokku- ja lahkukirjutamise põhimõtteid (täendus-, vormi-, konteksti-, pikkuse-, traditsioonipõhimõte) ning arvestab neid kirjutamisel; 3. oskab pöördõnu õigesti kokku ja lahku kirjutada; 4. oskab käändõnu õigesti kokku ja lahku kirjutada; 5. oskab kaas- ja määrdõnu õigesti kokku ja lahku kirjutada; 6. teab, mis on taotlus, ning oskab tuua näiteid, millal taotlusi kirjutatakse; 7. analüüsib erisuguseid suhtlusolukordi ning mõistab, missugune on väärkas käitumine; 8. oskab mängida etteantud rolli;

			9. eristab kirjandi teemat ja ideed, oskab kirjutada teemakohast sidusat kirjandit.
3	XI. Stiil. Teabetekstide keel. Tarbetekstid ja ametlik keel.	Suuline ja kirjalik suhtlus: 1. väitlus „Kutsekool vs. gümnaasium – mida valida?“ Teksti vastuvõtt: 2. teabeteksti lugemine ja keelekasutuse analüüs; 3. reklaami väljendusvahendite analüüs; 4. tarbeteksti lugemine ja keelekasutuse analüüs. Tekstiloom: 5. teabeteksti kirjutamine, 6. tarbetekstide kirjutamine; 7. reklaamplakati koostamine. Õigekeelsus ja keelehoole: 8. ametliku keelekasutuse eripäraga tutvumine; 9. avalduse ja CV keelekasutus ja vormistamine.	Õpilane 1. teab, et stiil on iseloomulik väljenduslaad; 2. tunneb stiili järgi ära teabeteksti ja oskab ise teabeteksti kirjutada, valides kohased keelevahendid; 3. oskab analüüsida reklaamikeelt, nimetada selle tunnuseid ning leida keelelisi mõjutusvahendeid; 4. teab, missugune on tarbetekstidesse sobiv keelekasutus; 5. oskab vormistada tarbetekste: avaldust ja CV-d; teab, missugune on tarbetekstidesse sobiv keelekasutus; 6. oskab vormistada tarbetekste: avaldust ja CV-d; 7. oskab analüüsida enda sobivust pakutavale tökohale.
6	XII. Ajakirjanduslik ja ilukirjanduslik stiil. Sõnavara.	Suuline ja kirjalik suhtlus: 1. arutelu selle üle, mis on kvaliteetajakirjandus; 2. arutelu „Eesti riik ja andekad inimesed välismaal“; 3. rollimäng „Töövestlusel“. Teksti vastuvõtt: 4. ajakirjandusteksti lugemine;	Õpilane 1. tunneb ära ajakirjandusliku stiili, teab ajakirjanduslike tekstide liike; 2. oskab nimetada eri meediakanalitele omaseid jooni; 3. oskab analüüsida loetud teksti sisu, stiili, keelekasutust; 4. tunneb ära ilukirjandusliku teksti, oskab

		5. ilukirjandusteksti lugemine. Tekstiloom: 6. motivatsioonikirja kirjutamine. Õigekeelsus ja keelehoole: 7. ajakirjanduse ja ilukirjanduse keelekasutuse võrdlemine ja eritlemine; 8. sünonüümide ja sobiva stiilivärvinguga sõnade kasutamine; 9. sõnavara rikastamine	nimetada ilukirjanduse keelevahendeid; 5. oskab leida sõnadele sünonüüme, võrrelda nende tähendusvarjundeid, kasutada sünonüüme oma keele ilmestamiseks; 6. mõistab sõnavara muutumise põhjusi, teab peamisi sõnavara rikastamise võimalusi (laenamine, liitmine, tuletamine, tehissõnad); 7. teab, mis on motivatsioonikiri, millal ja kuidas seda kirjutatakse; 8. oskab keeleprobleemide ilmnemisel kasutada sobivat sõnaraamatut; 9. teab, mis on uudissõnad; 10. teeb vahet funktsionaalstiilidel, oskab hinnata sõna/väljendi stiiliväärtust.
3	XIII. Veebitekstd. Veebisuhtlus.	Suuline ja kirjalik suhtlus: 1. veebisuhtlus; Teksti vastuvõtt: 2. info otsimine veebist. Tekstiloom: 3. plakati või veebilehe koostamine küberkiusamise vältimiseks. Õigekeelsus ja keelehoole: 4. internetikeele eripära.	Õpilane: 1. oskab veebist vajalikku infot leida; 2. tunneb veebisuhtluse eripära ja ohte, 3. oskab koostada asjakohast e-kirja, arvestades adressaati; 4. teab, mis on küberkiusamine, ja oskab seda vältida.
5	XIV. Lause ja selle kirjavahemärgistamine.	Suuline ja kirjalik suhtlus: 1. minikonverents „Missuguses koolis on hea õppida?“; 2. rühmatöö elukutsevalikust. Õigekeelsus ja keelehoole: 3. lihtlause, sh koondlause kirjavahemärkide harjutus;	Õpilane: 1. oskab moodustada korrektseid lauseid; 2. oskab kirjavahemärgistada lihtlauseid; 3. oskab kirjavahemärgistada rind- ja põimlauseid; 4. oskab kirjavahemärgistada teksti; 5. oskab arvamusid võrrelda ning oma

		4. rindlause kirjavahemärkide harjutus; 5. põimlause kirjavahemärkide harjutus.	6. seisukoha kujundada ja seda esitleda; 6. teab, et elukutse valikul ja karjääri plaanimisel tuleb ennast analüüsida ja oma eeldusi hinnata.
3	XV. Meedia. Televisioon. Raadio.	Suuline ja kirjalik suhtlus: 1. arutelu teemal „Missugust keelt kasutatakse raadios ja televisioonis?“; 2. NUKU muuseumi külastamine. Teksti vastuvõtt: 3. teabetekstide lugemine raadio ja televisiooni ajaloost ja eripärast; 4. raadiosaate kuulamine; 5. telesaate vaatamine. Tekstiloom: 6. raadiosaate tegemine rühmatööna. Õigekeelsus ja keelehoole: 7. arutus raadio ja televisiooni keelekasutusest.	Õpilane: 1. teab eri meediume ja tunneb meedia eesmärgi, 2. tunneb raadio ajalugu; 3. teab raadiosaate eripära; 4. oskab telesaateid liigitada, tuua näiteid; 5. tunneb telelavastuse eripära.
5	XVI. Täiend ja lisand. Otsekõne ja kaudkõne. Keel kui peegel.	Suuline ja kirjalik suhtlus: 1. mäng „Kes on kes?“; 2. arutelu teemal „Miks noored tarvivad alkoholi?“; 3. arutelu teemal „Millest sõltub keelekorraldus ja keele areng?“; Teksti vastuvõtt: 4. ametliku teksti analüüs. Tekstiloom: 5. arutlev kirjand „Miks on vaja osata riigikeelt?“; 6. teksti ümberjutustamine; 7. uudis; 8. klassikaaslase töö arvustus.	Õpilane 1. oskab keerukama teksti lugemiseks valida sobiva strateegia, tekstist olulist infot leida ja seda tõlgendada; 2. on inimeste erinevuste suhtes tolerantne; 3. on teadlik alkoholi kahjulikust mõjust ja alkoholismiga seotud probleemidest, oskab nende üle taktitundeliselt arutleda; 4. mõistab, miks on vaja normeeritud kirjakeelt, tunneb ära keelemängu; 5. tunneb mõisteid polüseemia ja paronüümia, oskab nende kohta näiteid tuua; 6. oskab arutleda keeleoskuse teemal;

		Õigekeelsus ja keelehoole: 9. täiendi ja lisandi kirjavahemärgistamise harjutamine; 10. otsekõne ja kaudkõne kirjavahemärgistamise harjutamine.	7. oskab eristada täiendit ja lisandit ning neid tekstis kasutada ja kirjavahemärgistada; 8. oskab tekstis otse- ja kaudkõnet kasutada ning kirjavahemärgistada.
--	--	--	---

Õpitulemused 10.klassis

Õpilane

Suuline ja kirjalik suhtlus

1. esitab kuuldu ja loetu kohta küsimusi,
2. teeb kuuldu ja loetu põhjal järeldusi ning annab hinnanguid;
3. suudab asjalikult sekkuda avalikku diskussiooni meediakanalites, üritustel ja mujal;
4. kommenteerib veebis asjakohaselt;

Teksti vastuvõtt

1. loeb ja kuulab avaliku eluga kursisoleku ja õppimise või töö eesmärkidel ning isiklikust huvist;
2. rakendab lugemise ja kuulamise eri viise ja võimalusi;
3. loeb ja kuulab sihipäraselt, kriitiliselt ja arusaamisega nii oma huvivaldkondade kui ka õpi- ja elutarbelisi tekste;
4. valib teadlikult oma lugemisvara;
5. suudab teha järeldusi kasutatud keelevahenditest, märkab kujundlikkust;

Tekstiloome

1. oskab eesmärgipäraselt kirjutada kirjandit; asjalikke kommentaare ja arvamusalaldusi;
2. oskab kirjutada elulugu, avaldusi, seletuskirju ja taotlusi;
3. seostab oma kirjutise ja esinemise sündmuse või toiminguga eesmärgiga ja teiste tekstidega;
4. vahendab kuuldud ja loetud tekste eetilisel, sobiva pikkuse ja täpsusega;

Õigekeelsus ja keelehoole

1. väärtustab eesti keelt ühena Euroopa ja maailma keeltest; suhestab keeli teadlikult, tajub nende erinevusi;
2. edastab võõrkeeles kuuldud ja loetud infot korrektses eesti keeles ja arvestades eesti keele kasutuse väljakujunenud tavaid;
3. leiab oma sõnavara rikastamiseks keeleallikatest sõnade kontekstitähtsusi, kasutusviise ja mõistesuhteid;
4. tunneb keelendite stiiliväärtust; oskab keelendeid tekstis mõista ja kasutada;
5. tuleb eesti kirjakeelega toime isiklikus ja avalikus elus ning edasi õppides.

Õpitulemused III kooliastme lõpuks

Põhikooli lõpetaja

1. mõistab eesti keele tähtsust rahvuskultuuris ning hea keeleoskuse vajalikkust;
2. tuleb toime eesti kirjakeelega isiklikus ja avalikus elus ning edasi õppides; järgib kirjutades eesti õigekirja aluseid ja põhireegleid;
3. suhtleb eesmärgipäraselt, valib konteksti sobiva suhtluskanali; väljendub kõnes ja kirjas asjakohaselt ja selgelt;
4. osaleb diskussioonides ja rühmatöös, avaldab oma arvamust põhjendatult ja keeleliselt korrektselt;
5. kuulab ja loeb arusaamisega eri liiki tekste, teeb kuuldu ja loetu põhjal järeldusi ning annab hinnanguid; vahendab loetut ja kuuldut suuliselt ning kirjalikult;
6. leiab asjakohast teavet meediast ja internetist, hindab seda kriitiliselt ning kasutab sihipäraselt;
7. tunneb tekstiliike ja nende kasutusvõimalusi ning oskab eesmärgipäraselt valmistuda eri liiki tekstide koostamiseks ja esitamiseks;
8. kirjutab eri liiki tekste ja vormistab need korrektselt;
9. kasutab sõna- ja käsiraamatuid ning leiab õigekeelsusabi veebiallikatest.

Kirjandus

6.klass

4 tundi nädalas

Tundide arv	Õppesisu	Õppetegevused	Õpitulemused
35	<u>Lugemine</u>	Lugemise eesmärgistamine. Lugemistehnika jätkuv arendamine, häälega ja hääleta lugemine, pauside, tempo ja intonatsiooni jälgimine. Mõtestatud lugemine. Iseseisev lugemine ja loetud raamatu autori, sisu ja tegelaste tutvustamine klassikaaslastele. Tervikteoste kodulugemine, individuaalsete ülesannete täitmine, rühmaarutelud. <u>Mõisted:</u> <i>peamõte, lõik, lause, sõna</i>	Õpilane: 1. on läbi lugenud vähemalt neli eakohast ja erižanrilist tervikteost; 2. loeb eakohast teksti ladusalt ja mõtestatult, väärtustab lugemist; 3. tutvustab loetud kirjandusteose autorit, sisu ja tegelasi, kõneleb oma lugemismuljetest.

30	<u>Jutustamine</u>	Tekstilähedane sündmustest jutustamine kavapunktide järgi. Tekstilähedane jutustamine märksõnade toel. Aheljutustamine. Iseendaga või kellegi teisega toimunud sündmusest või mälestuspildist jutustamine. Jutustamine piltteksti (foto, koomiks) põhjal. Fantaasialoo jutustamine. <u>Mõisted:</u> <i>teos, autor, teema, sündmustik, tegevusaeg, tegevuskoht; tegelane, peategelane, kõrvaltegelane; probleem, detail, konflikt; jutustamine, kirjeldamine</i>	Õpilane: 1. jutustab tekstilähedaselt kavapunktide või märksõnade abil; 2. jutustab loogilise ülesehitusega loo tuginedes kirjandustekstile, tõsielusündmusele või oma fantaasiale; 3. jutustab piltteksti põhjal ja selgitab selle sisu;
30	<u>Teksti tõlgendamine, analüüs ja mõistmine</u>	<u>Teose mõistmist toetavad tegevused</u> Teksti teema sõnastamine. Lõikude kesksete mõtete otsimine. Teksti kavastamine: kavapunktid väidete ja märksõnadena. Küsimuste koostamine. Küsimustele vastamine tekstinäitega või oma sõnadega. Arutlemine mõne teoses käsitletud teema üle. Esitatud väidete tõestamine oma elukogemuse varal. Illustratiivsete näidete (nt iseloomulike detailide) otsimine tekstist. Oma arvamus, mõtete, lugemismuljete sõnastamine. Tundmatute sõnade tähenduse otsimine sõnaraamatust või teistest teabeallikatest, oma sõnavara rikastamine. <u>Mõisted:</u> <i>fakt, arvamus, väide</i> <u>Teose/loo kui terviku mõistmine</u> Sündmuste toimumise aeg ja koht. Sündmuste järjekord.	<u>Teose/loo kui terviku mõistmist toetavad tegevused</u> Õpilane: 1. koostab teksti kohta eriliigilisi küsimusi; 2. vastab teksti põhjal koostatud küsimustele oma sõnadega või tekstinäitega; 3. koostab teksti kohta sisukava kasutades väiteid või märksõnu; 4. leiab lõigu peamõtte; 5. järjestab teksti põhjal sündmused, määrab nende toimumise aja ja koha; 6. kirjeldab loetud tekstile tuginedes tegelaste välimust, iseloomu ja käitumist, analüüsib nende omavahelisi suhteid, hindab nende käitumist, võrdleb iseennast mõne tegelasega; 7. arutleb kirjandusliku tervikteksti või katkendi põhjal teksti teema, põhisündmuste, tegelaste, nende probleemide ja väärtushoiakute üle, avaldab ja põhjendab oma arvamust, valides sobivaid näiteid nii tekstist kui ka oma elust;

	Tegelaste probleemi leidmine ja sõnastamine. Pea- ja kõrvaltegelaste leidmine, tegelase muutumine, tegelastevahelised suhted, tegelaste iseloomustamine, nende käitumise põhjendamine. Tegelasrühmad. Tegelastevaheline konflikt, selle põhjused ja lahendamisteed. Loomamuinasjutu tüüptegelased. <u>Mõisted:</u> <i>algriim, epiteet, koomiline, riim, võrdlus</i> <u>Kujundliku mõtlemise ja keelekasutuse mõistmine</u> Epiteedi ja võrdluse äratundmine ja kasutamine. Valmi mõistukõnest arusaamine. Koomilise leidmine tekstist. Riimide leidmine ja loomine. Luuletuse rütmi ja kõla tunnetamine. Algriimi leidmine rahvalauludest. Algriimi kasutamine oma tekstis. Luuleteksti tõlgendamine. <u>Mõisted:</u> <i>loomamuinasjutt, luule, rahvalaul, valm, seiklusjutt, tekkemuistend, seletusmuistend, kuulutus, kiri, foto, koomiks</i> <u>Teose mõistmiseks vajaliku metakeele tundmine</u> Rahvalaulu olemus. Luuletuse vorm: salm. Valmi tunnused. Loomamuinasjutu sisutunnused (lugu, tegelased, hea võitlus kurjaga jne). Tekke- ja seletusmuistendi tunnused. Seiklusjutu tunnused. Teose teema. Probleemi olemus. Pea- ja kõrvaltegelane. Tegelastevahelise konflikti olemus. Koomiline ja mittekoormiline.	8. otsib teavet tundmatute sõnade kohta, teeb selgeks tähendused; 9. arutleb kirjandusliku tervikteksti või katkendi põhjal teksti teema, põhisündmuste, tegelaste, nende probleemide ja väärtushoiakute üle; 10. avaldab ja põhjendab oma arvamust, valides sobivaid näiteid nii tekstist kui ka oma elust. <u>Kujundliku mõtlemise ja keelekasutuse mõistmine</u> Õpilane: 1. tunneb ära ja kasutab enda loodud tekstides epiteete, võrdlusi ja algriimi; 2. mõtestab luuletuse tähenduse iseenda elamustele ja kogemustele tuginedes. <u>Teose mõistmiseks vajaliku metakeele tundmine</u> Õpilane seletab oma sõnadega epiteedi, võrdluse, muistendi ja muinasjutu olemust;
--	---	--

15	<u>Esitamine</u>	Esitamise eesmärgid. Esitamiseks kohase sõnavara, tempo, hääletugevuse ja intonatsiooni valimine; õige hingamine ja kehahoid. Luuleteksti esitamine peast. Rollimäng, rolliteksti esitamine.	Õpilane esitab peast luuletuse või rolliteksti, jälgib esituse ladusust, selgust ja tekstitäpsust;
30	<u>Kirjutamine, loovtööd</u>	<u>Jutustamine, kirjeldamine</u> <u>Kirjeldamine</u> : sõnavalik, oluliste ja iseloomulike tunnuste esitamine. Esemel, olendi, inimese, tegevuskoha, looduse, tunnete kirjeldamine. <u>Jutustamine</u> . Jutustuse ülesehitus. Ajalis-põhjuslik järgnevus tekstis. Sidus lausestus. Otsekõne jutustuses. Minavormis jutustamine. <u>Kirjutamine</u> . Õpilased kirjutavad lühemaid ja pikemaid omaloomingulisi töid: nt loomamuinasjutu, seiklus- või fantaasiajutu, looma või inimese (teosest või elust) kirjelduse, luuletuse (etteantud riimide abil või iseseisvalt), sündmustiku või tegelasega seotud kuulutuse, loole uue lõpu või järje, kirja sõbrale või mõnele teose tegelasele, jutu luuletuse või koomiksi põhjal, algustähekordusega naljajutu vms.	Õpilane kirjutab erineva pikkusega eriliigilisi omaloomingulisi töid, sealhulgas kirjeldava ja jutustava teksti;

Õpitulemused 6. klassis:

Õpilane

1. tunneb õpitud tekstiliike (tarbe-, teabe- ja meediatekste) ning nende kasutamise võimalusi;
2. loeb ja mõistab eakohaseid õpi- ja elutarbelisi ning huvivaldkondade tekste;
3. võrdleb tekste omavahel, esitab küsimusi ja arvamusi ning teeb lühikokkuvõtteid;
4. kasutab töös tekstidega õpitud keele- ja tekstimõisteid.
5. leiab juhendamise toel tekstiloomeks vajalikku kirjalikku või suusõnalist teavet raamatukogust ning internetist;
6. avaldab viisakalt ning olukohaselt oma arvamust ja seisukohta sündmuse, nähtuse või teksti kohta nii suuliselt kui ka kirjalikus vormis;
7. jutustab, kirjeldab ning arutleb suuliselt ja kirjalikult, vormistab kirjalikud tekstid korrektselt;
8. esineb suuliselt, teab esinemise lihtsamaid nõudeid;
9. tunneb kirjutamise põhietape;

10. kirjutab eesmärgipäraselt loovtöid ja kirju (ka e-kirju ja sõnumeid);
11. kasutab omandatud keele- ja tekstimõisteid tekste luues ning seostades.

7.klass

4 tundi nädalas

Tundide arv	Õppesisu	Õppetegevused	Õpitulemused
30	<u>Lugemine</u>	Eesmärgistatud ülelugemine. Oma lugemise jälgimine ja lugemisoskuse hindamine. Etteloetava teksti eesmärgistatud jälgimine. Huvipakkuva kirjandusteose leidmine ja iseseisev lugemine. Loetud raamatu autori, sisu ja tegelaste tutvustamine klassikaaslastele. Lugemissoovituste jagamine klassikaaslastele. Tervikteoste kodulugemine, individuaalsete ülesannete täitmine, rühmaarutelud.	Õpilane: 1. on läbi lugenud vähemalt neli eakohast ja erižanrilist tervikteost; 2. loeb eakohast erižanrilist kirjandusteksti ladusalt ja mõtestatult, väärtustab lugemist; 3. tunneb loetud kirjandusteose autorit, sisu ja tegelasi, kõneleb oma lugemismuljetest, -elamustest ja –kogemustest.
30	<u>Jutustamine</u>	Tekstilähedane sündmustest jutustamine kavapunktide järgi. Tekstilähedane jutustamine märksõnade toel. Loo ümberjutustamine uute tegelaste ja sündmuste lisamisega. Iseendaga või kellegi teisega toimunud sündmusest või mälestuspildist jutustamine. Jutustamine piltteksti (foto, illustratsioon, karikatuur, koomiks) põhjal. Fantaasialoo jutustamine. <u>Mõisted: pilttekst</u>	Õpilane: 1. jutustab tekstilähedaselt kavapunktide järgi või märksõnade toel; 2. jutustab mõttelt sidusa tervikliku ülesehitusega selgelt sõnastatud loo, tuginedes kirjanduslikule tekstile, tõsielusündmusele või oma fantaasiale; 3. jutustab piltteksti põhjal ja selgitab selle sisu.
35	<u>Teksti tõlgendamine, analüüs ja mõistmine</u>	<u>Teose mõistmist toetavad tegevused</u> Küsimustele vastamine tsitaadiga (tekstilõigu või fraasiga), teksti abil oma sõnadega, peast. Teksti kavastamine: kavapunktid küsija väitlausestena,	<u>Teose/loo kui terviku mõistmist toetavad tegevused</u> Õpilane: 1. vastab teksti põhjal koostatud küsimustele

	märksõnadena. Lõikude kesksete mõtete otsimine ja peamõtte sõnastamine. Teksti teema ja peamõtte sõnastamine. Arutlemine mõne teoses käsitletud teema üle. Oma arvamuse sõnastamine ja põhjendamine. Illustratiivsete näidete (nt tsitaatide, iseloomulike detailide) otsimine tekstist. Detailide kirjeldamine. Esitatud väidete tõestamine oma elukogemuse ja tekstinäidete varal. Loetu põhjal järelduste tegemine. Oma mõtete, tundmuste, lugemismuljete sõnastamine. Tundmatute sõnade tähenduse otsimine sõnaraamatust või teistest teabeallikatest, oma sõnavara rikastamine. <u>Teose/loo kui terviku mõistmine</u> Sündmuste toimumise aja ja koha kindlaksmääramine. Sündmuste järjekord. Sündmuste põhjus-tagajärg-seosed. Minajutustaja kui loo edastaja. Tegelaste probleemi leidmine ja sõnastamine. Teose sündmustiku ja tegelaste suhestamine (nt võrdlemine) enda ja ümbritsevaga. Tegelase muutumise, tegelastevaheliste suhete jälgimine, tegelaste iseloomustamine, käitumise põhjendamine. Tegelasrühmad. Tegelastevaheline konflikt, selle põhjused ja lahendamisteed. Looma- ja imemuinasjutu tüüptegelased. <u>Mõisted:</u> <i>detail, idee (peamõte), konflikt, minajutustaja, probleem, sündmustik, teema, tegelane, tegevusaeg, tegevuskoht, tekstilõik, tsitaat, tüüptegelane</i> <u>Kujundliku mõtlemise ja keelekasutuse mõistmine</u> Epiteedi ja võrdluse äratundmine ja kasutamine.	oma sõnadega või tekstinäitega; 2. koostab teksti kohta sisukava, kasutades küsimusi, väiteid või märksõnu; 3. leiab lõigu kesksed mõtted ja sõnastab peamõtte; 4. järjestab teksti põhjal sündmused, määrab nende toimumise aja ja koha; 5. kirjeldab loetud tekstile tuginedes tegelaste välimust, iseloomu ja käitumist, analüüsib nende omavahelisi suhteid, hindab nende käitumist, lähtudes üldtunnustatud moraalinormidest, võrdleb iseennast mõne tegelasega; 6. arutleb kirjandusliku tervikteksti või katkendi põhjal teksti teema, põhisündmuste, tegelaste, nende probleemide ja väärtushoiakute üle, avaldab ja põhjendab oma arvamust, valides sobivaid näiteid nii tekstist kui ka oma elust; 7. otsib teavet tundmatute sõnade kohta, teeb endale selgeks nende tähenduse. <u>Kujundliku mõtlemise ja keelekasutuse mõistmine</u> Õpilane: 1. tunneb ära ja kasutab enda loodud tekstides epiteete ja võrdlusi; 2. seletab õpitud vanasõnade ja kõnekäändude tähendust; 3. mõtestab luuletuse tähenduse iseenda elamustele ja kogemustele tuginedes. <u>Teose mõistmiseks vajaliku metakeele tundmine</u>
--	--	--

		Lihtsamate sümbolite seletamine. Tegelaskõne varjatud tähenduse mõistmine. Kõnekäändude ja vanasõnade tähenduse seletamine, selle võrdlev ja eristav seostamine tänapäeva elunähtustega. Riimide leidmine ja loomine. Luuletuse rütmi ja kõla tunnetamine. Luuleteksti tõlgendamine. Oma kujundliku väljendusoskuse hindamine ja arendamine. <u>Mõisted:</u> <i>epiteet, mõistukõne, riim, rütm, sümbol, võrdlus</i> <u>Teose mõistmiseks vajaliku metakeele tundmine</u> Imemuinasjutu sisutunnused. Hiiu- ja vägilasmuistendi tunnused. Vanasõna ja kõnekäänu olemus. Ajalooolise jutustuse tunnused. Teose teema ja idee. Probleemi olemus. Tüüp tegelane. Tegelas vahelise konflikti olemus. Luuletuse vorm: salm ja riim. Päevik kui ilukirjandusliku teose vorm. Animafilmi olemus. <u>Mõisted:</u> <i>ajalooline jutustus, animafilm, imemuinasjutt, hiiumuistend, kõnekäänd, päevik, vanasõna, vägilasmuistend</i>	1. Õpilane seletab oma sõnadega epiteedi, võrdluse, muinasjutu, muistendi, kõnekäänu ja vanasõna olemust.
15	<u>Esitamine</u>	Esitamise eesmärgistamine (miks, kellele ja mida?) Esitamiseks kohase sõnavara, tempo, hääletugevuse ja intonatsiooni valimine; õige hingamine ja kehahoid. Luuleteksti esitamine peast. Lühikese proosateksti esitamine (dialoogi või monoloogina). <u>Mõisted:</u> luule, proosa	Õpilane esitab peast luuletuse, lühikese proosateksti, jälgides esituse ladusust, selgust ja tekstitäpsust.
30	<u>Kirjutamine, loovtööd</u>	<u>Kirjeldamine:</u> sõnavalik, oluliste ja iseloomulike tunnuste esitamine. Kirjelduse ülesehitus: üldmulje, detailid,	Õpilane kirjutab erineva pikkusega eriliigilisi omaloomingulisi töid, sealhulgas kirjeldava ja

		hinnang. Eseme, olendi, inimese, tegevuskoha, looduse, tunnete kirjeldamine. Autori suhtumine kirjeldatavasse ja selle väljendamine. <u>Jutustamine.</u> Jutustuse ülesehitus. Ajalis-põhjuslik järgnevus tekstis. Sidus lausestus. Otsekõne jutustuses. Minavormis jutustamine. <u>Teemamapp</u> tänapäeva kultuurinähtuste või kultuurilooliste isikute kohta. Teemamapi vorm (mapp, karp, CD vms), sisu ja vormistamine. Õpilased kirjutavad lühemaid ja pikemaid <u>omaloomingulisi töid</u>, nt imemuinasjutu, tõsielu- või fantaasiajutu, hiiu- või vägilasmuistendi, mälestusloo, kirjandusliku tegelase või looduskirjelduse, vanasõna(de) või kõnekäändude põhjal jutukese, ette antud riimide põhjal või iseseisvalt luuletuse, teose või kujuteldava tegelase päevikulehekülje, loo sündmustiku edasiarenduse, tegelastevahelise dialoogi, kirja mõnele teose tegelasele või tegelasrühmale, luuletuse põhjal samasisulise jutu või muud sellist. <u>Mõisted:</u> <i>jutustav tekst, kirjeldav tekst.</i>	jutustava teksti.
--	--	---	-------------------

Õpitulemused 7. klassis

Õpilane

Suuline ja kirjalik suhtlus

1. valib juhendamise toel suhtluskanali; peab sobivalt telefonivestlusi ning kirja- ja meilivahetust;
2. leiab koos partneri või rühmaga vastuseid lihtsamatele probleemülesannetele, kasutades sobivalt kas suulist või kirjalikku keelevormi;
3. esitab kuuldu ja loetu kohta küsimusi ning annab hinnanguid;
4. võtab loetut ja kuuldut lühidalt kokku nii suulises kui ka kirjalikus vormis.

Teksti vastuvõtt

1. tunneb õpitud tekstiliike (tarbe-, teabe- ja meediatekste) ning nende kasutamise võimalusi;
2. loeb ja mõistab eakohaseid õpi- ja elutarbelisi ning huvivaldkondade tekste;
3. võrdleb tekste omavahel, esitab küsimusi ja arvamusi ning teeb lühikokkuvõtteid;
4. kasutab töös tekstidega õpitud keele- ja tekstimõisteid.

Tekstiloom

1. leiab juhendamise toel tekstiloomeks vajalikku kirjalikku või suusõnalist teavet raamatukogust ning internetist;
2. tunneb esinemise ettevalmistuse põhietappe;
3. tunneb kirjutamise põhietappe;
4. jutustab, kirjeldab ning arutleb suuliselt ja kirjalikult, vormistab kirjalikud tekstid korrektselt;
5. esineb suuliselt (tervitab, võtab sõna, koostab ning peab lühikese ettekande ja kõne);
6. kirjutab eesmärgipäraselt loovtöid ja kirju (ka e-kirju ja sõnumeid), oskab leida ning täita lihtsamaid planke ja vorme;
7. avaldab viisakalt ning olukohaselt oma arvamust ja seisukohta sündmuse, nähtuse või teksti kohta nii suulises kui ka kirjalikus vormis;
8. kasutab omandatud keele- ja tekstimõisteid tekste luues ning seostades.

8.klass

3 tundi nädalas

Tundide arv	Õppesisu	Õpitulemused
5	„Tegelikult on nii“. KAHEKÕNE AUTORIGA Alateema: Kirjutamine ja kirjandus meie ajastul. Võrgumaailm. Kuidas rääkida kirjandusest?	Õpilane 1. kirjutab loovtöö ja esitab selle klassile. 2. mõistab ilukirjanduse tähendust ja võimalusi veebi ja filmiga võrreldes; 3. arutleb, milline on veebi mõju keelekasutusele ja mõtestab oma seniseid lugemiskogemusi.
6	INIMENE ON SALADUS Alateemad: Kuidas mõista tegelast? Tekstid: O. Luts „Kevade“.	Õpilane 1. kujutleb sündmuse eri tegelaste vaatepunktist; 2. loovtöö: lapsevanema kiri kõstrile); 3. tunneb mõistete <i>prototüüp</i> ja <i>tegela tüüp</i> tähendust, 4. teab peamisi küsimusi, mille abil tegelast analüüsida.

6	Alateemad: Kuidas toimivad kujundid? Tekstid: M. ja T. Tiks „Ja kui teile siin ei meeldi...“.	Õpilane 1. mõistab, et kirjandusteos jäädvustab oma ajastut; 2. mõistab keelekasutuse muutumist ajas; 3. tunneb ära peamised kujundid ja oskab neid ka lausetes kasutada.
6	Alateemad: Noortekirjandus – kas mängult või päriselt? Noortekirjandus erinevatel ajastutel. Noor inimene raamatu tegelasena. Tekstid: A. Vallik „Kuidas elad, Ann?“. J. Parijõgi „Teraspoiss“. V. Uibopuu „Janu“.	Õpilane 1. oskab arutleda noore ja lapsevanema suhete üle; 2. teab noortekirjanduse tunnuseid; 3. kirjutab tegelase sisemonoloogi.
7	Alateemad: Kuidas liigitada kirjandust? Tekstid: M. Heinsaar „Kohtumine Taageperas“. A. Kitzberg „Libahunt“. Kokkuvõte.	Õpilane 1. oskab näha kirjandusteose varjatud tähendusi (tegelane kui kujund); 2. teab kirjanduse põhiliike ja nende tunnuseid; 3. oskab luulesalmi mõtet kokkuvõtlikult sõnastada; 4. teab remargi tähendust ja olulisust näidendis ja oskab neid ka ise loovülesandes kasutada.
5	KIRJANDUSEST TÄRKAB RAHVUS Alateemad: Eesti kirjanduse algus. Kristjan Jaak Peterson: poeet mineviku varjust. Tuntud lood Kristjan Jaak Petersonist.	Õpilane 1. teab olulisemaid nimesid ja teoseid, mis on seotud eesti kirjanduse algusaegadega; 2. teab mõistet <i>juhuluule</i>.
5	Alateemad: Eepos – luule või lugu? Tekstid: F. R. Faehlmann „Muinaslugu Kalevipojast“. F. R. Kreutzwald „Kalevipoeg“. „Kalevipoeg 2.0“	Õpilane 1. tunneb mõistet <i>eepos</i> ja eepose tunnuseid, oskab neid tekstis ära tunda; 2. tunneb „Kalevipoja“ sünnilugu ja Kalevipoega kui mitmepalgelist tegelaskuju; 3. mõistab, et eepos on ajaga kaasas käivat nähtus, 4. nimetab moodsa eepose tugevusi ja nõrkusi.
5	Alateemad:	Õpilane

	Ärkamisaeg. Johann Voldemar Jannsen. Esimene üldlaulupidu. Tekstid: Lydia Koidula luule.	1. teab ärkamisaja olulisemaid sündmusi; 2. oskab kirjeldada meeleolu isamaalistes luuletustes; 3. tunneb luuletuses ära isikustamise.
4	Alateemad: Kuidas esitada luulet? Tekstid: H. Runnel „Luule on hääleta laul“.	Õpilane 1. teab näpunäiteid edukaks etlemiseks; 2. loeb klassi ees peast luuletuse.
6	Alateemad: Rahvaluule – autorita looming. Jakob Hurt. Folkloori põhiliigid. Folkloor kui telefonimäng. Netifolkloor. Kokkuvõte.	Õpilane 1. mõistab folkloori olemust, 2. teab folkloori põhiliike ja oskab nende kohta näiteid tuua.
5	KIRJANIK TEEB AJALUGU Alateemad: Carl Robert Jakobson „Eesti rahva valguse-, pimeduse- ja koiduaeg“.	Õpilane 1. oskab nimetada ajaloolise kirjanduse ja ajalooõpiku sarnasusi ja erinevusi; 2. sõnastab C. R. Jakobsoni isamaakõne seisukohad, arutleb nende üle.
4	Alateemad: Kuidas pidada kõnet?	Õpilane 1. teab kõnepidamise etappe; 2. peab klassi ees kõne.
4	Alateemad: Kirjandus trikitab ajalooga. Tekstid: K. A. Hindrey „Urmas ja Merike“.	Õpilane 1. tunneb ajalooainelise kirjanduse eripära ja allikaid; 2. arutleb, kuivõrd võib kirjanik ajalugu kujutades oma fantaasiat kasutada; 3. kirjutas ajalooainelise loovtöö.
6	Alateemad: Kirjandus trikitab ajalooga. Tekstid: A. Kivirähk „Mees, kes teadis ussisõnu“. E. Bornhöhe „Tasuja“.	Õpilane 1. mõtestab kirjanduse rolli ajaloo vahendajana ja seostab kauge mineviku probleeme tänapäevaga (nt keeleküsimus); 2. teeb vahet kunstitöel ja ajalootöel.
5	Tekstid:	Õpilane

	J. Tamm „Isa õpetus“. J. Üdi „Olen pärisori“. Kuidas liigitada luulet? K. E. Sõõt „Koerakoonud“. A. Alliksaar „Veendumus“.	1. tunneb jutustava luule liike; 2. oskab nimetada ballaadi ja proosaluuletuse tunnuseid.
4	Tekstid: J. Liiv „Eile nägin ma Eestimaad!“. Jürgen Rooste, „eile näen ma eestimaad...“	Õpilane 1. oskab mõtestada luulet lugude jutustamise ja ajastu kirjeldamise vahendina; 2. sõnastab luuletuses kirjeldatud probleeme ja oskab nende üle arutleda.
6	Alateemad: Kuidas kirjutada arutlust? Kokkuvõte.	Õpilane 1. eristab jutustavat, kirjeldavat ja arutlevat teksti; 2. tunneb kirjaliku arutluse ülesehitust; 3. teab kirjutamisbloki murdmise võtteid; 4. oskab kirjutada arutlevat teksti.
3	POEET NÄITAB KEELT Tekstid: A. Ehin „Kimbuke sinilolli...“. Jaan Pehk „Kossuajad“.	Õpilane 1. mõistab absurdi tähendust, absurdiluule eripära, 2. tunneb absurdiluule loomise võimalusi, 3. oskab neid harjutuses ka ise rakendada.
3	Tekstid: H. Runnel „Usu mu musu“. Wimberg „ralli läbib külateed“. P.-E. Rummo „Mäng“.	Õpilane 1. teab luuletuse loomiseks kasutatavaid keelemängulisi võimalusi (palindroom, kordus, helijäljendus); 2. teab mõistet <i>kassetipõlvkond</i> .
5	Alateemad: Kuidas luua tekstikava?	Õpilane 1. oskab valida tekstikava loomiseks teema ja sellele vastavad tekstid, 2. seab tekstikava kokku üksi või rühmatööna; 3. esitab tekstikava klassile või osaleb tekstikava esitamisel.
4	Tekstid: Andrus Rõuk „Silmades taevas ja meri“. Aapo Ilves „paleosavi...“. Doris Kareva „Concerti strummenti e voce“. J. Viiding „Teade Chrisian Morgensternile“.	Õpilane 1. tunneb mõisteid <i>akrostihhon</i> ja <i>aanagramm</i> , 2. oskab akrostihhoni ja anagrammi ise kirjutada ja lahendada. 3. oskab kirjeldada luuletuse keelelist kõla.
5	Alateemad:	Õpilane

	Kuidas luua kirjaniku portreed? Tekstid: J. Üdi „Autoportree selgituseks“.	1. oskab üksi või paaristööna ette valmistada ja kokku seada kirjaniku portree, 2. esitab selle klassile: seinaleht, slaidiesitus, lühifilm vms.
6	Alateemad: Kas võõras või oma keel? Õigekiri ja „valekiri“. Tviteratuur. Kokkuvõte.	Õpilane 1. oskab iseloomustada võru keelt ja võrukeelset kirjandust; 2. oskab iseloomustada punkluule keelekasutust ja 3. oskab seda seostada internetikeelega. 4. teab mõistet <i>tviteratuur</i> ja oskab selle üle arutleda; 5. oskab kirjutada tviteratuuri-vormis lugu.
5	Alateemad: Kahekõne kajab vastu.	Õpilane 1. oskab arutleda kirjanduse rolli ja mõju üle; 2. kirjutab dialoogi vabalt valitud kirjanikuga.

Õpitegevused: tekstide lugemine ja tõlgendamine, luuletuste lugemine, klassiarutelud, loovtööd, sündmuste kujutamine eri tegelaste vaatepunktist, kirjanduse põhiliikide ja nende tunnuste õppimine, mõistete kohta ristsõna koostamine, filmikatkendite vaatamine ja arutelu, luuletuste kuulamine ja joonistamine, kirjandusajalooga tutvumine, rahvaloomingu ja netiloominguga tutvumine, luule- ning kõnekujundite analüüsimine, kodulugemise lugemine ja analüüsimine, kirjandite kirjutamise eeltöö ja analüüs, kirjandite kirjutamine, arutluste, tekstikavade koostamine, portree koostamine, referaadi koostamine.

Õpitulemused 8. klassis

Lugemine

1. on läbi lugenud vähemalt neli eakohast ja erižanrilist väärtkirjanduse hulka kuuluvat tervikteost (raamatut);
2. loeb eakohast erižanrilist kirjanduslikku teksti ladusalt ja mõtestatult, väärtustab lugemist;
3. tutvustab loetud raamatu autorit, sisu, tegelasi, probleeme ja sõnumit;

Jutustamine

1. jutustab kokkuvõtlikult loetud teosest, järgides teksti sisu ja kompositsiooni;
2. teksti tõlgendamine, analüüs ja mõistmine

Teose/loo kui terviku mõistmist toetavad tegevused

1. vastab teksti põhjal fakti- ja järeldamis- ja analüüsiküsimustele;
2. kasutab esitatud väidete tõestamiseks tekstinäiteid ja tsitaate;
3. kirjeldab teoses kujutatud tegevusaega ja -kohta, määratleb teose olulisemad sündmused;
4. kirjeldab teksti põhjal tegelase välimust, iseloomu ja käitumist, analüüsib tegelaste omavahelisi suhteid, võrdleb tegelasi;

5. arutleb kirjandusliku tervikteksti või katkendi põhjal teksti teema, põhisündmuste, tegelaste, nende probleemide üle;
6. leiab teksti kesksed mõtted, sõnastab loetud teose teema ja peamõtte, kirjutab teksti põhjal kokkuvõtte;
7. otsib teavet tundmatute sõnade kohta, teeb endale selgeks nende tähenduse;

Kujundliku mõtlemise ja keelekasutuse mõistmine

1. tunneb ära ja kasutab enda loodud tekstides epiteete, metafoore, isikustamist, ja võrdlusi;
2. selgitab õpitud vanasõnade, kõnekäändude ja mõistatuste kujundlikkust ja tähendust;
3. mõtestab luuletuse tähenduse iseenda elamustele, kogemustele ja väärtustele tuginedes;

Teose mõistmiseks vajaliku metakeele tundmine

1. eristab tekstinäidete põhjal rahvaluule lühivorme (kõnekäänd, vanasõna, mõistatus), rahvalaulu (regilaul ja riimiline rahvalaul) ja rahvajutu (muinasjutt, muistend) liike, nimetab nende tunnuseid;
2. seletab oma sõnadega eepose ja jutustuse, valmi ja ballaadi ning komöödia olemust;

Esitamine

1. esitab peast luule- või proosateksti, jälgides esituse ladusust, selgust ja tekstitäpsust;

Omalooming

1. kirjutab tervikliku sisu ja ladusa sõnastusega kirjeldava (tegelase iseloomustus või miljöo kirjeldus) või jutustava (muinasjutu või muistendi) teksti;
2. kirjutab kirjandusteose põhjal arutluselementidega kirjandi, väljendades oma seisukohti alusteksti näidete ja oma arvamuse abil ning jälgides teksti sisu arusaadavust, stiili sobivust, korrektset vormistust ja õigekirja.

9.klass

3 tundi nädalas

Tundide arv	Õppesisu	Õppetegevused	Õpitulemused
6	KIRJANIKU KUTSE Alateemad: Mida pakub ilukirjandus? Kanalite kütkes. Tekstid: A. Tšehhov „Rõõm“. LÕIHING Teabekeskkond: meediakanalid ja nende mõju.	1. Õppeaasta sissejuhatamine, õppekirjandusega tutvumine, õpieesmärkide seadmine; 2. Tšehhovi novelli lugemine, peategelase analüüs; 3. dialoogi kirjutamine 4. raamatu ja sülearvuti võrdlemine	Õpilane: 1. oskab analüüsida tegelast; 2. oskab tegelase käitumise põhjal sõnastada novellis käsitletud probleemi; 3. oskab võrrelda internetiallikate ja raamatute mõju inimesele.

6	ÜHISKONDLIKUD OLEVUSED Alateema: Kuidas toimivad tegelased? Tekstid: D. Leesalu „Mängult on päriselt“. LÕIMING Teabekeskkond: moodsad infokanalid ja nende mõju. Eesti keel: SMS-i, Skype-i kasutus, õigekeelsus.	1. Katkendite lugemine; 2. loo vaatepunkti kirjeldamine, 3. tegelaste iseloomustamine; 4. klassiarutelu: SMS, Skype, foto kirjandusteoses.	Õpilane: 1. oskab analüüsida, kelle vaatepunktist on lugu esitatud; 2. oskab tegelasi iseloomustada
6	Alateema: Mis sünnib laval? Tekstid: M. Punak „Kõnelused“. M. Karusoo „Laste ristiretk“. LÕIMING Teabekeskkond: moodsad infokanalid ja nende mõju. Ajalugu: eesti lähiajalugu (1990. aastad).	1. klassiarutelu internetisuhtluse võimaluste ja ohtude üle; 2. näitekirjanduse mõistete selgitamine; 3. näidendi lugemine, näitekirjanduse tunnuste eritlemine; 4. näidendi lavastamisega seotud mõistete tundmaõppimine; 5. stseeni lavastamine; 6. kirjalik töö: tegelase profiili loomine.	Õpilane: 1. kirjutab arutluse „Virtuaalse hoolivuse võimalused“; 2. oskab kirjeldada ja iseloomustada loetud näidendi tegelasi; 3. teab näitekirjanduse tunnuseid; 4. teab lavastamise etappe.
9	Alateema: Kirjandus kaadrites. Tekstid: S. Henno „Mina olin siin“. W. Golding „Kärbeste jumal“. LÕIMING Väärtused ja kõlblus: austav suhtumine teise inimese omandisse; liidrite teke ja nende vastutus.	1. romaanikatkendite lugemine; 2. loo jutustamine erinevate tegelaste vaatepunktidest; 3. kirjanduse ja filmi võrdlus; 4. filmidest „Kärbeste jumal“ ja „Mina olin siin“ katkendite vaatamine; 5. arutlus „Kärbeste jumala“ katkendi põhjal. 6. mõistete kordamine, 7. kirjalike ülesannete tegemine	Õpilane: 1. teab filmi ja kirjandusteose sarnasusi ja erinevusi; 2. oskab nimetada filmiliku kirjandusteose tunnuseid.

3	KÄRSITUD VÄRSID Alateemad: Kuidas mõista luulet? Luuletuse luustik. Sonett. William Shakespeare ja inglise sonett. Tekstid: W. Whitman „Laul maanteest“. A. Puškin „Vang“.	1. Luuletuste lugemine ja nendes sisalduva meeleolu kirjeldamine, 2. luuletuse põhjal jutustamine.	Õpilane: 1. oskab kirjeldada luuletuses olevat meeleolu, 2. oskab jutustada luuletuse põhjal.
3	Arvi Siig „Öösinine taevas...“.	1. Luuletuste lugemine, nende meeleolu kirjeldamine; 2. luuletuse põhjal jutu kirjutamine ja klassile esitamine; 3. luuletusest võrdluse ja epiteedi otsimine.	Õpilane: 1. oskab võrrelda meeleolu erinevates luuletustes, 2. oskab leida võrdlusi ja epiteete; 3. oskab kirjeldada lugemisel tekkinud kujutluspilti.
3	G. Suits „Ühte laulu tahaks laulda“ jt luuletused. M. Under „Sügisemaru“. LÕIMING Ajalugu: 20. sajandi alguse noorteliikumised, Noor-Eesti ja Siuru.	1. Luuletuse lugemine, teema sõnastamine; 2. luuletuse kujundite seletamine; 3. pildi põhjal luuletuse kirjutamine.	Õpilane: 1. oskab sõnastada luuletuses sisalduva teema; 2. tunneb ära sümboli ja isikustamise; 3. oskab isikustada loodusnähtuse kirjeldust.
7	Tekstid: Marie Under „Lõoke“, „Sirelite aegu“. J. Kross „Wikmani poisid“	1. Luuletuste lugemine ja analüüsimine; 2. luuletustele sobivate riimide otsimine, algriimide ja mõttekorduste otsimine, 3. värsiskeemile vastavate värsside otsimine ja väljakirjutamine õpikust; 4. romaanist „Wikmani poisid“ katkendi lugemine (luuleanalüüsi teemal), 5. klassiarutelu katkendi teemal;	Õpilane: 1. tunneb luule vormianalüüsi peamisi mõisteid, 2. oskab luuletusest vormitunnuseid üles leida; 3. teab soneti tunnuseid.
3	Ellen Niit „Las ma olen lind...“ jt luuletusi. K. Merilaas „Rannapääsuke“.	1. Luuletuse lugemine ja sisu kokkuvõtlik sõnastamine; 2. poeemi lugemine, poeemi tunnuste	Õpilane: 1. oskab ära tunda ja lahti seletada luuletuses sisalduvat

		eritlemine; 3. sisu ümber jutustamine, selle üle arutlemine; 4. poeemi põhjal lühikese proosapala kirjutamine.	mõistukõnet; 2. teab poeemi tunnuseid; 3. oskab poeemi sisu ümber jutustada ja selle üle arutleda.
4	Alateema: Haikutavad read. Tekstid: J. Kaplinski „Lumi sulab...” jt luuletusi. A. Suuman „KUI MIDAGI ÕELDA POLE” jt luuletusi.	1. Luuletuse lugemine, tekkinud kujutluspildi kirjeldamine; 2. lühikese luuletuse põhjal proosapala kirjutamine; 3. piltluuletuse ja haiku mõiste selgitamine 4. mõistete kordamine, kirjalike ülesannete tegemine.	Õpilane: 1. oskab luuletuse sisu oma sõnadega kirjeldada ja kokku võtta; 2. tunneb piltluuletust ja haikut,
6	IMELINE OLEMATU Alateema: Jututrepi astmetel. Tekstid: M. Heinsaar „Tere”. LÕIMING Väärtused ja kõlblus: novelli tegelaste analüüs.	1. Novelli lugemine, sündmuste ja tegelaste analüüs; 2. loo ülesehituse etappide määramine.	Õpilane: 1. teab novelli ülesehituse etappe, 2. oskab neid loetud tekstist leida.
7	Muinasjutt „Tark talutüdruk”. P. Coelho „Alkeemik”.	1. Muinasjutu lugemine, selle õpetliku sõnumi sõnastamine; 2. muinasjutu tunnuste ja liikide määratlemine; 3. arhailistele sõnadele vastete leidmine.	Õpilane: 1. teab muinasjutu liike ja tunnuseid; 2. tunneb mõistet <i>kunstmuinasjutt</i> . 3. oskab leida tähendusi tundmatutele sõnadele.
7	Alateema: Mis on ulmekirjandus? Tekstid: A. de Saint-Exupéry „Väike prints”. P. Pullman „Kuldne kompass”.	1. Ulmekirjanduse tekstide lugemine; 2. tabeli täitmine ulmekirjanduse liikide kohta; 3. arutlemine „Väikese prints” üle.	Õpilane: 1. teab ulmekirjanduse liike ja nende tunnuseid; 2. arutleb ulmekirjanduse teoste sisu üle.
5	Alateema: Kirjandusteos ühe säutsuga. Tekst: T. Pratchett „Autojuhid”.	1. Mõiste <i>tviteratuur</i> meeldetuletamine; 2. katkendi lugemine ja selle kohta säutsu kirjutamine;	Õpilane: 1. kirjutab loetud teksti põhjal lühikese loovteksti (kuni 140

		3. klassikaaslastega valitud muinasjuttude kohta säutsude kirjutamine; 4. säutsude põhjendamine; 5. Terry Pratchetti romaani katkendi põhjal säutsu kirjutamine.	tähemärki), 2. põhjendab oma säutsu sisu, luues seoseid alustekstiga.
5	Alateema: Mis on arvustuse mõte? Tekst: H. Nõu „Kuues sõrm“.	1. Katkendite lugemine; 2. kirjandusarvustuse ülesehituse tabeli täitmine loetud arvustuse põhjal. 3. Mõistete kordamine, kirjalike ülesannete tegemine.	Õpilane: 1. teab mõistete <i>kriitika</i> ja <i>arvustus</i> tähendust; 2. teab arvustuse ülesehitust; 3. oskab oma hinnangut objektiivselt põhjendada.
3	ROHELISED RÄNNAKUD Alateema: Inimene ja loodus Tekstid: J. Kruusvall „Puud“. „Lähme metsa mängimaie...“ jt regilaulud.	1. Miniatuuri lugemine ja selle eeskujul isikustava kirjelduse kirjutamine; 2. regilaulude lugemine, nende looduskirjelduste jälgimine; 3. regilaulu tunnuste meeldetuletamine.	Õpilane: 1. kasutab loetud miniatuuri eeskujul isikustamist vabalt valitud puu kirjeldamisel; 2. teab regilaulu tunnuseid
5	Alateema: Kuidas kasutada alusteksti? Tekstid: J. Kross „Sel künkal algas imeline laas...“. Mathura „28. veebruar 2008“. LÕIMING Keskkond ja jätkusuutlik areng: tänapäeva inimese suhe loodusega.	3. Loo leidmine luuletusest; 4. grupiarutelu teemal „Mida tähendab mulle loodus?“; 5. alusteksti põhjal kirjutamise õppimine (sisukokkuvõtte, olulisemad märksõnad, tsitaadid).	Õpilane: 1. oskab sõnastada luuletuse kujutluspile ja lugu; 2. oskab võrdluste ja epiteetide abil looduskaunist paika kirjeldada; 3. oskab oma seisukohti sõnastada ja põhjendada
6	Tekstid: A. Valton „Tagasi tulevikku“. F. Jüssi „Maikellukesed“. LÕIMING Keskkond ja jätkusuutlik areng: tänapäeva inimese suhe loodusega.	1. Aforismide ja katkendite lugemine; 2. arutluses keelevigade parandamine, 3. arutleva teksti ülesehituse kordamine; 4. alusteksti ümberjutustamine; 5. alustekstide põhjal arutluse kirjutamine; 6. filmi „Laanetaguse suvi“ vaatamine	Õpilane: 1. oskab alustekstist valida endale huvipakkuvaid tsitaate ja nende põhjal oma mõtteid edasi arendada; 2. kirjutab kahele alustekstile tuginedes kirjaliku arutluse.

5	D. Defoe „Robinson Crusoe elu ja kummalised seiklused“. K. Ehin „Kaitseala“. LÕIMING Väärtused ja kõlblus: arutlus õnne teemal.	1. Klassiarutelu katkendi põhjal teemal „Kuidas leida õnne üksikul saarel?“; 2. tekstist oluliste väidete otsimine.	Õpilane: 1. oskab alustekstist olulisi väiteid leida ja nende põhjal oma arvamust sõnastada.
7	Alateema: Reisikirjal on mitu sihti. Tekstid: G. Durrell „Minu pere ja muud loomad“. L. Kängsepp „Mina, vandersell. Lõuna-Ameerika päevik“. LÕIMING Kultuuriline identiteet: reisides kogatud rahvuslikud ja kultuurilised erinevused.	1. Reisikirjanduse liikidega tutvumine; 2. reisimuljetest jutustamine; 3. loetud katkendi põhjal kaardi täitmine; 4. Eesti looduskaunite kohtade kirjeldamine; 5. Korfu saare uurimine ja selle kohta tutvustuste tegemine.	Õpilane: 1. teab reisikirjanduse liike ja nende tunnuseid, oskab nende kohta näiteid tuua; 2. teeb grupitööna Korfu saare kohta tutvustuse; 3. kirjutab alusteksti põhjal arutluse reisikirjanduse teemal.
3	Alateema: Lõppsõna. Kokkuvõte õppeaastast. Tekst: H. Krull „Hakkame lugema“.	1. Kokkuvõtte tegemine õppeaastast; 2. dialoogide ettelugemine; 3. klassiarutelu.	Õpilane: 1. arutleb kirjanduse rolli üle; 2. kirjutab õpikust loetu põhjal Poisi ja Tüdruku dialoogi.

Õpitulemused 9. klassis

Õpilane

Lugemine

1. on läbi lugenud vähemalt kolm eakohast ja erižanrilist väärtkirjanduse hulka kuuluvat tervikteost (raamatut);
2. loeb eakohast erižanrilist kirjanduslikku teksti mõtestatult, väärtustab lugemist;
3. tutvustab loetud raamatu autorit, sisu, tegelasi, probleeme ja sõnumit ning võrdleb teost mõne teise teosega;

Jutustamine

1. jutustab kokkuvõtvalt loetud teosest, järgides teksti sisu ja kompositsiooni;

Teksti tõlgendamine, analüüs ja mõistmine

Teose/loo kui terviku mõistmist toetavad tegevused

1. vastab teksti põhjal fakti-, järeldamis- ja analüüsiküsimustele;
2. kasutab esitatud väidete tõestamiseks tekstinäiteid;

3. kirjeldab teoses kujutatud tegevusaega ja -kohta, määratleb teose olulisemad sündmused, arutleb põhjus-tagajärg-seoste üle;
4. kirjeldab teksti põhjal tegelase välismust, iseloomu ja käitumist, analüüsib tegelaste omavahelisi suhteid, võrdleb ja hindab tegelasi;
5. arutleb kirjandusliku tervikteksti või katkendi põhjal teksti teema, põhisündmuste, tegelaste, nende probleemide ja väärtushoiakute üle;
6. sõnastab loetud teose teema, probleemi ja peamõtte, kirjutab teksti põhjal kokkuvõtte;
7. otsib teavet tundmatute sõnade kohta, teeb endale selgeks nende tähenduse;

Kujundliku mõtlemise ja keelekasutuse mõistmine

1. tunneb ära ja kasutab enda loodud tekstides epiteete, isikustamist ja võrdlusi;
2. selgitab õpitud vanasõnade, kõnekäändude ja mõistatuste kujundlikkust ja tähendust;
3. mõtestab luuletuse tähenduse iseenda elamustele, kogemustele ja väärtustele tuginedes;

Teose mõistmiseks vajaliku metakeele tundmine

1. seletab oma sõnadega eepika, lüürika ja dramaatika, romaani ja novelli ning tragöödia olemust;

Esitamine

1. esitab peast luule- või draamateksti, jälgides esituse ladusust, selgust ja tekstitäpsust;

Omalooming

1. kirjutab tervikliku sisu ja ladusa sõnastusega kirjeldava (tegelase iseloomustus või miljö kirjeldus) või jutustava (muinasjutu või muistendi) teksti;
2. kirjutab kirjandusteose põhjal arutluselementidega kirjandi, väljendades oma seisukohti alusteksti näidete ja oma arvamuse abil ning jälgides teksti sisu arusaadavust, stiili sobivust, korrektset vormistust ja õigekirja.

10.klass

3 tundi nädalas

Tundide arv	Õppesisu	Õppetegevused	Õpitulemused
12	I MINA, LUGEJA Alateemad: Kirjandusklassika ja virtuaalmaailm Tekstid: Tekstid siin ja edaspidi on soovituslikud T. Taul „Mina, lugeja“ D.Vaarik „Virtuaalmaailmad ja suhtlemise sajand“	1. õppeaasta sissejuhatamine, õppekirjandusega tutvumine, õpieesmärkide seadmine; 2. luuletuse lugemine ja luuletuse mõtte selgitamine; 3. . arvamusloo lugemine, ilukirjandusteoste ja virtuaalmaailma võrdlemine,	Õpilane: 1. oskab sõnastada loo peamõtte; 2. oskab võrrelda erinevaid olukordi ja tuua välja raamatute ja internetiallikate sarnasused ning erinevused; 3. oskab sõnastada virtuaalmaailma ja ilukirjandusteoste tugevused ja

	Töö klassivälise lektüüriga LÕIMING Teabekeskond: internet ja selle mõju Valikute tegemine	erinevuste ja sarnasuste väljatoomine; 4. info otsimine internetist ja teatmeteostest; 5. ühisarutelu; 6. lühikirjandi kirjutamine .	nõrkused ning vormistada tulemused tabelina; 4. oskab kõneledes väljendada end korrektselt; 5. oskab leida internetist ja teatmeteostest infot paberraamatu ja e-raamatu kohta; 6. oskab sõnastada oma arvamuse; 7. oskab kirjalikult väljendada arusaadavalt oma mõtteid, sidudes need teemast lähtuvalt terviklikuks tekstiks; 8. õpetaja antud teemal kirjandi sissejuhatuse, kavapunktide ja lõppsõna kirjutamine
26	II.PÕIMUVAD PINGED Alateema: tegelane on teose võti Tekstid: J. Kross „Rist“ (katkend) K. Reimus „Haldjatants“ (katkend) E. M. Remarque „Läänerindel muutuseta“ (katkend) W. Shakespeare „Hamlet“ (katkend) A. Kivirähk „Kalevipoeg“ (katkend) Intervjuu Arvamuslugu Töö klassivälise lektüüriga LÕIMING Väärtused ja kõlblus: romaani ja novelli tegelaste käitumise arutamine ja hindamine; põlvkondadevahelised vastuolud, suhted	1. katkendite lugemine ja analüüsimine; 2. tegelaste kirjeldamine ja iseloomustamine; 3. tegelastevaheliste suhete üle arutlemine; 4. konfliktsituatsiooni analüüsimine; 5. kirjanduse põhi- ja alaliikide ning mõistete kordamine. 6. intervjuu lugemine ja analüüsimine 7. arvamusloo lugemine ja analüüsimine 8. mõttekaardi koostamine 9. lühikirjandi kirjutamine 10. info otsimine internetist	Õpilane: 1. oskab iseloomustada tegelasi ja arutleda tegelastevaheliste suhete üle; 2. tunneb kirjanduse põhiliike; 3. teab novelli, jutustuse, romaani, tragöödia, komöödia, tunnuseid; 4. oskab analüüsida arvamuslugu; 5. oskab analüüsida intervjuud 6. leiab käsitletavast tekstist sissejuhatuse, sõlmituse, kulminatsiooni; 7. eristab peategelased, kõrvaltegelased, episoodilised tegelased. 8. oskab koostada mõttekaarti ja selle põhjal kirjutada kirjandi;

	noorte vahel, noorte suhtumine iseendasse.		9. oskab iseseisvalt leida vajaliku info internetist
26	III HUUMOR HAMMUSTAB Alateema: Inimliku ja ühiskondliku rumaluse paljastamine huumori kaudu Tekstid: E. Vilde „Pisuhänd“ (katkend) A.H. Tammsaare „Tõde ja õigus“ I (katkend) F. Tuglas „Viikingite veri“ (katkend) „Lugusid Punamütsikesest“ „Tšempionide eine“ (katkend) G.Orwell „Loomade farm“ (katkend) Töö klassivälise lektüüriga LÕIMING: Ajalugu, Nõukogude Venemaa, Ameerika	1. Eri kunstiliikide võrdlemine: kirjandus, telelavastus; näidendist katkendi ilmekas ettelugemine; 2. näidendi žanritunnuste sõnastamine; 3. telelavastuse vaatamine. 4. lühikirjandi kirjutamine 5. info otsimine internetist	Õpilane: 1. tunneb mõisteid <i>paroodia, satiir, iroonia, sõna- karakteri- ja olukorrakoomika, epiteet, metafoor, sümbol</i> ; 2. oskab panna kirja arvamuse näitleja rollisoorituse kohta ja kirjutada ühe tegelase kirjelduse; 3. oskab välja tuua tegelaste vastandlikud omadused; 4. mõistab, kuidas puudutab katkendis kujutatu tänapäeva ühiskonda; 5. oskab leida tekstist näiteid, mis väljendavad suhtumist riiki, kultuuri, inimesse, teaduse arengusse; 6. oskab leida tekstiga töötades vajaliku lisainfo internetist ja teatmeteostest; 7. oskab kirjutada arutleva kirjandi
29	IV KANGELASED JA KURJATEGIJAD Alateema: Kes on kangelane? Kes on kirjanduslik kangelane Piir hea ja halva vahel Tekstid: I. Hargla „Apteekeer Melchior ja Oleviste mõistatus“ A. Kallas „Pulmad“	1. katkendite lugemine; 2. populaarteadusliku teksti lugemine; 3. arutleva kirjandi kirjutamine; 4. filmi vaatamine; 5. filmi ja raamatukatkendi võrdlemine; 6. internetist ja teatmeteostest info otsimine pagulaskirjanduse- ja	Õpilane: 1. teab mõisteid <i>krimi, dekkar, pagulaskirjandus, müüt</i> ; 2. oskab välja tuua tegelaste tugevad, kangelaslikud omadused; 3. oskab täpselt kirjeldada tegevuspaika; 4. oskab avaldada oma arvamust ja põhjendada oma seisukohta;

	A. Kivikas „Nimed marmortahvilil“ (katkend) A. Viirlaid „Ristideta hauad“ (katkend) L. Kunnas „Sõdurjumala teener“ (katkend) Populaarteaduslik tekst Töö klassivälise lektüüriga LÕIMING Ajalugu Eesti ajalugu Vabadussõda Esimene maailmasõda Nõukogude okupatsioon Väärtused ja kõlblus: mis on õige ja mis vale	kirjanike kohta; 7. uurimuse koostamine	5. oskab selgitada piltlikke väljendeid; 6. oskab võrrelda tänapäeva kirjanduslikku kangelist müütiliste kangelastega; 7. oskab koostada uurimuse
12	V LUULETAJA LUULE Alateema: Mis on kultuur? Loomeinimese osa rahva ja riigi arengus Tekstid: V. Luik „Miks on kirjanikke vaja“ (katkend), „On aastasaja lõpp. On öö.“ D. Kareva „Me elu on me elu ainus mõte“ B. Alver „Kodune kirjandustund“ T. Tasuja „Kui ma koolist ära jooksen ja räästad tilguvad“ J. Kaus „Võitja“ Töö klassivälise lektüüriga LÕIMING Väärtused ja kõlblus: isiklik suhtumine luulesse, luule väärtustamine. Ajalugu: Arbujad	1. luuletuste lugemine ja analüüsimine; 2. luuletuste sisu kokkuvõtlik sõnastamine; 3. luuletuse peamõtte sõnastamine; 4. metafooride kasutamise kohta näidete leidmine luuletusest; 5. lühiarutluse kirjutamine ja selle pealkirjastamine	Õpilane: 1. teab mõisteid <i>paaris-, süli-, rist- ja –segariim</i>; 2. oskab leida luuletusest metafoore ja selgitada nende tähendust;; 3. oskab nimetada olulisemaid uuema ja vanema põlvkonna luuletajaid; 4. oskab luuletuse sisu ümber jutustada ja selle üle arutleda; 5. mõistab käsitletud luuletuste alltekste; 6. oskab tuletada alusteksti põhjal sobiva pealkirja ja suudab kirjutada teemakohase arutluse

Õpitulemused 10. klassis

Õpilane

Lugemine

1. on läbi lugenud vähemalt neli eakohast väärtkirjandusteost;
2. loeb kirjandusteksti ladusalt ja mõtestatult ning väärtustab lugemist;
3. oskab kirjeldada ja iseloomustada tegelasi, mõistab teose probleemi ja sõnumit;

Jutustamine

1. jutustab kokkuvõtvalt loetud teosest, järgides sisu ja kompositsiooni;

Teksti tõlgendamine, analüüs ja mõistmine

Loo kui terviku mõistmist toetavad tegevused

1. vastab teksti põhjal fakti-, järeldamis- ja analüüsiküsimustele;
2. kasutab esitatud väidete tõestamiseks tekstinäiteid ning tsitaate;
3. kirjeldab teoses kujutatud tegevusaega ja -kohta, määratleb teose olulisemad sündmused, arutleb põhjus-tagajärg-seoste üle;
4. kirjeldab teksti põhjal tegelase välimust, iseloomu ja käitumist, analüüsib tegelaste omavahelisi suhteid, võrdleb ja hindab tegelasi;
5. arutleb kirjandusliku tervikteksti või katkendi põhjal teksti teema, põhisündmuste, tegelaste, nende probleemide ja väärtushoiakute üle, avaldab ja põhjendab oma arvamust;
6. leiab teksti kesksed mõtted, sõnastab loetud teose teema, probleemi ja peamõtte, kirjutab teksti põhjal kokkuvõtte;
7. otsib teavet tundmatute sõnade kohta, teeb endale selgeks nende tähenduse.

Kujundliku mõtlemise ja keelekasutuse mõistmine

1. tunneb ära ja kasutab tekstides epiteete, metafoore isikustamist, algriimi ja võrdlusi;
2. selgitab õpitud vanasõnade, kõnekäändude ja mõistatuste kujundlikkust ja tähendust;
3. mõtestab luuletuse tähenduse iseenda elamustele ja kogemustele tuginedes;

Teose mõistmiseks vajaliku metakeele tundmine

1. seletab oma sõnadega eepika, lüürika ja draamatika, eepose, romaani, jutustuse ja novelli, ballaadi, valmi, soeti, vabavärsi, komöödia ja tragöödia olemust;
2. eristab tekstinäidete põhjal rahvaluule lühivorme (kõnekäänd, vanasõna ja mõistatus), rahvalaulu ja rahvajutu (muinasjutt, muistend) liike ning imetab nende tunnuseid;

Esitamine

1. esitab peast luule- või draamateksti, jälgides esituse ladusust, selgust ja tekstitäpsust;

Omalooming

1. kirjutab tervikliku sisu ja ladusa sõnastusega kirjeldava (tegelase iseloomustus või miljöo kirjeldus) või jutustava (muinasjuttu või muistendi) teksti;

2. kirjutab kirjandusteose põhjal arutluselementidega kirjandi, väljendades oma seisukohti alusteksti näidete ja oma arvamuse järgi ning jälgides teksti sisu arusaadavust, stiili sobivust, korrektset vormistust ja õigekirja.

Õpitulemused III kooliastme lõpuks

Põhikooli lõpetaja

10. mõistab eesti keele tähtsust rahvuskultuuris ning hea keeleoskuse vajalikkust;
11. tuleb toime eesti kirjakeelega isiklikus ja avalikus elus ning edasi õppides; järgib kirjutades eesti õigekirja aluseid ja põhireegleid;
12. suhtleb eesmärgipäraselt, valib konteksti sobiva suhtluskanali; väljendub kõnes ja kirjas asjakohaselt ja selgelt;
13. osaleb diskussioonides ja rühmatöös, avaldab oma arvamust põhjendatult ja keeleliselt korrektselt;
14. kuulab ja loeb arusaamisega eri liiki tekste, teeb kuuldu ja loetu põhjal järeldusi ning annab hinnanguid; vahendab loetut ja kuuldut suuliselt ning kirjalikult;
15. leiab asjakohast teavet meediast ja internetist, hindab seda kriitiliselt ning kasutab sihipäraselt;
16. tunneb tekstiliike ja nende kasutusvõimalusi ning oskab eesmärgipäraselt valmistuda eri liiki tekstide koostamiseks ja esitamiseks;
17. kirjutab eri liiki tekste ja vormistab need korrektselt;
18. kasutab sõna- ja käsiraamatuid ning leiab õigekeelsusabi veebiallikatest.